

Projekt

przedłożony przez Burmistrza Miasta Świebodzice

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŚWIEBODZICACH**

z dnia 2021 r.

**w sprawie "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024
z perspektywą do roku 2028"**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 poz. 1219 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Świebodzice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Tytuł opracowania

Załącznik nr 1 Do Uchwały nr Rady Miejskiej w Świebodzicach

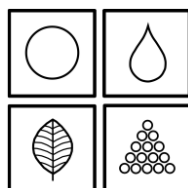
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA ŚWIEBODZICE
NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Zamawiający

Gmina Świebodzice
ul. Rynek 1
58-160 Świebodzice

Wykonawca

Dokumentacja Środowiskowa – Wojciech Pająk
Osiedle Leśne 7B/121
62-028 Koziegłowy (k. Poznania)
www.dokumentacja-srodowiskowa.pl
e-mail: poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl
tel.: 720-756-763

Data opracowania

PAŹDZIERNIK 2020

SPIS TREŚCI

1. WYKAZ SKRÓTÓW	4
2. WSTĘP	5
2.1. Przedmiot i cel opracowania	5
2.2. Podstawa prawna opracowania.....	5
2.3. Metodyka opracowania	6
2.4. Podstawowa charakterystyka Gminy Świebodzice	6
3. STRESZCZENIE	10
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA	12
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	12
4.1.1. Klimat.....	12
4.1.2. Zaopatrzenie w gaz ziemny.....	13
4.1.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	14
4.1.4. Odnawialne źródła energii	16
4.1.5. Transport zbiorowy i rowerowy.....	17
4.1.6. Jakość powietrza atmosferycznego	18
4.1.7. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	19
4.2. Zagrożenia hałasem.....	20
4.2.1. Hałas z działalności gospodarczej.....	20
4.2.2. Hałas drogowy.....	21
4.2.3. Hałas kolejowy.....	24
4.2.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.....	24
4.3. Pola elektromagnetyczne	25
4.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna.....	25
4.3.2. Stacje bazowe (anteny) łączności bezprzewodowej.....	28
4.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	29
4.3.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne	30
4.4. Gospodarowanie wodami.....	31
4.4.1. Wody powierzchniowe.....	31
4.4.2. Wody podziemne	32
4.4.3. Zagrożenie suszą.....	34
4.4.4. Zagrożenie powodziowe	37
4.4.5. Dyrektywa azotanowa – wody wrażliwe i OSN.....	40
4.4.6. Jakość wód powierzchniowych – Państwowy Monitoring Środowiska.....	41
4.4.7. Jakość wód podziemnych - Państwowy Monitoring Środowiska.....	43
4.4.8. Jakość wód podziemnych w rejonie składowiska odpadów w m. Stary Jaworów	44
4.4.9. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.....	46
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	47
4.5.1. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę.....	47
4.5.2. Zbiorowe odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	48
4.5.3. Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków	51
4.5.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....	51
4.6. Zasoby geologiczne.....	52
4.6.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....	54

4.7.	Gleby.....	55
4.7.1.	Rodzaje gleb na terenie gminy	55
4.7.2.	Jakość gleb na terenie gminy	55
4.7.3.	Zagrożenia środowiska glebowego oraz powierzchni ziemi (grunty zniekształcone i zdegradowane)	58
4.7.4.	Planowanie przestrzenne	60
4.7.5.	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby.....	60
4.8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	61
4.8.1.	Gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	61
4.8.2.	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.....	64
4.8.3.	Podmioty gospodarujące odpadami na terenie gminy	64
4.8.4.	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	65
4.9.	Zasoby przyrodnicze.....	66
4.9.1.	Zieleń urządzona.....	66
4.9.2.	Lasy.....	67
4.9.3.	Korytarze ekologiczne i formy ochrony przyrody.....	71
4.9.4.	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze	79
4.10.	Zagrożenia poważnymi awariami	79
4.10.1.	Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami	81
4.11.	Istniejące problemy środowiskowe oraz prognoza stanu środowiska	81
5.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	84
5.1.	Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	84
5.2.	Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska	90
5.3.	Harmonogram rzeczowo-finansowy	101
5.4.	Możliwości finansowania działań z zakresu ochrony środowiska	115
6.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	117
7.	OGRANICZANIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	118
	<i>SPIS TABEL.....</i>	<i>123</i>
	<i>SPIS WYKRESÓW.....</i>	<i>124</i>
	<i>SPIS RYSUNKÓW.....</i>	<i>124</i>

1. WYKAZ SKRÓTÓW

W poniższej tabeli przedstawiono alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu wraz z wyjaśnieniem.

Tabela 1. Alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu

Skrót	Wyjaśnienie
B(a)P	benzo(a)piren
BZT5	biochemiczne zapotrzebowanie tlenu
ChZT	chemiczne zapotrzebowanie tlenu
dB	decybel
DK	droga krajowa
DODR	Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
DW	droga wojewódzka
Dz. U.	dziennik ustaw
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOS	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GJ	gigadzul
GPR	generalny pomiar ruchu
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
ha	hektar
Hz	herc
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	jednolita część wód podziemnych
JST	jednostka samorządu terytorialnego
kV	kilowolt
kW/MW	kilowat/megawat
kWh/MWh	kilowatogodzina/megawatogodzina
Mg	megagram (=tona)
m p.p.t.	metrów poniżej poziomu terenu
MPZP	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MHz/GHz	megaherc/gigaherc
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSN	obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	odnawialne źródła energii
PEM	promieniowanie elektromagnetyczne
PGW	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PM 10/ PM 2,5	pył zawieszony o średnicy cząsteczek 10 mikrometrów / 2,5 mikrometra
PMŚ	państwowy monitoring środowiska
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POŚ	program ochrony środowiska
PSG Sp. z o.o.	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	równoważna liczba mieszkańców
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RWMS	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Skrót	Wyjaśnienie
SWOT	analiza SWOT – tj. analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń
V/m	wolt/metr
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska
WWA	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
UKE	Urząd Komunikacji Elektronicznej
ze zm.	ze zmianami
ZDR	zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii
ZZR	zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii

Źródło: opracowanie własne

2. WSTĘP

2.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, który stanowi kontynuację „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2015 - 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022” przyjętego uchwałą nr XIII/74/2015 Rady Miejskiej w Świebodzicach z dnia 27 października 2015 r. W związku z upływem okresu obowiązywania poprzedniego „Programu Ochrony Środowiska” zaszła konieczność aktualizacji tego strategicznego dokumentu.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

2.2. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych. Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez:

- ministra właściwego do spraw środowiska – w przypadku projektów wojewódzkich programów ochrony środowiska;
- organ wykonawczy województwa – w przypadku projektów powiatowych programów ochrony środowiska;
- organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska.

Organ zobowiązany do sporządzenia programu ochrony środowiska zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Programy ochrony środowiska uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy/miejska.

Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy/miejskiej.

2.3. Metodyka opracowania

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” opracowany został na podstawie metodyki określonej w publikacji Ministerstwa Środowiska pn. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Zgodnie z wytycznymi MŚ programy ochrony środowiska powinny cechować się:

- zwięzłością i prostotą;
- spójnością z dokumentami strategicznymi i programowymi;
- konsekwentnym i świadomym stosowaniem terminów;
- oparciem na wiarygodnych danych;
- prawidłowym określeniem celów.

Wytyczne Ministerstwa Środowiska opisują również zalecaną strukturę programów ochrony środowiska, obszary interwencji oraz przykładowy katalog wskaźników monitorowania postępów wdrażania POŚ.

Opracowanie programu poprzedzone zostało pozyskaniem niezbędnych materiałów i informacji m.in. od następujących jednostek i podmiotów:

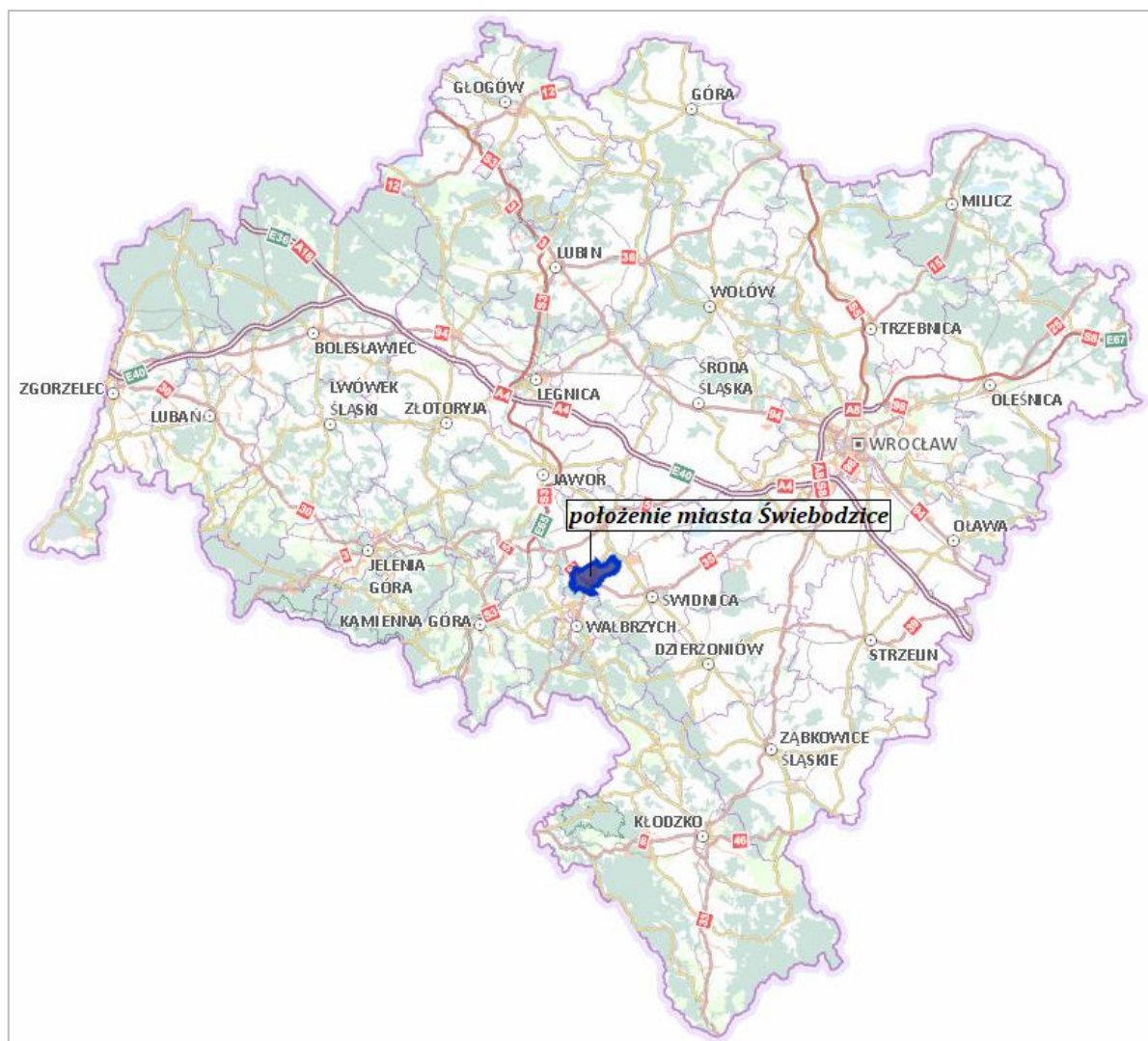
- Urzędu Miejskiego w Świebodzicach;
- Starostwa Powiatowego w Świdnicy;
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska we Wrocławiu;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” RZGW we Wrocławiu;
- Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego;
- Nadleśnictwa Świdnica;
- Nadleśnictwa Wałbrzych;
- Głównego Urzędu Statystycznego;
- Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Świebodzicach;
- Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu;
- Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu.

Istniejący stan środowiska opisano na podstawie aktualnie (tj. październik 2020 r.) publikowanych i udostępnionych danych przez poszczególne jednostki i podmioty.

2.4. Podstawowa charakterystyka Gminy Świebodzice

Gmina Świebodzice (gmina miejska) położona jest na terenie powiatu świdnickiego w południowej części województwa dolnośląskiego. Świebodzice według stanu na 31.12.2019 r. zamieszkiwało 21 426 osób. Miasto usytuowane jest w środkowym biegu górskiej rzeki Pełcznica, na Pogórzu Świebodzickim, u stóp Gór Wałbrzyskich, w bezpośrednim sąsiedztwie Zamku Książ oraz przylegającego Książańskiego Parku Krajobrazowego. Jako ośrodek miejski wyróżnia się potencjałem rozwoju przedsiębiorczości, któremu sprzyjają położenie w bliskim sąsiedztwie dwóch aglomeracji miejskich: Wałbrzycha i Świdnicy, bliskość głównej siedziby Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” Sp. z o.o. i funkcjonowanie na terenie gminy jej podstrefy oraz rozwinięte powiązania komunikacyjne.

Położenie miasta Świebodzice na tle województwa dolnośląskiego przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 1. Położenie miasta Świebódzice na tle województwa dolnośląskiego

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Powierzchnia Świebódzice wynosi 30,43 km² (3 043 ha). W strukturze użytkowania gruntów na terenie miasta dominują grunty orne – 1 786 ha, co stanowi 58,7 % powierzchni całkowitej. Kolejnymi użytkami o największym udziale w powierzchni miasta są: lasy (10,8 %), tereny mieszkaniowe (5,4 %), drogi (5,1 %) oraz pastwiska trwałe (4,1 %).

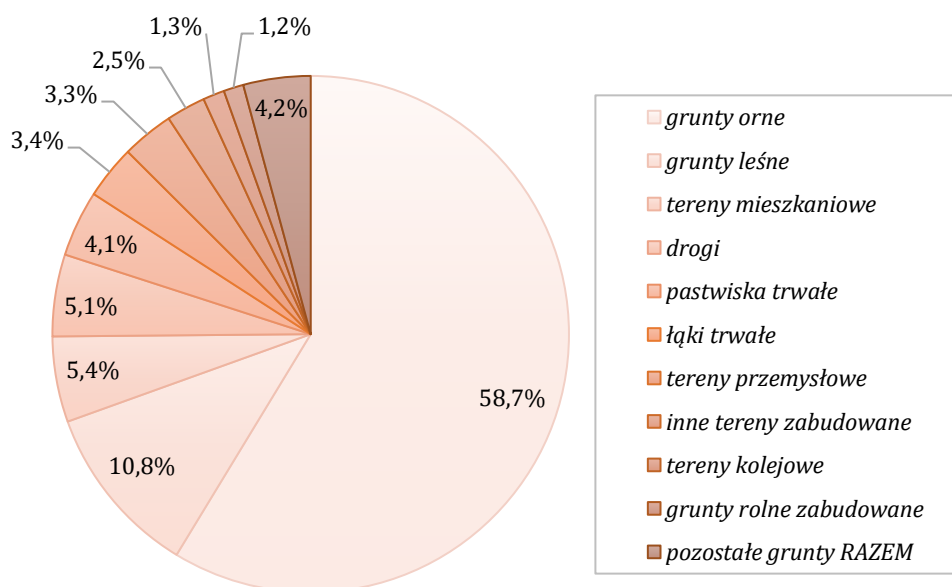
Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie miasta Świebódzice przedstawiono w kolejnej tabeli oraz zobrazowano na wykresie.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów na terenie miasta Świebódzice

Użytek gruntowy	Powierzchnia [ha]	Udział
grunty orne	1 786	58,7%
grunty leśne	329	10,8%
tereny mieszkaniowe	163	5,4%
drogi	156	5,1%
pastwiska trwałe	126	4,1%
łąki trwałe	102	3,4%

Użytek gruntowy	Powierzchnia [ha]	Udział
tereny przemysłowe	99	3,3%
inne tereny zabudowane	75	2,5%
tereny kolejowe	41	1,3%
grunty rolne zabudowane	38	1,2%
grunty pod wodami płynącymi	26	0,9%
grunty pod rowami	23	0,8%
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	19	0,6%
zurbanizowane tereny niezabudowane	18	0,6%
nieużytki	17	0,6%
sady	11	0,4%
grunty pod stawami	9	0,3%
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	4	0,1%
inne tereny komunikacyjne	1	0,03%
SUMA	3 043	100,0%

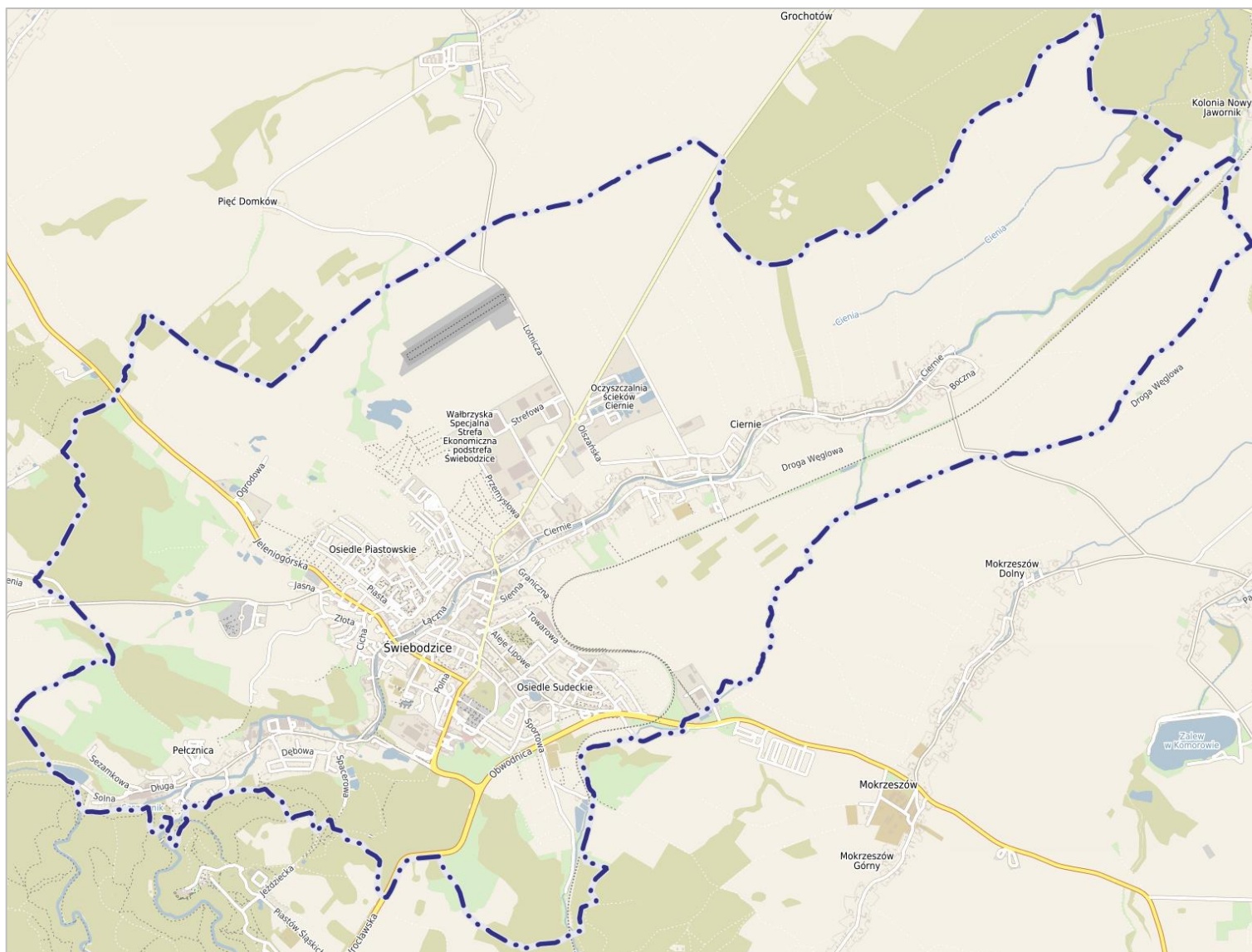
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Świdnicy

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów na terenie miasta Świebodzice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Świdnicy

Układ przestrzenny miasta Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 2. Układ przestrzenny miasta Świebodzice

Źródło: <https://mswiebodzice.e-mapa.net/>

Według danych GUS (stan na 31.12.2019 r.) na terenie miasta Świebodzice zarejestrowane są 2 628 podmioty gospodarcze. Najwięcej podmiotów na obszarze miasta zarejestrowanych jest w sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) – 646, sekcji G (handel hurtowy i detaliczny) – 542 oraz sekcji F (budownictwo) – 286. W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych na terenie miasta Świebodzice dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 2 517 zarejestrowane podmioty. Udział mikroprzedsiębiorstw w ogóle podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta wynosi 95,8%. Liczba małych przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie miasta (zatrudniających od 10 do 49 pracowników) wynosi 88, średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 pracowników) wynosi 21, natomiast dużych przedsiębiorstw (zatrudnienie >250 pracowników) wynosi 2.

3. STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, który stanowi kontynuację „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2015 - 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022” przyjętego uchwałą nr XIII/74/2015 Rady Miejskiej w Świebodzicach z dnia 27 października 2015 r. W związku z upływem okresu obowiązywania poprzedniego „Programu Ochrony Środowiska” zaszła konieczność aktualizacji tego strategicznego dokumentu.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Niniejszy program ocenia i analizuje stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Świebodzice w podziale na dziesięć obszarów przyszłej interwencji: (1) ochronę klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarkę wodno-ściekową, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie przeprowadzonego opisu i diagnozy stanu środowiska zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na terenie Gminy Świebodzice, które wymagają podjęcia działań naprawczych:

- Występowanie przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza.
Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za rok 2019” (GIOŚ RWMŚ we Wrocławiu) na terenie Gminy Świebodzice wyznaczono obszar przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w powietrzu. Według danych GIOŚ główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń na terenie województwa dolnośląskiego jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (stężenia pyłów zawieszonych oraz B(a)P wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą sezonu grzewczego).
- Zła jakość wód powierzchniowych.
Ostatnie badania jednolitych części wód powierzchniowych położonych w obrębie Gminy Świebodzice, a więc JCWP Czarnucha, JCWP Pełcznica od Milikówki do ujścia oraz JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki przeprowadzone były w 2018 r. Stan ogólny wszystkich JCWP oceniony został jako ZŁY. Zły stan ogólny badanych JCWP wynikał ze stanu/potencjału ekologicznego gorszego niż dobry. Stan/potencjał ekologiczny JCWP Czarnucha oraz JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki określony został jako słaby (IV klasa jakości). Natomiast w przypadku JCWP Pełcznica od Milikówki do ujścia

stan/potencjał ekologiczny określony został jako umiarkowany (III klasa jakości). Badań stanu chemicznego JCWP położonych w obrębie miasta nie przeprowadzono.

- Występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.
Zgodnie z opracowaniem „Analiza klimatu akustycznego dróg wojewódzkich – wykonanie map akustycznych dla dróg wojewódzkich województwa dolnośląskiego” (lipiec 2017) wzdłuż odcinka DW 374 na terenie miasta Świebodzice występują niewielkie obszary z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu. Natomiast zdecydowanie największe przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie Świebodzic występują wzdłuż drogi krajowej numer 34 (na około 1,2 km odcinku drogi od skrzyżowania z ul. Kasztanową do skrzyżowania z ul. Wiejską). Wyznaczone obszary przekroczeń obejmują pierwszą linię zabudowy. Obliczona wielkość przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku w środowisku wynosi do 10 dB, co oznacza niedobry stan warunków akustycznych.
- Lokalizacja obszarów zagrożonych powodzią.
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wyznaczyło na terenie miasta Świebodzice następujące obszary zagrożenia powodziowego: obszary z niskim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 500 lat (Q=0,2 %); obszary ze średnim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 100 lat (Q=1 %); obszary z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 10 lat (Q=10 %). Obszary zagrożenia powodziowego na terenie miasta Świebodzice obejmują koryto rzeki Pełcznica oraz najbliższe przyległe tereny (dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o szerokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów, natomiast dla obszarów z niskim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi o szerokości nawet do kilkuset metrów – szczególnie na terenie dzielnicy Ciernie).
- Dominujący udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z gminy.
W 2018 r. z obszaru miasta Świebodzice odebrano 7 989,566 Mg odpadów komunalnych. Zdecydowanie największy udział w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych posiadały niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – 6 861,020 Mg, co stanowi 85,9 %.

W Programie wykazano powiązania przyjętych celów środowiskowych z dokumentami strategicznymi rangi krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Przyjęte do realizacji w ramach POŚ kierunki działań dotyczą m.in.:

- zmniejszenia powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- zmniejszenia liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- zmniejszenia punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego;
- ograniczenia emisji pól elektromagnetycznych;
- ograniczenia zasięgu i skutków zjawisk ekstremalnych (suszy i powodzi);
- ograniczenia dopływu zanieczyszczeń i ochrony jakości wód;
- rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym;
- racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi;
- racjonalnej gospodarki odpadami innymi niż komunalne;
- ochrony obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym;
- ochrony zasobów leśnych i wzrostu lesistości gminy;
- ochrony walorów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych;
- zmniejszenia zagrożenia oraz minimalizacji skutków wystąpienia poważnej awarii.

W Programie wskazano i opisano również możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, opisano system zarządzania i monitorowania wdrażania Programu, który opiera się na sporządzaniu raportów z wykonania zaplanowanych zadań (w cyklach 2-letnich) oraz wskazano rozwiązania służące ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko zaplanowanych do realizacji inwestycji.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Ocena stanu środowiska na terenie miasta Świebodzice uwzględnia dziesięć obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami.

W ramach każdego obszaru interwencji uwzględniono zagadnienia horyzontalne: (I) adaptację do zmian klimatu, (II) nadzwyczajne zagrożenia środowiska, (III) działania edukacyjne oraz (IV) monitoring środowiska.

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

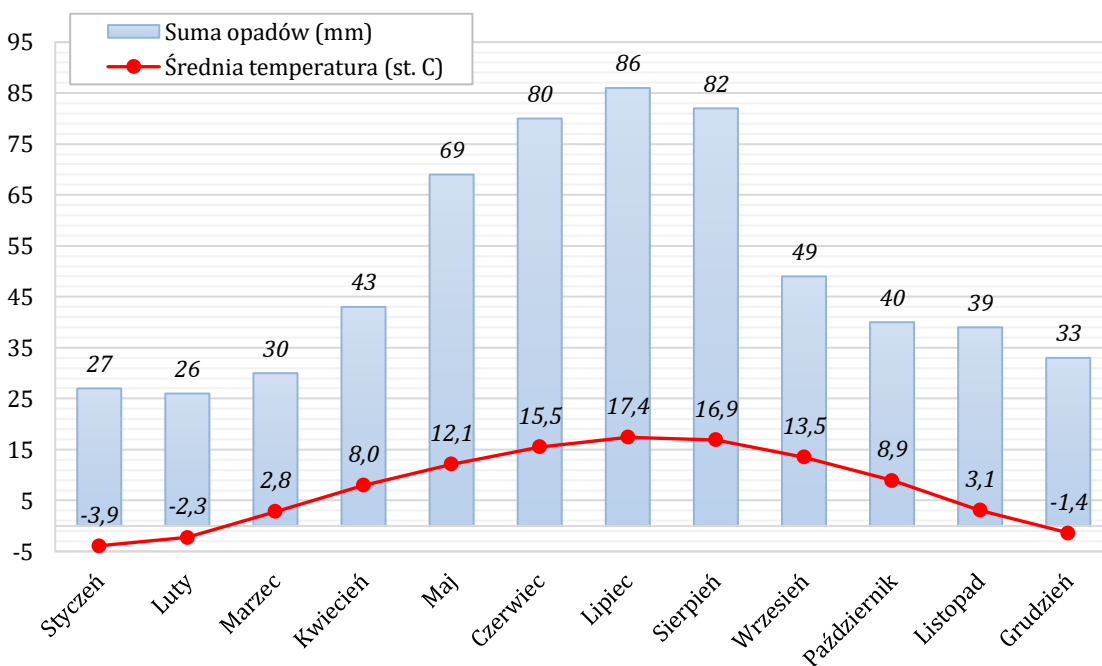
4.1.1. Klimat

Według klasyfikacji klimatów wg Köppena, miasto Świebodzice położone jest w obrębie klimatu wilgotnego kontynentalnego z łagodnym latem (Dfb). Cechy charakterystyczne dla tego klimatu przedstawiają się następująco:

- średnia temperatura najzimniejszego miesiąca wynosi -3°C lub mniej;
- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca jest wyższa niż 10°C ;
- nie ma miesiąca ze średnią temperaturą powyżej 22°C ;
- opady są równo rozłożone w całym roku.

Zgodnie z danymi pogodowymi zebranymi pomiędzy 1982 r. i 2012 r. prezentowanymi na stronie www.climate-data.org średnia roczna temperatura powietrza w Świebodzicach wynosi $7,5^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym miesiącem roku jest lipiec (średnia miesięczna temperatura wynosi $17,4^{\circ}\text{C}$), natomiast najzimniejszym styczeń (średnia miesięczna temperatura wynosi $-3,9^{\circ}\text{C}$). Średnia roczna suma opadów wynosi 604 mm (najsuchszym miesiącem jest luty – 26 mm, natomiast największe opady występują w lipcu – 86 mm).

Na kolejnym wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące średnich temperatur oraz opadów w poszczególnych miesiącach na obszarze miasta Świebodzice.

Wykres 2. Wykres klimatyczny dla Świebodzic

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

Wyniki analiz naukowych oraz scenariusze klimatyczne wykonane w ramach „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) jednoznacznie wskazują, iż klimat Polski ulega systematycznej zmianie. Największe zagrożenie dla gospodarki oraz społeczeństwa stanowią:

- wzrost średniej rocznej temperatury powietrza;
- zmiana struktury opadów – opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe oraz nieregularne;
- wzrost częstotliwości występowania oraz nasilenia zjawisk ekstremalnych takich jak: silne wiatry, nawalne deszcze, burze, fale upałów.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie <http://klimada.mos.gov.pl/> w latach 2001-2011 na skutek niekorzystnych zjawisk pogodowych zarejestrowano w Polsce straty w wysokości ponad 56 mld zł. Szacuje się, że w przypadku niepodjęcia działań przystosowawczych do zmian klimatu straty te w latach 2021-2030 mogą wynieść ponad 120 mld zł. Przygotowanie się do zmieniających się warunków klimatycznych (adaptacja do zmian klimatu) staje się więc uzasadnioną strategią działania na poziomie międzynarodowym, krajowym oraz lokalnym.

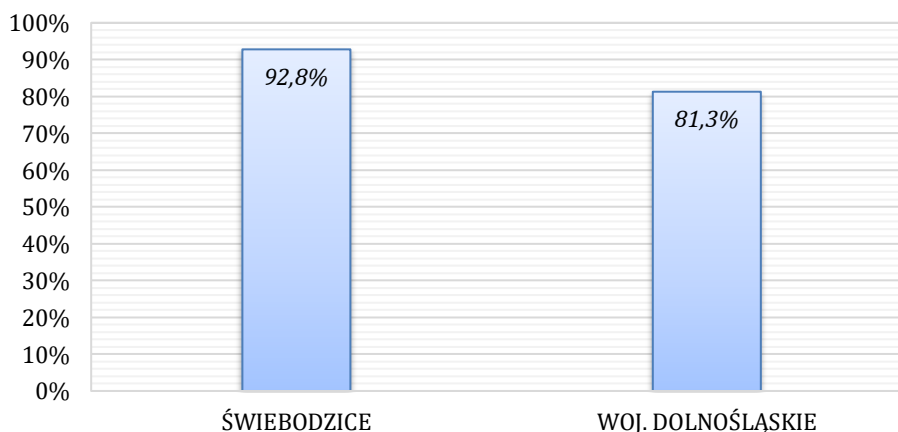
Powyższe wskazuje na konieczność podejmowania działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w sferze gospodarczej. W warunkach Polski pilnie potrzebne są kompleksowe działania w zakresie gospodarki wodą (coraz częściej występują zjawiska suszy lub okresowe niedobory wody) oraz zwiększenia odporności poszczególnych sektorów gospodarki na zmiany klimatu (w szczególności rolnictwa). Należy również podejmować działania mające na celu ochronę ekosystemów wodnych (rzek, jezior, mokradł).

4.1.2. Zaopatrzenie w gaz ziemny

Dostęp i korzystanie z gazu ziemnego w celach grzewczych wywiera pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego, ponieważ gaz ziemny w porównaniu do najpowszechniej stosowanego opału węglowego jest paliwem niskoemisyjnym (brak emisji pyłów zawieszonych oraz benzo(a)pirenu).

Stopień gazyfikacji (tj. udział liczby mieszkańców korzystających z gazu ziemnego do ogólnej liczby mieszkańców) miasta Świebodzice jest wysoki i wynosi 92,8% (dane GUS stan na dzień 31.12.2018 r.). Świebodzice pod kątem stopnia gazyfikacji zajmują 23. miejsce spośród wszystkich 92 miast województwa dolnośląskiego (uśredniony stopień gazyfikacji obszarów miejskich województwa wynosi 81,3 %).

Na kolejnym wykresie porównano stopień gazyfikacji miasta Świebodzice ze średnią dla obszarów miejskich województwa dolnośląskiego.

Wykres 3. Stopień gazyfikacji Świebodzic na tle średniej wartości dla obszarów miejskich województwa dolnośląskiego (stan na 31.12.2018 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Operatorem dystrybucyjnej sieci gazowej na terenie miasta Świebodzice jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu. Łączna długość sieci gazowej na terenie miasta wynosi 79,295 km, w tym sieci przesyłowej 5,443 km oraz sieci dystrybucyjnej 73,852 km (stan na 31.12.2019 r.). Łączna liczba przyłączy gazowych na terenie miasta wynosi 2 126 szt., w tym do budynków mieszkalnych 2 079 szt. Zużycie gazu ziemnego przez gospodarstwa domowe na terenie miasta w 2019 r. wyniosło 36 488,2 MWh, co stanowi równowartość około 5 500 ton węgla kamiennego.

Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta odbywa się sukcesywnie, w zależności od zainteresowania właścicieli obiektów wykorzystaniem paliwa gazowego do celów technologicznych i grzewczych przy jednoczesnym spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych zgodnie z uwarunkowaniami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2020, poz. 833 ze zm.).

4.1.3. Zaopatrzenie w ciepło

Podmiotem prowadzącym na terenie miasta Świebodzice działalność polegającą na koncesjonowanej produkcji i dystrybucji ciepła (zbiorowe zaopatrzenie w ciepło) jest przedsiębiorstwo Bio Term Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Morcinka 38, 42-580 Wojkowice.

W skład scentralizowanego systemu ciepłowniczego na terenie miasta wchodzi „Elektrociepłownia Świebodzice” o łącznej mocy cieplnej wynoszącej 10,2 MW oraz sieć ciepłownicza o długości 3,55 km, w której nośnikiem ciepła jest woda o maksymalnej temperaturze 130°C. Łączna produkcja ciepła w 2019 r. wyniosła 75 166 GJ, natomiast sprzedaż ciepła 63 423 GJ. Powierzchnia ogrzewanych budynków według stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 154,3 tys. m², w tym budynków mieszkalnych 144,8 tys. m². Długość przyłączy ciepłowniczych na terenie miasta według stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 2,53 km.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane charakteryzujące zbiorczy system ciepłowniczy na terenie miasta Świebodzice.

Tabela 3. Charakterystyka scentralizowanego systemu ciepłowniczego na terenie Świebodzic

Parametr	Jedn.	Wartość
Rok uruchomienia elektrociepłowni	-	2001
Liczba agregatów prądotwórczych	szt.	2
Moc agregatów prądotwórczych	MW	5,4 (2 x 2,7)
Liczba kotłów ciepłowniczych	szt.	1
Moc kotła ciepłowniczego	MW	5,0
Łączna osiągalna moc cieplna elektrociepłowni	MW	10,6
Sprawność elektryczna kogeneracji	%	39
Sprawność cieplna kogeneracji	%	42
Sprawność całkowita kogeneracji	%	81
Rodzaj stosowanego paliwa	-	gaz ziemny
Zużycie gazu ziemnego w 2019 r.	MWh	53 066
Produkcja energii cieplnej w 2019 r.	GJ	75 166

Parametr	Jedn.	Wartość
Sprzedaż energii cieplnej OGÓŁEM w 2019 r.	GJ	63 423
Sprzedaż energii cieplnej BUD. MIESZKALNE w 2019 r.	GJ	55 416
Sprzedaż energii cieplnej BUD. NIEMIESZKALNE w 2019 r.	GJ	8 007
Liczba ogrzewanych budynków OGÓŁEM (31.12.2019 r.)	szt.	81
Liczba ogrzewanych BUD. MIESZKALNYCH (31.12.2019 r.)	szt.	73
Pow. ogrzewanych budynków OGÓŁEM (31.12.2019 r.)	tys. m ²	154,3
Pow. ogrzewanych BUD. MIESZKALNYCH (31.12.2019 r.)	tys. m ²	144,8
Długość sieci ciepłowniczej (31.12.2019 r.)	km	3,55
Długość przyłączy ciepłowniczych (31.12.2019 r.)	km	2,53

Źródło: Bio Term Sp. z o.o.

Funkcjonowanie scentralizowanego systemu ciepłowniczego wywiera pozytywny wpływ na jakość powietrza na terenie miasta, ponieważ centralizacja źródeł emisji zanieczyszczeń w miejscu wytwarzania ciepła systemowego ułatwia kontrolę przestrzegania norm ochrony środowiska i pozwala likwidować tak zwaną „niską emisję” stanowiącą główną przyczynę złej jakości powietrza na terenie całego kraju.

Jednak ciepłem sieciowym na terenie Świebodzic ogrzewane jest jedynie około 25 % powierzchni budynków mieszkalnych (144,8 tys. m² z 579,0 tys. m²). Oznacza to, iż w większości budynków mieszkalnych stosowane są indywidualne źródła ciepła o niskich mocach. Źródła te (w szczególności opalane paliwami stałymi) są podstawową przyczyną zjawiska „niskiej emisji”. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń (głównie pyłów zawieszonych PM 10 i PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu) wpływając na złą jakość powietrza.

Zgodnie z „Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świebodzice” w sektorze mieszkalnictwa na terenie miasta zdecydowanie największa emisja dwutlenku węgla powstaje w wyniku zużywania paliw węglowych (kolejna tabela).

Tabela 4. Wielkość emisji CO₂ w wyniku zużycia poszczególnych nośników ciepła w sektorze mieszkalnictwa na terenie miasta Świebodzice

Nośnik ciepła	Emisja CO ₂ [Mg]	Udział
paliwa węglowe	16 396,0	63,7%
gaz ziemny	4 477,2	17,4%
ciepło sieciowe	4 305,5	16,7%
drewno	3 38,3	1,3%
olej opałowy	2 34,2	0,9%
SUMA*	25 751,2	100,0%

*z wyłączeniem energii elektrycznej

Źródło: „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świebodzice”

Lokalny system ciepłowniczy działający w oparciu o ciepłownię osiedlową o mocy 2,6 MW opalaną miałem węglowym na terenie miasta funkcjonuje również na Osiedlu Sudeckim. Właścicielem ww. systemu jest DZT Serwis Sp. z o.o.

Priorytetem samorządu Gminy Świebodzice jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez poprawę jakości powietrza na terenie miasta. W dniu 25 stycznia 2019 r. Rada Miejska w Świebodzicach przyjęła Uchwałę Nr V/36/2019 w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu dotacji celowej na dofinansowanie zadań inwestycyjnych związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie Gminy Świebodzice. Umożliwiła ona udzielane dotacji z budżetu miasta na zadanie inwestycyjne z zakresu ochrony środowiska polegające na trwałej zmianie systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe, pompy ciepła. Kwota dotacji wynosiła 40 % wartości poniesionych kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej niż 3.000,00 zł. Na podstawie ww. uchwały w 2019 r. udzielono 55 dotacji, w wyniku których zlikwidowano 58 źródeł ogrzewania opartego na paliwie stałym. Koszt realizacji zadania wyniósł 152.770,13 zł, w tym środki własne gminy 147.342,00 zł oraz środki z opłat i kar środowiskowych 5.428,13 zł.

Gmina Świebodzice uczestniczy również w projekcie partnerskim pn. „Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej”. Liderem projektu jest Gmina Miasto Świdnica. Celem projektu jest zwalczanie emisji kominowej na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej. Jest to projekt grantowy i polega na udzielaniu przez Grantodawcę grantów na przedsięwzięcia realizowane w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych dotyczące wymiany dotychczasowych wysokoemisyjnych źródeł ciepła. W jego ramach planuje się zmodernizować łącznie co najmniej 637 szt. wysokoemisyjnych źródeł ciepła, co powinno przełożyć się na roczny spadek emisji pyłu zawieszonego PM 10 w wysokości 14,34 ton oraz roczny spadek emisji pyłu zawieszonego PM 2,5 w wysokości 11,13 ton. Ponadto będzie on przeciwdziałać zmianom klimatu dzięki planowanej redukcji emisji CO₂ w wysokości 2 810 ton równoważnika CO₂.

4.1.4. Odnawialne źródła energii

Wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii (OZE) w bilansie energetycznym (kosztem udziału paliw kopalnych) stanowi podstawowy kierunek działań w celu przeciwdziałania postępującym zmianom klimatycznym oraz poprawy jakości powietrza.

Najkorzystniejszą formą wykorzystywania energii z OZE pod względem oddziaływania środowiskowego są instalacje domowe (mikroinstalacje) takie jak: kolektory słoneczne, panele słoneczne (fotowoltaika) oraz pompy ciepła. Tak zwana energetyka rozproszona (lokalna) stanowi filar gospodarki niskoemisyjnej. Pozwala uniezależnić się od systemowego dostarczania energii elektrycznej oraz zwiększyć efektywność energetyczną poprzez ograniczenie strat przesyłowych. Ze względu na możliwość wykorzystania OZE w budynkach mieszkalnych podstawowymi źródłami energii są: energia słoneczna (kolektory i panele słoneczne) oraz geotermalna (tzw. „płytką geotermia” - pompy ciepła).

Na obszarze miasta, w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”, wskazano obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, tj. urządzenia fotowoltaiczne (głównie w strefie C – usługowo-produkcyjnej oraz na terenach rolnych w obrębach: Ciernie i Pełcznica. Wykluczono natomiast montowanie urządzeń energii wiatrowej i biomasy.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Urząd Miejski w Świebodzicach na terenie miasta obowiązują dwie decyzje środowiskowe dla budowy elektrowni fotowoltaicznych:

- 1) decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach Nr 9/2013 z dnia 31 lipca 2013 r. znak OŚ.6220.7.2013 dot. budowy elektrowni fotowoltaicznej Pełcznica o mocy 3,0 MW, linii elektroenergetycznej średniego napięcia wraz z kablami telekomunikacyjnymi, dróg wewnętrznych oraz niezbędnych urządzeń elektroenergetycznych zlokalizowanych na działce o numerze ewidencyjnym 98, obręb Pełcznica 2;

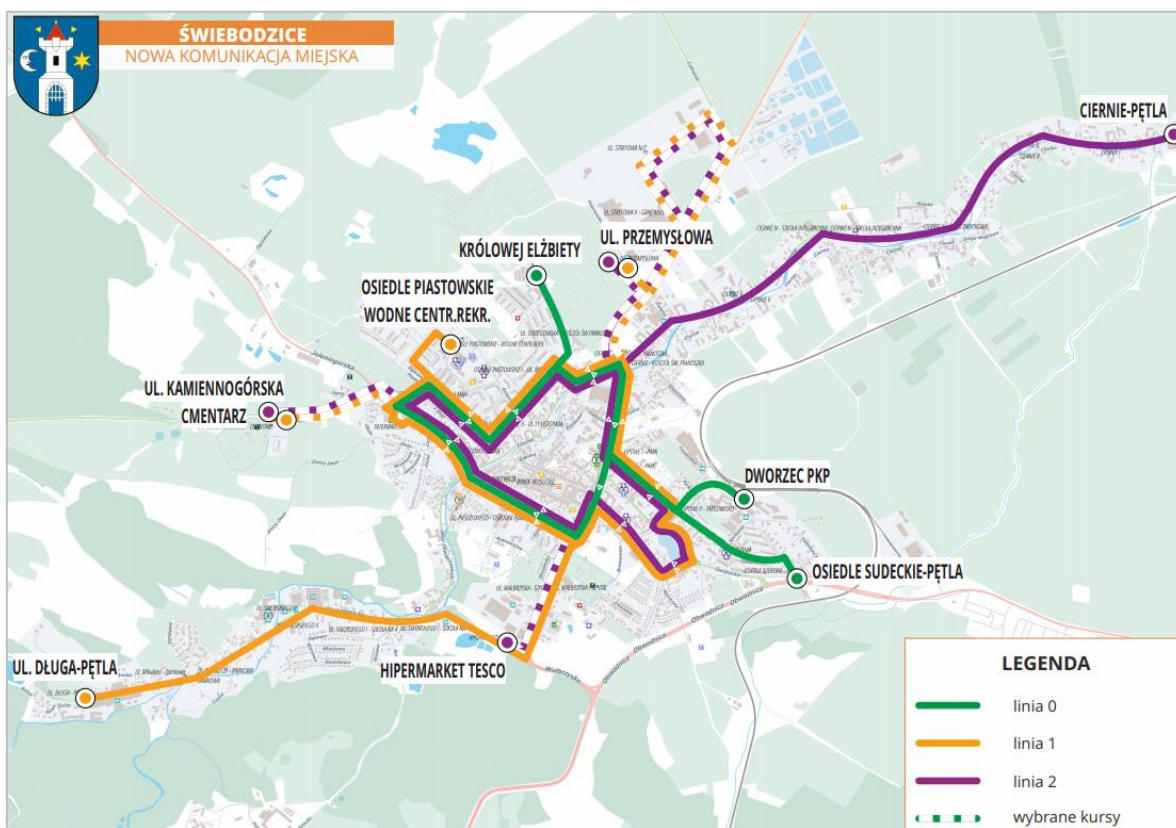
- 2) decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach Nr 2/2020 z dnia 14 września 2020 r. znak GNZ.6220.8.2020.MZ dot. budowy elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1,7 MW na terenie Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Świebodziarach na wybranych fragmentach działek 82, 94/2, 95, 96, 97, 98, 102 obręb Ciernie 4.

4.1.5. Transport zbiorowy i rowerowy

Emisja zanieczyszczeń z sektora transportu (emisja komunikacyjna, liniowa) stanowi obok emisji powierzchniowej (ogrzewanie budynków mieszkalnych) drugie najistotniejsze źródło zanieczyszczeń powietrza na terenie kraju. Dlatego bardzo istotnym jest prowadzenie działań zmierzających do rozwoju i popularyzacji transportu zbiorowego i rowerowego jako alternatywy dla samochodów osobowych.

Komunikacja miejska na terenie Świebodziar obsługiwana jest przez ZGK Świebodziar Sp. z o.o. Od 2 marca 2019 roku transport publiczny zapewniony jest na 3 liniach autobusowych, które obsługują 4 nowoczesne niskoemisyjne autobusy. Pasażerowie mogą korzystać z 56 przystanków. Uchwałą nr VIII/72/2019 Rady Miejskiej w Świebodziarach z dnia 26 kwietnia 2019 r. na terenie miasta wprowadzone zostały bezpłatne usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym.

Na kolejnej rycinie przedstawiono schemat przebiegu linii komunikacji miejskiej na terenie miasta Świebodziar.

Rysunek 3. Schemat linii komunikacji miejskiej na terenie Świebodziar
<https://www.zgk.swiebodzice.pl/>

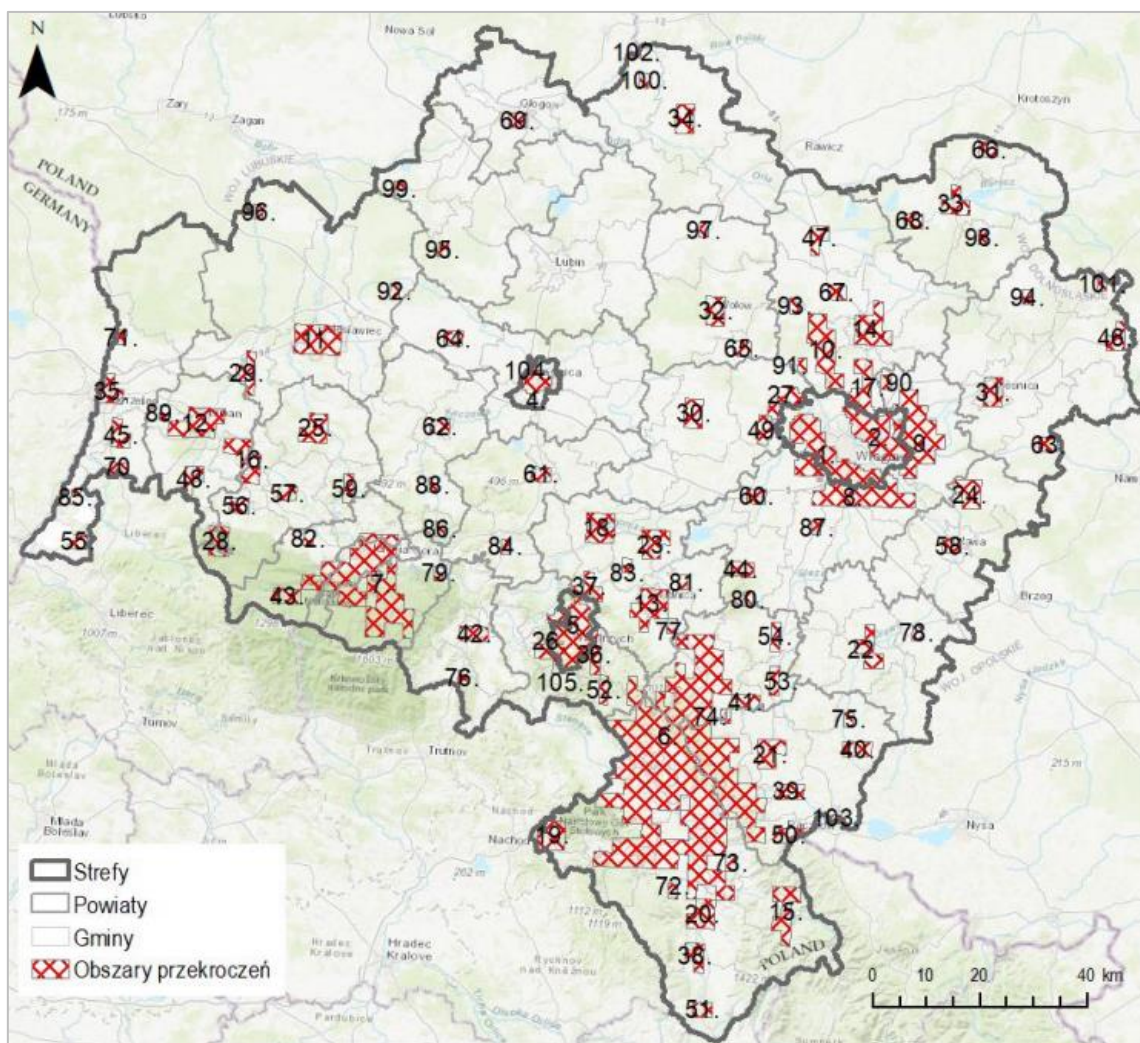
Miasto Świebodziar w latach 2016-2019 realizowało projekt pn. „Wdrażanie strategii niskoemisyjnych w Gminie Świebodziar” współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Łączna wartość projektu wynosiła 6,9 mln zł. W ramach projektu zrealizowano szereg wzajemnie uzupełniających się działań

tj. budowę systemu dróg rowerowych wraz z infrastrukturą dla ruchu rowerowego i pieszego połączoną z budową zintegrowanego centrum przesiadkowego przy Placu Dworcowym oraz modernizacją oświetlenia i zakupem ekologicznego autobusu. Realizacja projektu pozwoliła na znaczące podniesienie jakości oferowanych usług transportu publicznego, dzięki czemu nastąpiło zmniejszenie wykorzystania indywidualnych zmotoryzowanych środków transportu i ograniczenie „niskiej emisji” transportowej. Wskaźnik rezultatu dla projektu w postaci redukcji emisji gazów cieplarnianych wynosi 114 ton CO₂/rok.

4.1.6. Jakość powietrza atmosferycznego

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za rok 2019” (GIOŚ RWMS we Wrocławiu) na terenie Gminy Świebodzice wyznaczono **obszar przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w powietrzu**. Według danych GIOŚ główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń na terenie województwa dolnośląskiego jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (stężenia pyłów zawieszonych oraz B(a)P wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą sezonu grzewczego).

Na kolejnej rycinie przedstawiono wyznaczone w 2019 r. obszary przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P w powietrzu na terenie województwa dolnośląskiego.

Rysunek 4. Obszary przekroczeń stężenia rocznego benzo(a)pirenu na terenie województwa dolnośląskiego (2019 r.)

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za rok 2019”

W dniu 16 lipca 2020 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął uchwałę nr XXI/505/20 „Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych”. Niniejszym programem objęte zostało również miasto Świebodzice. Program ochrony powietrza w celu poprawy jakości powietrza nakłada obowiązek realizacji następujących działań naprawczych:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego.
- Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji (obiektów, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe).
- Opracowanie harmonogramów rzeczowo-finansowych wdrażania uchwał antysmogowych.
- Zwiększanie powierzchni zieleni w miastach.
- Edukacja ekologiczna.

Uchwała antysmogowa

Sejmik województwa dolnośląskiego w dniu 30 listopada 2017 r. przyjął uchwałę Nr XLI/1407/17 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa). Uchwała zaczęła obowiązywać od 1 lipca 2018 r. Do przepisów muszą dostosować się wszyscy mieszkańcy województwa dolnośląskiego. Od 1 lipca 2018 r. uchwała wprowadziła zakaz stosowania:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla;
- węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu poniżej 3 mm;
- mułów węglowych i flotokonzentratów węglowych, tj. paliw o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- biomasy o stałej wilgotności powyżej 20 %;

Uchwała wprowadziła również następujące wymogi dla urządzeń grzewczych:

- od 1 lipca 2018 r. wszystkie nowo instalowane kotły na paliwa stałe muszą spełniać wymogi minimum 5 klasy;
- od 1 lipca 2024 r. obowiązywać będzie zakaz eksploatacji wszystkich instalacji na paliwa stałe, których emisja pyłu nie odpowiada żadnej z klas emisyjności według polskiej normy PN-EN 303-5:2012, tj. tzw. kopcuchów, które ze względu na przestarzałą technologię i niską temperaturę spalania emitują znacznie więcej pyłów i substancji rakotwórczych;
- od 1 lipca 2028 r. obowiązywać będzie zakaz eksploatacji kotłów, których emisyjność dla pyłu odpowiada 3 i 4 klasie wg normy PN-EN 303-5:2012. Oznacza to, że od 1 lipca 2028 r. można będzie eksploatować kotły na paliwo stałe, z których emisja cząstek pyłu odpowiada minimum klasie 5 zgodnie z normą PN-EN 303-5:2012.

4.1.7. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Brak wyznaczonych na terenie gminy obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych stężenia pyłów zawieszonych (PM 2,5, PM 10) w powietrzu.• Wysoki stopień zgazyfikowania gminy.	<ul style="list-style-type: none">• Wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu (2019 r.).• Duża liczba indywidualnych źródeł grzewczych opalanych paliwami węglowymi.

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie na terenie gminy elektrociepłowni. • Realizacja projektów z zakresu ograniczenia zjawiska niskiej emisji na terenie gminy. • Bezpłatne usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym na terenie gminy. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój technologii niskoemisyjnych. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa. • Możliwość uzyskania dofinansowania na realizację inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających emisję zanieczyszczeń. • Obowiązki na terenie województwa „uchwały antysmogowej”. • Ocieplający się klimat powodujący mniejsze zużycie paliw na cele grzewcze. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii i budownictwo energooszczędne. • Znacznie niższa cena węgla kamiennego w porównaniu do innych mniej emisyjnych paliw – tj. oleju opałowego, LPG, energii elektrycznej, gaz ziemnego. • Napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiednich.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój energetyki rozproszonej (prosumenckiej) zwiększającej niezależność energetyczną obszaru. • Budowa nowych instalacji OZE (również innych niż prosumenckie). • Termomodernizacja budynków oraz budownictwo energooszczędne. • Stosowanie systemów odzysku ciepła.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Niewłaściwa eksploatacja kotłowni lokalnych oraz przemysłowych (technologicznych) źródeł ciepła. • Przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia przez obszar gminy (możliwość rozszczelnienia i wybuchu).
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu OZE, termomodernizacji, budownictwa energooszczędnego oraz niskoemisyjnych źródeł grzewczych i paliw oraz zakazu i szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze opracowywanie rocznych ocen jakości powietrza przez GIOŚ. • Poprzez system czujników jakości powietrza na terenie gminy. • Rozwój systemów prognozowania zagrożeń oraz monitorowanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń klimatycznych (IMGW).

Źródło: opracowanie własne

4.2. Zagrożenia hałasem

4.2.1. Hałas z działalności gospodarczej

Działalność prowadzona w obiektach przemysłowych jest jednym z podstawowych źródeł uciążliwości akustycznej dla środowiska zewnętrznego. Jakkolwiek hałasy przemysłowe powodują uciążliwość w znacznie mniejszym wymiarze niż hałasy od środków komunikacji, to jednak one są główną przyczyną interwencji i skarg. Na podstawie działalności kontrolnej WIOŚ problem nadmiernej emisji hałasu do środowiska w bardzo dużym stopniu związany jest z niewłaściwie prowadzoną przez władze lokalne, polityką zagospodarowywania przestrzennego. W dalszym ciągu występują przypadki sytuowania w jednorodzinnej zabudowie mieszkaniowej np. zakładów ślusarskich, stolarskich, lakierniczych itp., będących w okresie eksploatacji powodem licznych problemów, zwłaszcza w aspekcie ochrony przed hałasem.

Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Świdnicy na terenie Gminy Świebodzice działalność prowadzą trzy podmioty, dla których Starosta Świdnicki wydał decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu. Decyzje wydane zostały ze względu na to, iż poza terenem zakładów w wyniku ich działalności przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu. Za przekroczenie określonego w decyzji dopuszczalnego poziomu hałasu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu nakłada karę pieniężną.

4.2.2. Hałas drogowy

Głównym źródłem hałasu kształtującym klimat akustyczny jest hałas drogowy, który generuje największą liczbę przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku.

Miasto Świebodzice stanowi istotny węzeł drogowy południowo-zachodniej Polski. Zewnętrzne powiązania komunikacyjne miasta zapewniają drogi o znaczeniu krajowym: DK 34 relacji Świebodzice – Dobromierz oraz DK 35 relacji Wrocław - Świdnica - Wałbrzych (granica państwa), a także droga wojewódzka nr 374 relacji Jawor - Strzegom - Świebodzice. Podstawowy układ komunikacyjny uzupełnia sieć dróg powiatowych i gminnych. Łączna długość dróg krajowych na terenie Świebodzic wynosi ok. 7,7 km, dróg wojewódzkich ok. 5,7 km, dróg powiatowych ok. 12 km, natomiast dróg gminnych ok. 54 km.

Najistotniejszy wpływ na emisję hałasu drogowego wywiera natężenie ruchu pojazdów. Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Ostatni GPR przeprowadzony został w 2015 roku.

Zgodnie z przeprowadzonym w 2015 r. GPR przez teren Gminy Świebodzice przebiegają drogi o natężeniu ruchu pojazdów silnikowych powyżej 3 mln/rok (tj. 8 200/dobę), których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach oraz dla których wymagane jest sporządzenie map akustycznych. Do odcinków dróg na terenie miasta o natężeniu ruchu pojazdów silnikowych powyżej 3 mln/rok należą:

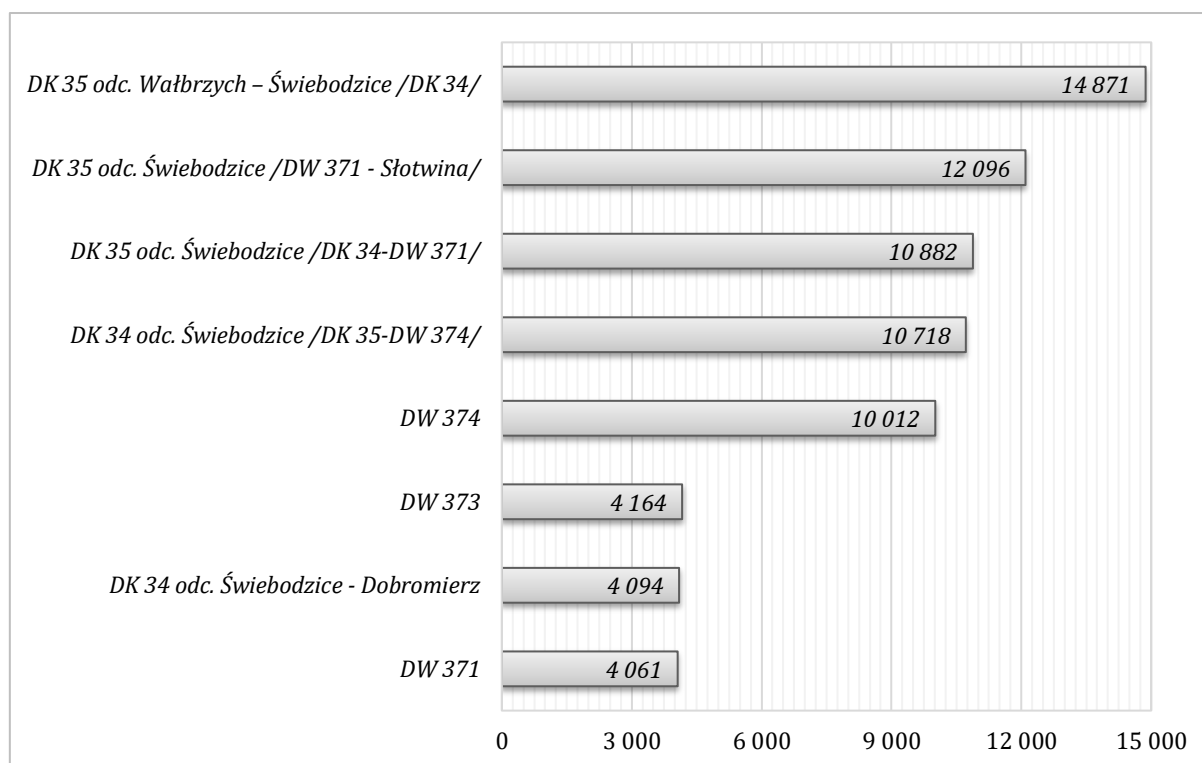
- droga krajowa nr 34 odcinek od DK 35 do DW 374;
- droga krajowa nr 35 (cały odcinek na terenie miasta);
- droga wojewódzka nr 374 (cały odcinek na terenie miasta).

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono wyniki przeprowadzonego w 2015 r. GPR na terenie miasta Świebodzice.

Tabela 7. Wyniki GPR przeprowadzonego na terenie miasta Świebodzice w 2015 r.

Droga	Odcinek	Średnie dobowe natężenie ruchu
DK 35	Wałbrzych – Świebodzice /DK 34/	14 871
DK 35	Świebodzice /DW 371 – Słotwina/	12 096
DK 35	Świebodzice /DK 34-DW 371/	10 882
DK 34	Świebodzice /DK 35-DW 374/	10 718
DW 374	Świebodzice	10 012
DW 373	Świebodzice	4 164
DK 34	Świebodzice - Dobromierz	4 094
DW 371	Świebodzice	4 061

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA

Wykres 4. Natężenie ruchu na odcinkach dróg przebiegających przez miasto Świebodzice objętych GPR w 2015 r. [poj./dobę]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112) obszarami chronionymi akustycznie są m.in. następujące rodzaje terenów:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – dopuszczalny poziom dźwięku generowanego przez drogi dla wskaźnika $L_{DWN}=64$ dB, natomiast dla wskaźnika $L_N=59$ dB.
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – dopuszczalny poziom dźwięku generowanego przez drogi dla wskaźnika $L_{DWN}=68$ dB, natomiast dla wskaźnika $L_N=59$ dB.
- tereny zabudowy zagrodowej – dopuszczalny poziom dźwięku generowanego przez drogi dla wskaźnika $L_{DWN}=68$ dB, natomiast dla wskaźnika $L_N=59$ dB.

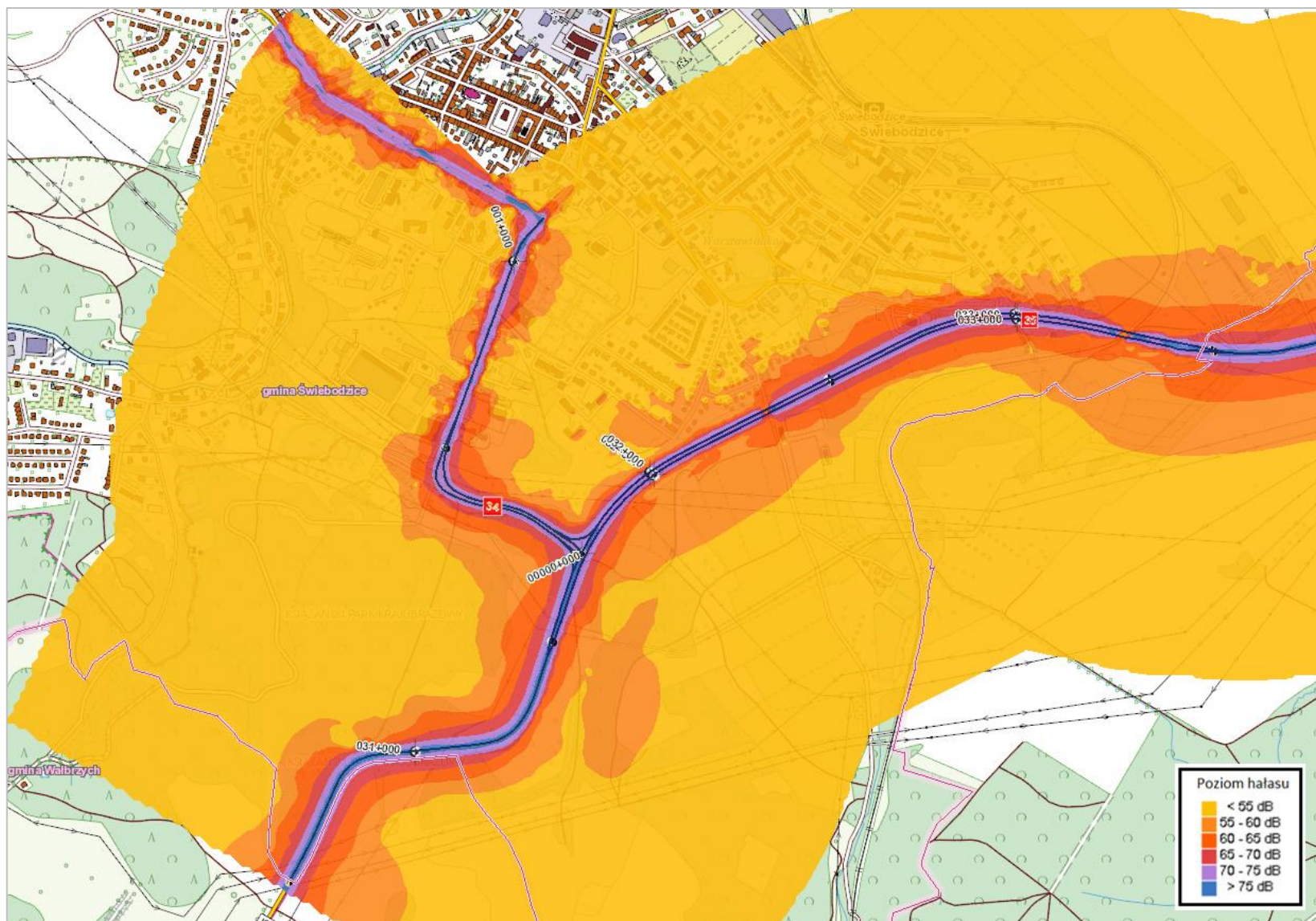
(WYJAŚNIENIE: wskaźnik L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku; wskaźnik L_N - długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku).

Zgodnie z opracowaniem „Analiza klimatu akustycznego dróg wojewódzkich – wykonanie map akustycznych dla dróg wojewódzkich województwa dolnośląskiego” (lipiec 2017) wzdłuż odcinka DW 374 na terenie miasta Świebodzice występują jedynie niewielkie obszary z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu (0,1 ha dla wskaźnika L_{DWN} oraz 0,1 ha dla wskaźnika L_N). Liczba lokali mieszkalnych oraz mieszkańców na obszarach z przekroczonymi dopuszczalnymi poziomami hałasu są również niewielkie i wynoszą:

- dla wskaźnika L_{DWN} – liczba lokali mieszkalnych: 3; liczba mieszkańców 8;
- dla wskaźnika L_N - liczba lokali mieszkalnych: 5; liczba mieszkańców: 13.

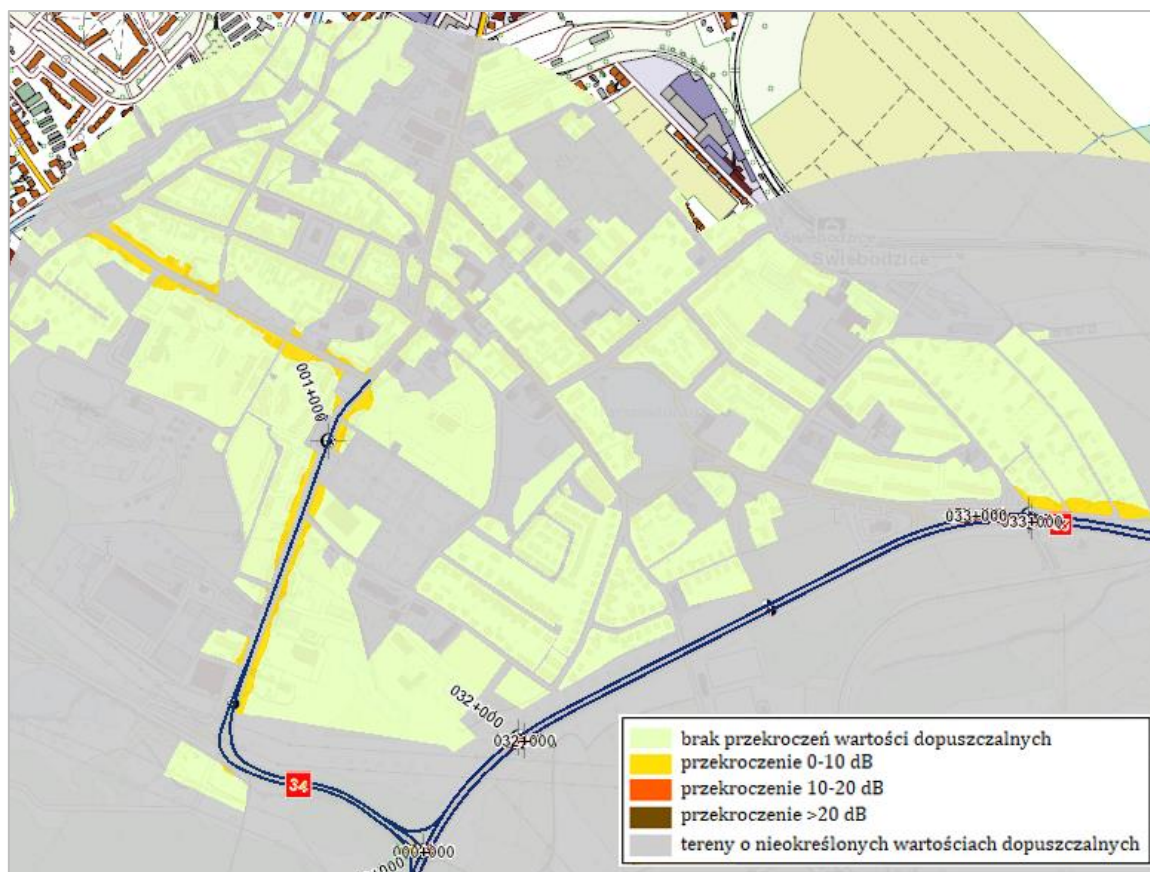
Natomiast zdecydowanie największe przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie Świebodzic występują wzdłuż drogi krajowej numer 34 (na około 1,2 km odcinku drogi od skrzyżowania z ul. Kasztanową do skrzyżowania z ul. Wiejską). Wyznaczone obszary przekroczeń obejmują pierwszą linię zabudowy. Obliczona wielkość przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku w środowisku wynosi do 10 dB, co oznacza niedobry stan warunków akustycznych.

Na kolejnych rycinach przedstawiono wybrane mapy akustyczne sporządzone dla odcinków dróg krajowych przebiegających przez teren miasta Świebodzice.

Rysunek 5. Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie miasta Świebodzice (emisja hałasu – wskaźnik L_{dwn})

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie – III edycja (2018 r.)

Rysunek 6. Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie miasta Świebodzice (przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN})

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie – III edycja (2018 r.)

4.2.3. Hałas kolejowy

Przez obszar miasta Świebodzice przebiega zelektryfikowana linia kolejowa nr 274 relacji: Wrocław – Wałbrzych – Jelenia Góra – Zgorzelec (połączenia kolejowe obsługiwane przez: PKP Intercity oraz przez Przewozy Regionalne Sp. z o.o. oraz Koleje Dolnośląskie).

Linia kolejowa nr 274 nie jest jednak zaliczana do linii o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie. W związku z czym nie kwalifikuje się ona do linii, które mogą powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach oraz dla których wymagane jest sporządzenie map akustycznych.

4.2.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie systematycznych remontów i modernizacji układu komunikacyjnego. Realizacja projektów inwestycyjnych z zakresu rozwoju i promocji transportu zbiorowego i rowerowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie na terenie gminy działalności gospodarczej powodującej przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku (wydane decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu).

<ul style="list-style-type: none"> • Brak na terenie gminy linii kolejowych o ruchu powyżej 30 tys. pociągów/rok, które mogą powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie na terenie gminy obszarów z przekroczeniami dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie elektromobilności. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa. • Zaostrzenie przepisów dotyczących kontroli stanu technicznego pojazdów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie koszty realizacji inwestycji z zakresu modernizacji/ przebudowy nawierzchni dróg oraz budowy infrastruktury rowerowej. • Korzystanie z samochodu jako najbardziej komfortowego i praktycznego środka transportu. • Rozwój zabudowy wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Zwrócenie szczególnej uwagi w procesie przebudowy i modernizacji dróg na zapewnienie właściwego odwodnienia drogi (istotne ze względu na coraz częstsze występowanie burz oraz deszczy nawalnych). • Korzystanie z nisko/zeroemisyjnych środków transportu: samochody elektryczne, rower, komunikacja zbiorowa.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost natężenia ruchu pojazdów samochodowych oraz przewóz substancji niebezpiecznych.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu promocji transportu zbiorowego i rowerowego, pojazdów niskoemisyjnych (hybrydowych, elektrycznych) oraz szkodliwości hałasu.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze prowadzenie GPR. • Działalność inspekcyjna/kontrolna WIOŚ. • Prowadzenie pomiarów natężenia hałasu drogowego przez GIOŚ. • Sporządzanie map akustycznych przez zarządców dróg.

Źródło: opracowanie własne

4.3. Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne stanowi nieodłączny element środowiska, a jego źródła wytwarzania mogą być naturalne bądź sztuczne. Promieniowanie elektromagnetyczne powstające na skutek działalności człowieka, poprzez nieustający rozwój technologiczny, występuje wszędzie tam, gdzie następuje przepływ prądu elektrycznego.

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne.

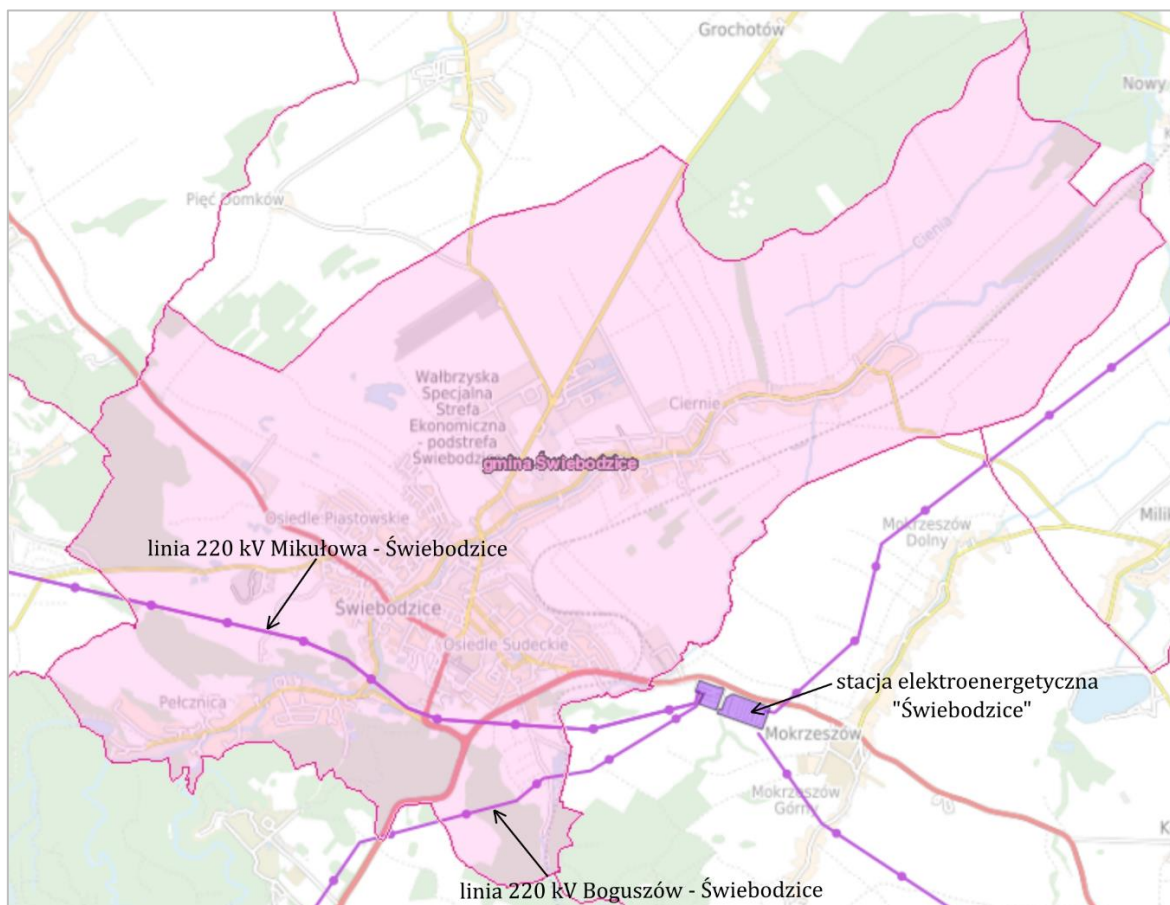
4.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

Operatorem dystrybucyjnego systemu elektroenergetycznego na terenie miasta Świebodzice jest TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Wałbrzychu. W skład systemu dystrybucyjnego wchodzi linie i stacje elektroenergetyczne o napięciu 110 kV (sieć wysokiego napięcia), 15 kV (średniego napięcia) i 0,4 kV (niskiego napięcia). Sieci dystrybucyjne są sieciami regionalnymi i zarządzane są przez regionalnych operatorów systemu dystrybucyjnego.

Przez obszar miasta Świebodzice przebiegają również przesyłowe linie elektroenergetyczne najwyższych napięć będące własnością Operatora Systemu Przesyłowego na terenie kraju – Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A., tj.:

- linia o napięciu 220 kV relacji Mikułowa – Świebodzice (dwutorowa);
- linia o napięciu 220 kV relacji Boguszów – Świebodzice (jednotorowa);

Przebieg linii elektroenergetycznych najwyższych napięć przez teren Gminy Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 7. Przebieg linii elektroenergetycznych najwyższych napięć przez teren Świebodzic

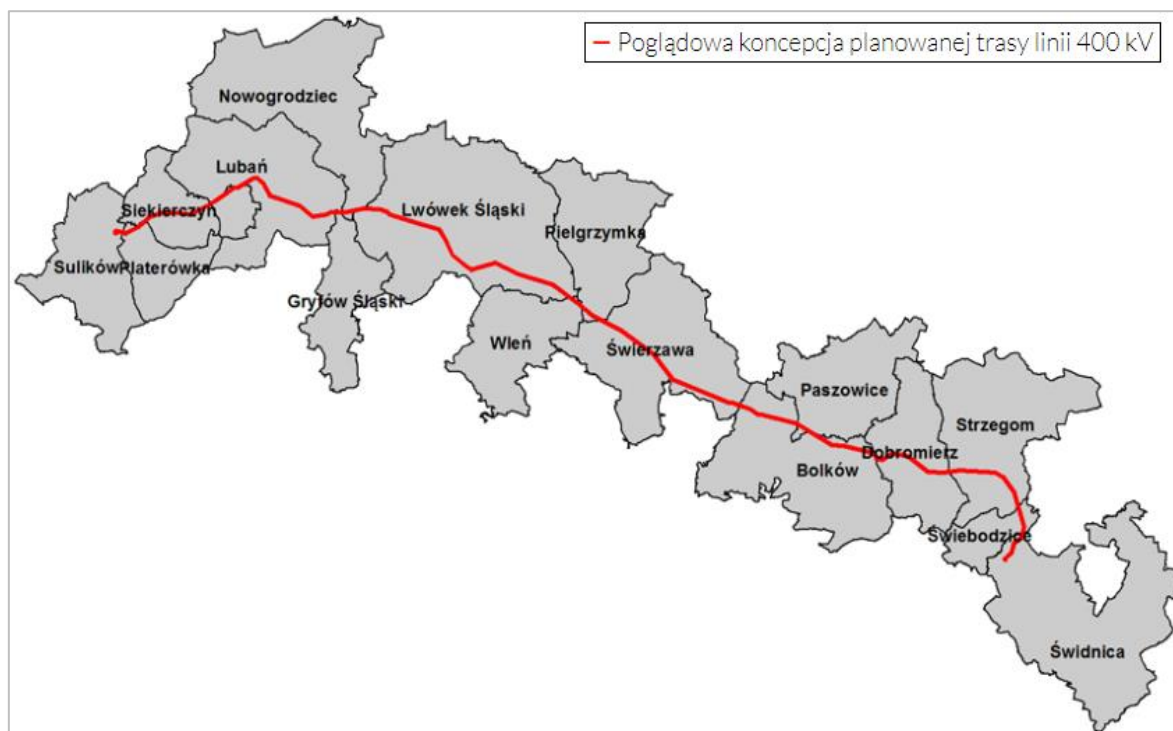
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Na terenie Gminy Świebodzice planowana jest budowa nowej przesyłowej linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV relacji Mikułowa – Świebodzice. Linia przebiegać będzie przez obszar 17 następujących gmin województwa dolnośląskiego – Sulików, Platerówka, Siekierczyn, gm. Lubań, Miasto Lubań, Nowogrodzic, Gryfów Śląski, Lwówek Śląski, Wleń, Pielgrzymka, Świerzawa, Bolków, Paszowice, Dobromierz, Strzegom, Świebodzice, Świdnica. Planowana długość linii wynosi 106,8 km, w tym na terenie Świebodzic 2,7 km.

Dwutorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV Mikułowa - Świebodzice, będąca inwestycją celu publicznego, ma stanowić jeden z filarów bezpieczeństwa elektroenergetycznego województwa dolnośląskiego oraz innych regionów zasilanych energią elektryczną z Elektrowni Turów. Budowę linii Mikułowa - Świebodzice uwzględniono również w Wykazie strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, stanowiącym załącznik do Ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych. Przedmiotowa inwestycja ma być zrealizowana do 2025 r. i obejmuje:

- budowę dwutorowego napowietrznego odcinka linii elektroenergetycznej 400 kV od stacji elektroenergetycznej Mikułowa do stacji elektroenergetycznej Świebodzice;
- niezbędne prace modernizacyjne na terenie stacji elektroenergetycznej Mikułowa;
- niezbędne prace modernizacyjne na terenie stacji elektroenergetycznej Świebodzice;

Schematyczny przebieg planowej do budowy przesyłowej linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV relacji Mikułowa – Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 8. Przebieg planowanej do budowy linii 400 kV Mikułowa - Świebodzice

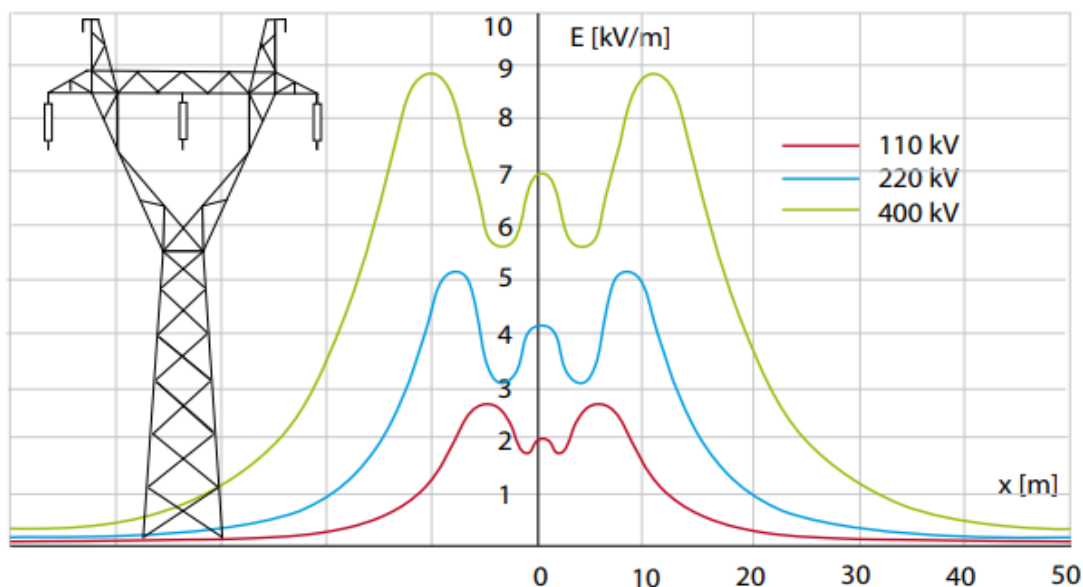
Źródło: <https://mikulowaswiebodzice.pl/>

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019, poz. 2448) maksymalne dopuszczalne natężenie pola elektrycznego od sieci elektroenergetycznej (50 Hz) w miejscach dostępnych dla ludności wynosi 10 kV/m, natomiast w miejscach w których można lokalizować budynki mieszkalne 1 kV/m.

Elementami infrastruktury elektroenergetycznej, które generują najwyższe wartości promieniowania elektroenergetycznego są napowietrzne linie najwyższego napięcia (220 i 400 kV) oraz wysokiego napięcia (110 kV).

Linie przesyłowe są tak projektowane, by natężenie pola elektrycznego 10 kV/m nie było przekroczone. Ograniczeniem wyznaczającym strefę zakazu lokalizacji budynków mieszkalnych staje się wartość natężenia pola elektrycznego, która zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa nie może przekraczać 1 kV/m. Szacunkowa minimalna odległość od poszczególnych rodzajów linii elektroenergetycznych dla których wartość pola elektrycznego wynosi poniżej 1 kV/m wynosi: dla linii 110 kV – 12 m, dla linii 220 kV – 20 m, dla linii 400 kV – 32 m.

Na kolejnym wykresie przedstawiono rozkład pola elektrycznego (kV/m) od linii elektroenergetycznych o napięciach 110, 220, 400 kV w zależności od odległości do danej linii.

Wykres 5. Rozkład przestrzenny pola elektrycznego od linii elektroenergetycznych o napięciach 110, 220, 400 kV

Źródło: „Linie elektroenergetyczne najwyższych napięć. Informator dla administracji publicznej i społeczeństwa” (PSE S.A., Politechnika Warszawska, 2015 r.)

4.3.2. Stacje bazowe (anteny) łączności bezprzewodowej

Zgodnie z danymi Urzędu Komunikacji Elektronicznej na terenie gminy Świebodzice funkcjonuje 60 stacji bazowych łączności bezprzewodowej (stan na dzień 31.10.2019 r.). Porównując liczbę stacji bazowych funkcjonujących w największych miastach województwa dolnośląskiego, wynika, iż na terenie miasta Świebodzice jest ich najmniej.

W kolejnej tabeli przedstawiono porównanie liczby stacji bazowych łączności bezprzewodowej funkcjonujących w największych miastach województwa dolnośląskiego.

Tabela 10. Porównanie liczby stacji bazowych łączności bezprzewodowej funkcjonujących w największych miastach województwa (stan na 31.10.2019 r.)

Miasto	Liczba stacji bazowych łączności bezprzewodowej
Wrocław	4 444
Jelenia Góra	505
Wałbrzych	483
Legnica	440
Lubin	340
Głogów	242
Świdnica	199
Bolesławiec	192
Kłodzko	140
Dzierżoniów	118
Oleśnica	108
Oława	98
Zgorzelec	83
Bielawa	79
Jawor	66
Świebodzice	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UKE

4.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

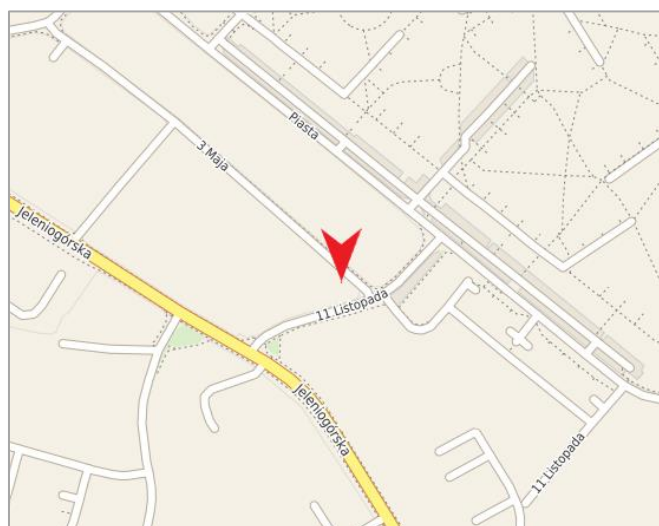
Zgodnie z aktualizowanym corocznie „Rejestrem zawierającym informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku” prowadzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, na terenie miasta Świebodzice nie wyznaczono terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji ich zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a okresowe badania poziomów tych pól prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.). Pomiary pól elektromagnetycznych w ramach PMŚ prowadzone są w sposób ujednolicony dla całego kraju od roku 2008. Na terenie każdego województwa wyznaczona jest sieć 135 punktów pomiarowych, w których pomiary wykonuje się w trzyletnim cyklu, po 45 punktów rocznie. Punkty rozmieszcza się równomiernie na terenie województwa po 15 punktów na trzech typach obszarów dostępnych dla ludności tj.:

- centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.;
- pozostałych miastach;
- terenach wiejskich.

Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3 000 MHz.

Na terenie miasta Świebodzice przy ul. 3-go Maja 1 zlokalizowany jest punkt pomiarowy natężenia pola elektromagnetycznego. Ostatnie pomiary w punkcie przeprowadzone zostały w 2018 r. Zmierzona wartość natężenia pola elektromagnetycznego wyniosła $<0,3$ V/m (poniżej czułości aparatury pomiarowej), co oznacza, iż była znacznie poniżej dopuszczalnej normy wynoszącej 7 V/m¹⁾.

Rysunek 9. Lokalizacja punktu pomiarowego natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie miasta Świebodzice

Źródło: GIOŚ

¹⁾ Zgodnie z nieobowiązującym już Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003, nr 192, poz. 1883) maksymalne dopuszczalne natężenie pola elektrycznego dla częstotliwości od 3 MHz do 3 000 MHz dla miejsc dostępnych dla ludności do końca 2019 r. wynosiło 7 V/m. W dniu 1 stycznia 2020 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019, poz. 2448), które znacznie zwiększyło dopuszczalne poziomy natężenia pola elektrycznego. Przykładowo wartość dopuszczalna składowej elektrycznej dla częstotliwości 10-400 MHz wynosi obecnie 28 V/m, natomiast dla częstotliwości 2-300 GHz 61 V/m

Pomiary pól elektromagnetycznych wykonywane na terenie województwa dolnośląskiego przez GIOŚ w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm. Mierzone wartości natężenia PEM są dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Dokonując porównania wszystkich wyników pomiarów PEM na przestrzeni ostatnich lat nie obserwuje się znaczących zmian średnich poziomów pól elektromagnetycznych na żadnym z trzech kategorii terenów. Jednak dynamiczny rozwój branży telekomunikacyjnej prowadzi do wzrostu liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych w środowisku.

4.3.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji pola elektroenergetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo niska wartość natężenia promieniowania elektromagnetycznego w punkcie pomiarowym na terenie miasta zlokalizowanym przy ul. 3-go Maja 1 (zmierzone w 2018 r. natężenie PEM wyniosło <0,3 V/m – poniżej czułości aparatury pomiarowej). • Zgodnie z rejestrem prowadzonym przez GIOŚ na terenie gminy nie wyznaczono terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego. • Mała liczba stacji bazowych łączności bezprzewodowej funkcjonujących na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przebieg przez teren gminy linii elektroenergetycznych najwyższych napięć stanowiących istotne źródło PEM.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej ochronę przed PEM. • Brak przekroczeń dopuszczalnego natężenia PEM w punktach pomiarowych na terenie województwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych. • Wprowadzanie na terenie kraju technologii mobilnej piątej generacji (5G) pracującej na wyższych częstotliwościach.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe w celu eliminacji ich uszkodzenia wskutek występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (burz, gwałtownych wiatrów, nawalnych deszczów).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury elektroenergetycznej.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oddziaływania PEM oraz obowiązujących norm i przepisów.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego przez GIOŚ w ramach PMŚ. • Działalność kontrolna WIOŚ.

Źródło: opracowanie własne

4.4. Gospodarowanie wodami

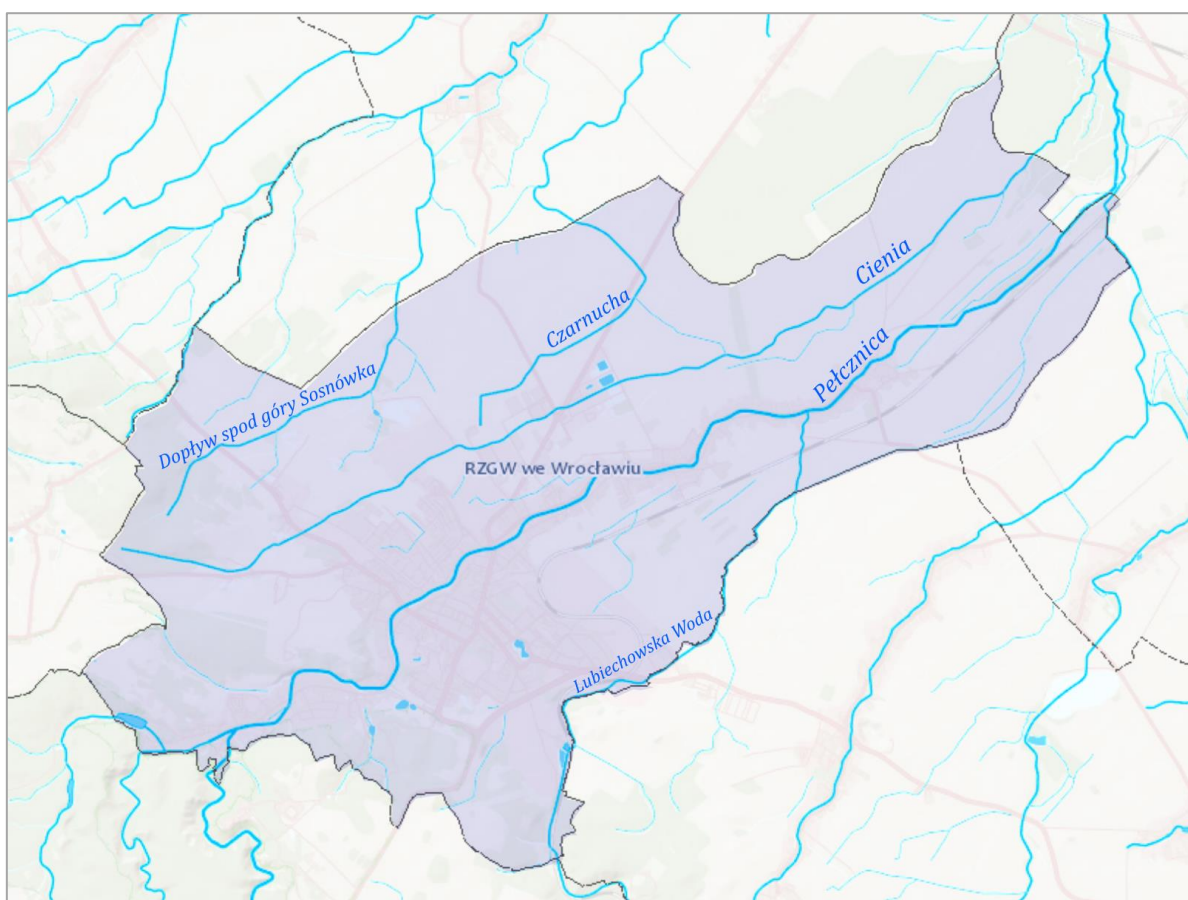
Podstawową jednostką gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) jest jednolita część wód (JCW). Prawo wodne dzieli jednolite części wód na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

4.4.1. Wody powierzchniowe

Gmina Świebodzice położona jest na obszarze działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w regionie wodnym Środkowej Odry.

Oś hydrograficzną miasta stanowi rzeka Pełcznica, której źródła znajdują się w Górach Wałbrzyskich na wysokości około 450 m n.p.m. Rzeka ta płynie przez Świebodzice na odcinku około 11,2 km z kierunku południowo-zachodniego na północny-wschód. Pełcznica stanowi dopływ Strzegomki, będącej lewobrzeżnym dopływem Bystrzycy. Zgodnie z obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na obszarze miasta Świebodzice znajdują się dwa odcinki rzeki Pełcznicy o nazwie – Pełcznica od źródła do Milikówki (kod JCWP: RW600041348689) oraz Pełcznica od Milikówki do ujścia (kod JCWP: RW600081348699). Wymienione JCWP obejmują także dopływy Pełcznicy na terenie miasta, takie jak Cienia i Lubiechowska Woda. W północnej części miasta swój bieg rozpoczyna niewielki ciek Czarnucha, który stanowi osobną jednolitą część wód powierzchniowych o kodzie RW600018134849. Długość Czarnuchy na terenie miasta wynosi około 3,1 km. Rzeka ta, podobnie jak Pełcznica, stanowi prawostronny dopływ Strzegomki.

Sieć hydrograficzną miasta Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

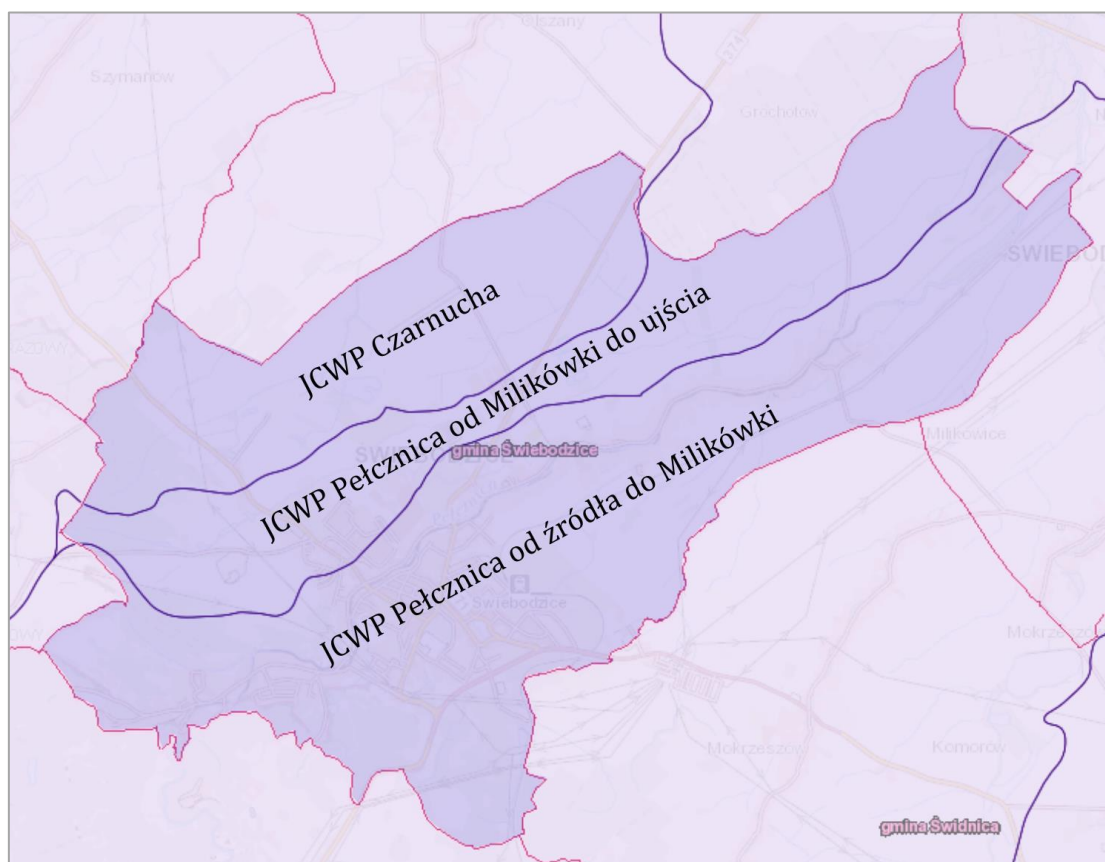
Rysunek 10. Sieć hydrograficzna miasta Świebodzice
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujących się na terenie miasta Świebodzice zamieszczono w kolejnej, natomiast ich zasięg przedstawiono na rycinie.

Tabela 13. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujących się na terenie miasta Świebodzice

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP
1.	RW600041348689	Pełcznica od źródła do Milikówki
2.	RW600081348699	Pełcznica od Milikówki do ujścia
3.	RW600018134849	Czarnucha

Źródło: PGW Wody Polskie

Rysunek 11. Zasięg poszczególnych JCWP na terenie miasta Świebodzice

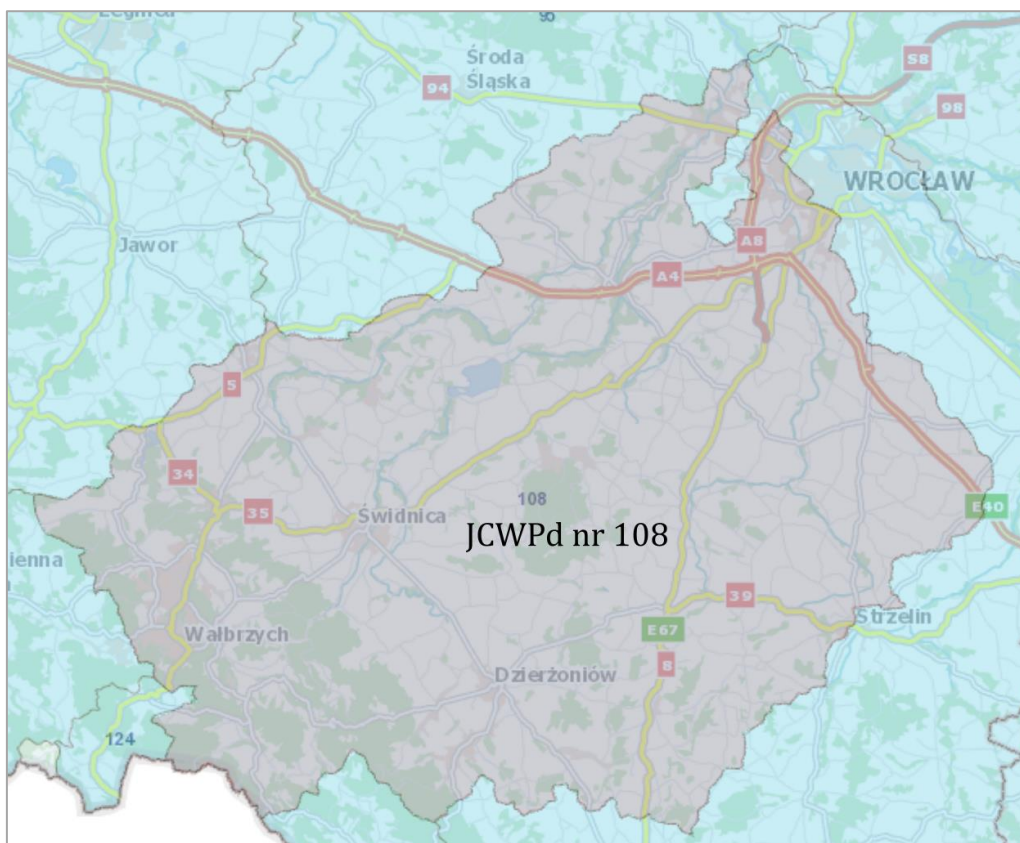
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

4.4.2. Wody podziemne

Gmina Świebodzice położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) numer 108, której łączna powierzchnia wynosi 2 753,8 km². System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 108 jest wielostopniowy i ściśle związany z tektoniką obszaru. Warunki krążenia wód podziemnych w utworach wodonośnych paleozoiczno-proterozoicznych związane są ze strefami występowania systemów spękań i uskoków o znaczeniu regionalnym (uskok sudecki brzeżny) oraz ze szczelinowatością lokalną w strefach zaburzeń tektonicznych. Głębokość krążenia tych wód nie przekracza 600 m, a ich drenaż odbywa się poprzez źródła w strefie

zasilania pozostałych pięter. Na pozostałym obszarze występują rejonu obniżen podłoża krystalicznego (niecki i rowy) wypełnione osadami kenozoicznymi. Poszczególne niecki subregionu przedsudeckiego tworzą odrębne podsystemy krążenia wód. Zasilanie, przepływ i drenaż wód podziemnych następują wewnątrz poszczególnych struktur. Układ hydroizohips wydzielonych użytkowych poziomów wodonośnych, wskazuje na północno-wschodni kierunek głównego przepływu wód podziemnych. Wysokość powierzchni piezometrycznej obniża się od 250 do 120 m n.p.m. Bazą drenażu dla poziomu przypowierzchniowego oraz użytkowych poziomów wodonośnych są doliny Bystrzycy i Ślęzy. Dla neogeńskiego poziomu wodonośnego, który stanowi fragment systemu krążenia wód tego piętra niecki wrocławskiej, bazę drenażu stanowi dolina Odry.

Zasięg terytorialny jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 108 przedstawiono na kolejnej rycinie.

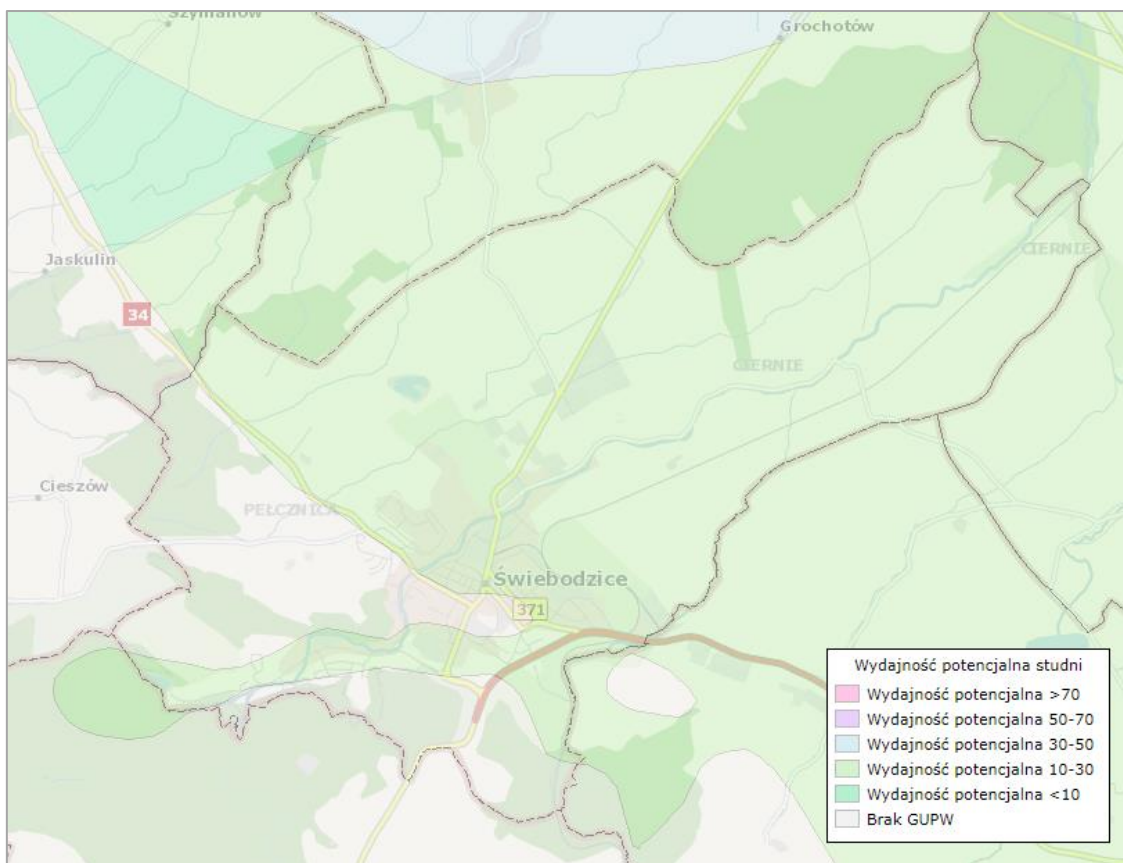

Rysunek 12. Zasięg terytorialny JCWPd nr 108

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

W granicach miasta Świebodzice nie występują główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP). Główne zbiorniki wód podziemnych mają strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju. Stanowią one naturalne zbiorniki wodne znajdujące się pod powierzchnią ziemi, gromadzące wody podziemne i spełniające szczególne kryteria ilościowe i jakościowe (wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii).

Warunki hydrogeologiczne do pozyskiwania wód podziemnych na terenie miasta Świebodzice nie są korzystne. Na przeważającym obszarze miasta potencjalna wydajność studni wierconej wynosi jedynie od 10 do 30 m³/h. W tym część obszaru miasta charakteryzuje się brakiem występowania głównego użytkowego piętra wodonośnego (GUPW). Na kolejnej rycinie przedstawiono potencjalne wydajności studni (ujęć wód podziemnych) na terenie miasta Świebodzice.

**Rysunek 13. Wydajność potencjalna poboru wód podziemnych [m³/h]
na terenie miasta Świebodzice**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

4.4.3. Zagrożenie suszą

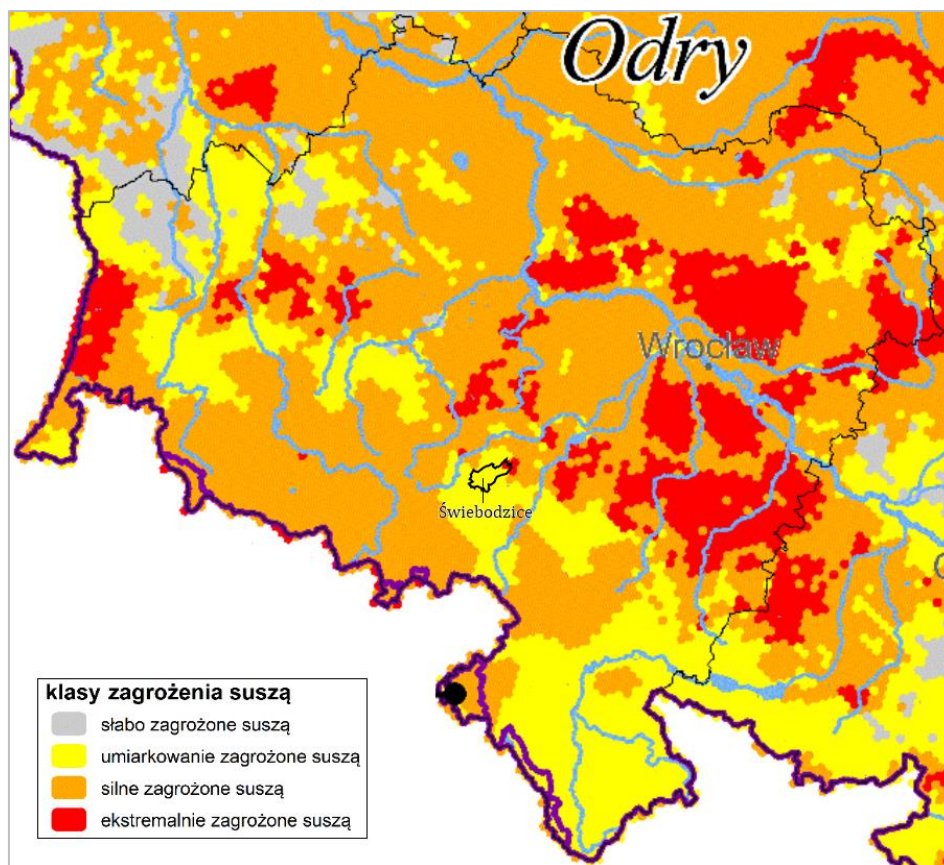
Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydzieliła się cztery etapy jej rozwoju – susze meteorologiczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- **Susza atmosferyczna** – okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- **Susza glebowa (rolnicza)** – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- **Susza hydrologiczna** – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do **suszy hydrogeologicznej**.

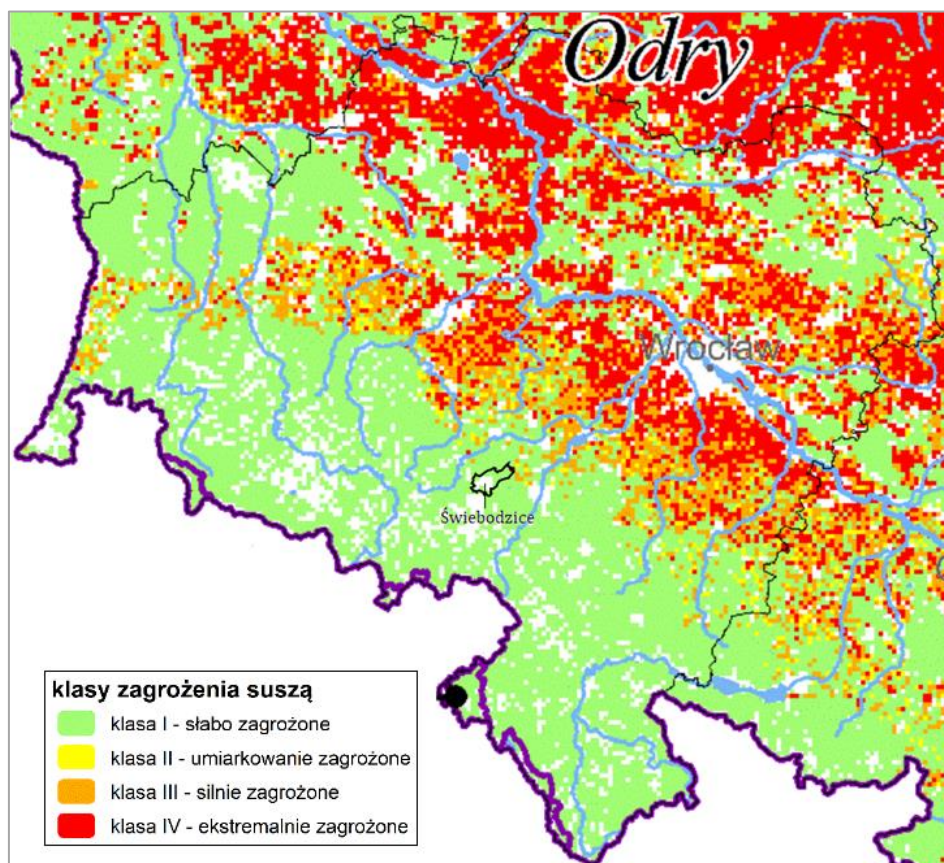
Zgodnie z opracowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie „Projektem planu przeciwdziałania skutkom suszy” (Warszawa, maj 2020 r.) wynikowe (łącznie) zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą zostało określone jako umiarkowane, w tym zagrożenie poszczególnymi rodzajami suszy:

- suszą rolniczą – słabe zagrożenie;
- suszą hydrologiczną – umiarkowane zagrożenie;
- suszą hydrogeologiczną – ekstremalne zagrożenie.

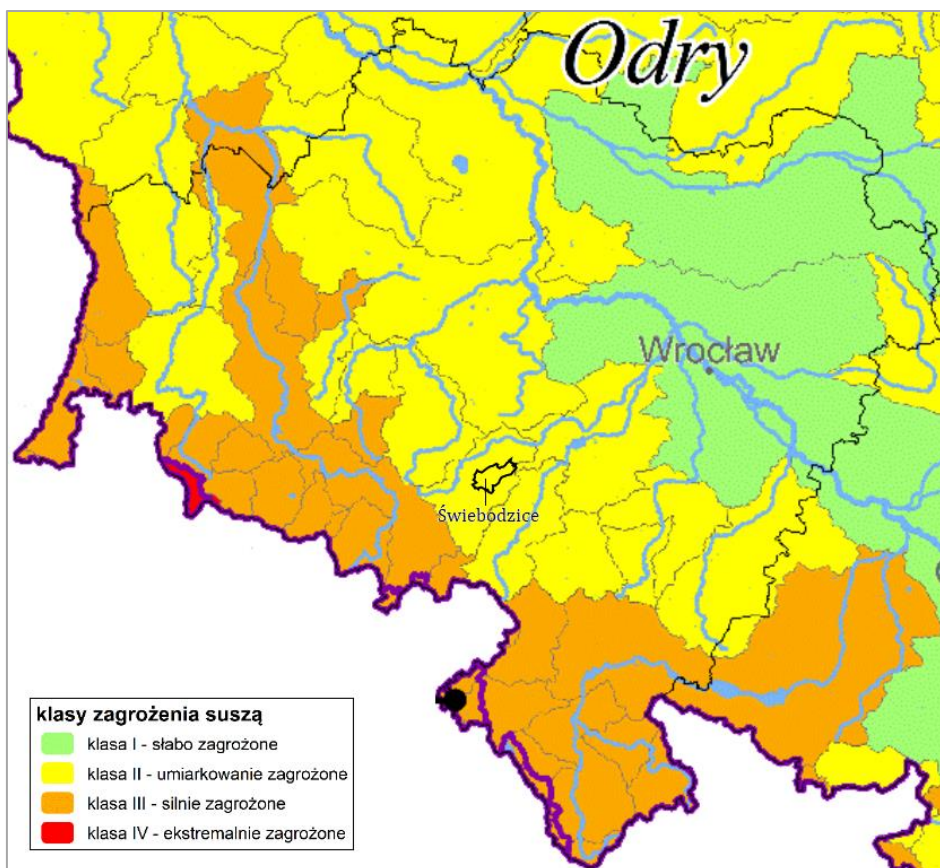
Stopień zagrożenia Gminy Świebodzice poszczególnymi rodzajami suszy na tle województwa dolnośląskiego przedstawiono na kolejnych rycinach.

Rysunek 14. Łączne zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą
Źródło: „Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy” (Warszawa, maj 2020 r.)

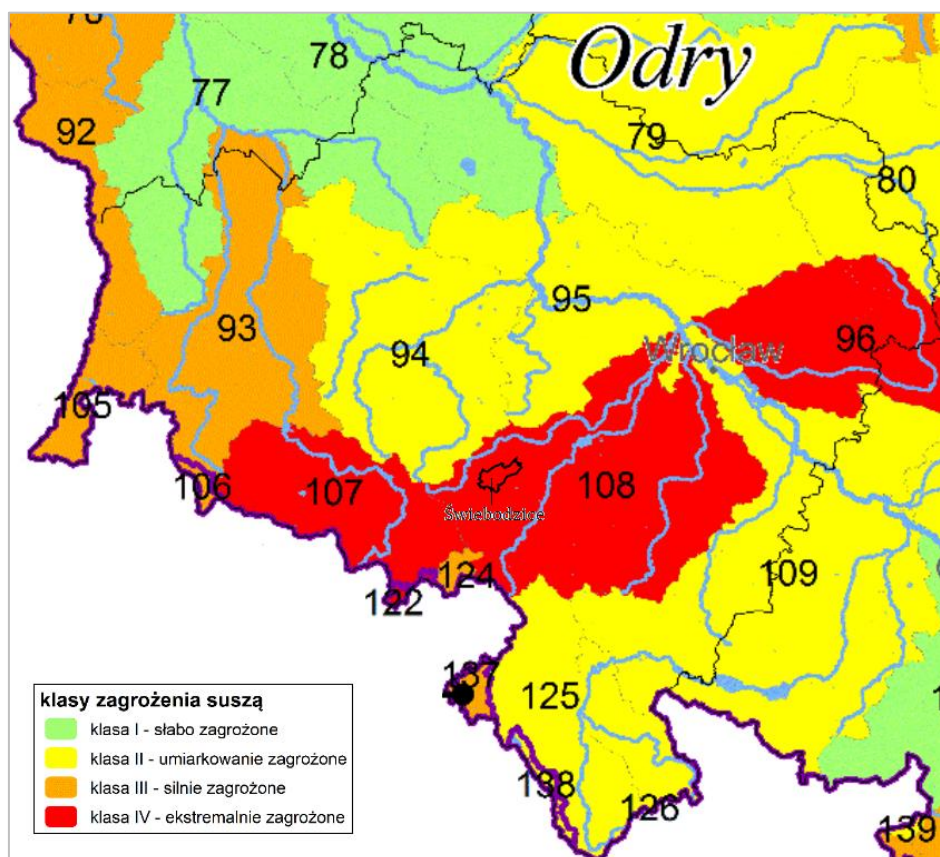

Rysunek 15. Zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą rolniczą
Źródło: „Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy” (Warszawa, maj 2020 r.)

Rysunek 16. Zagrożenie obszaru Gminy Świebódzice suszą hydrologiczną

Źródło: „Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy” (Warszawa, maj 2020 r.)

Rysunek 17. Zagrożenie obszaru Gminy Świebódzice suszą hydrogeologiczną

Źródło: „Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy” (Warszawa, maj 2020 r.)

Zgodnie z „Projektem planu przeciwdziałania skutkom suszy” w celu przeciwdziałania skutkom suszy należy realizować działania wpływające zarówno na zabezpieczenie dostępu do wody przeznaczonej do spożycia i prowadzenia nawodnień, jak i poprzez zwiększenie odporności terenu na skutki suszy. Zwiększenie odporności terenu oznacza, iż dany teren ze względu na swoją specyfikę i wdrożone działania będzie reagował na suszę z opóźnieniem, bądź też skutki suszy na nim nie wystąpią. Działania, które będą wpływać na zwiększenie odporności terenu to:

- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych,
- realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie sztucznej retencji,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji,
- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych na terenach zurbanizowanych.

Do grupy działań formalnych i edukacyjnych zaliczono rozwiązania umożliwiające zarządzanie zjawiskiem suszy np.: poprzez jej monitorowanie, rekompensowanie poniesionych strat, zarządzanie zasobami wodnymi, czy też właściwe zarządzanie w sytuacjach, gdy zjawisko suszy osiąga rozmiar klęski żywiołowej. Działania edukacyjne to przede wszystkim zwiększanie świadomości i kształtowanie wiedzy na temat:

- suszy - jej powstawania oraz możliwych do wstąpienia skutków,
- wprowadzania w życie codzienne rozwiązań oszczędzających wodę, w tym zmiany nawyków korzystania z wody,
- możliwości retencjonowania wody.

Działania edukacyjne to również opracowanie dobrych praktyk oraz programów edukacyjnych, w tym wprowadzenie tematyki suszy do programów nauczania dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

4.4.4. Zagrożenie powodziowe

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wyznaczyło na terenie miasta Świebodzice następujące obszary zagrożenia powodziowego:

- obszary z niskim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 500 lat ($Q=0,2\%$);
- obszary ze średnim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 100 lat ($Q=1\%$);
- obszary z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 10 lat ($Q=10\%$);

Obszary ze średnim ($Q=1\%$) i wysokim ($Q=10\%$) prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

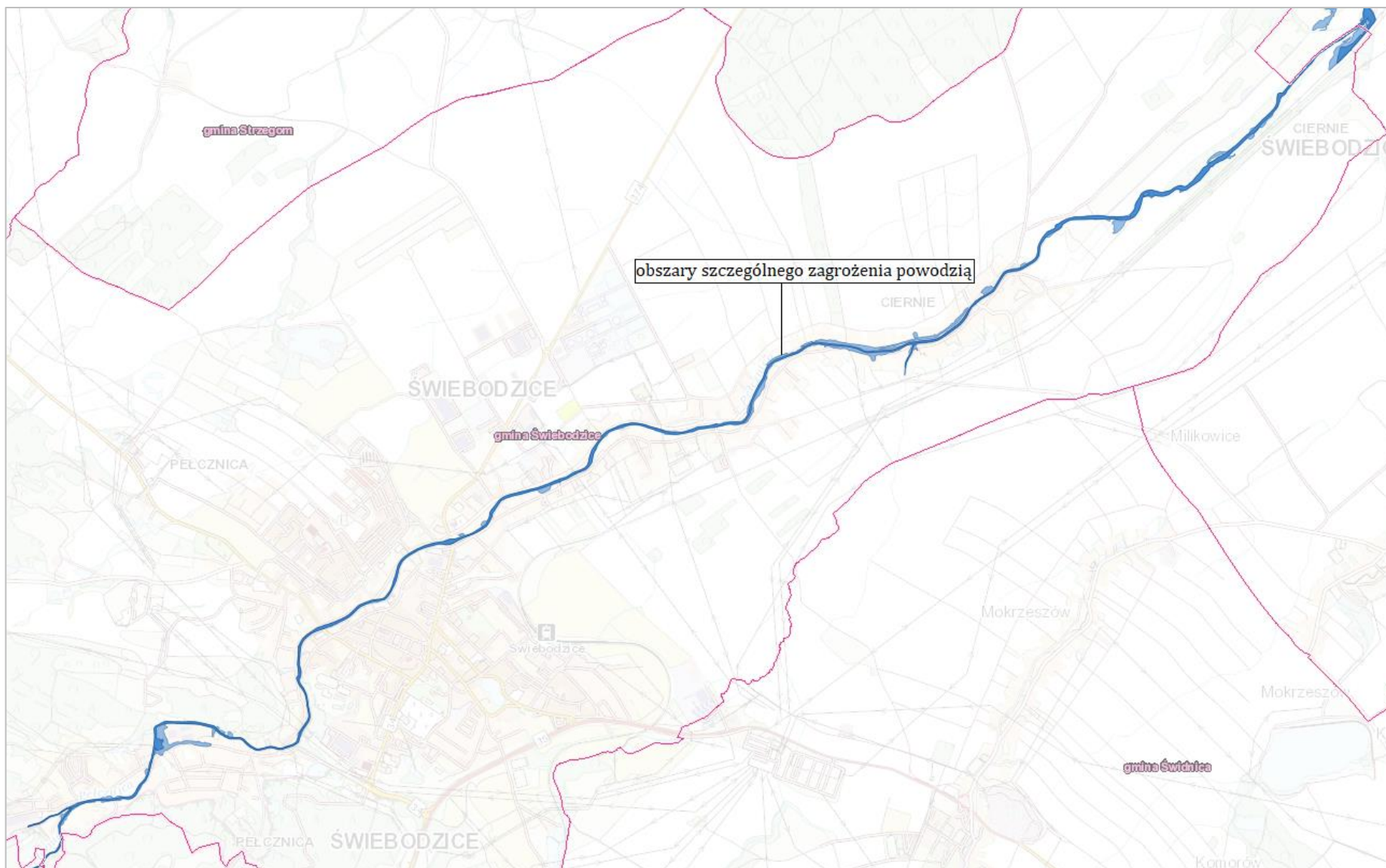
Obszary zagrożenia powodziowego na terenie miasta Świebodzice obejmują koryto rzeki Pełcznica oraz najbliższe przyległe tereny (dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o szerokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów, natomiast dla obszarów z niskim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi o szerokości nawet do kilkuset metrów – szczególnie na terenie dzielnicy Ciernie).

Zgodnie z „Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Śródkowej Odry” w celu obniżenia istniejącego ryzyka powodziowego należy realizować następujące podstawowe kierunki działań:

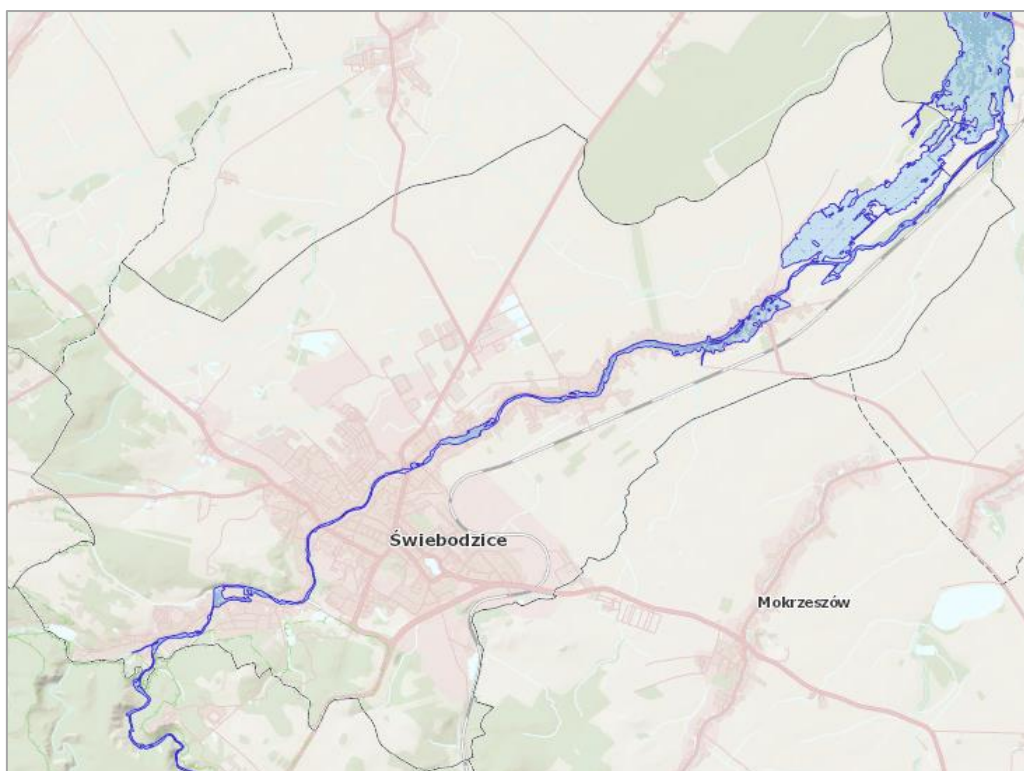
- Ochrona lub zwiększanie retencji leśnej w zlewni.
- Ochrona lub zwiększanie retencji na obszarach rolniczych.
- Ochrona lub zwiększanie retencji na obszarach zurbanizowanych.
- Zakaz budowy obiektów infrastruktury na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

- Ograniczenie budowy pozostałych obiektów prywatnych i użyteczności publicznej na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.
- Budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych oraz budowli ochronnych.
- Regulacje oraz prace utrzymaniowe rzek i potoków.
- Usprawnienie reguł sterowania obiektami i urządzeniami ochrony przed powodzią.
- Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej.
- Doskonalenie planów zarządzania kryzysowego (wszystkie poziomy zarządzania), z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.
- Opracowywanie instrukcji zabezpieczania i postępowania czasie powodzi dla obiektów prywatnych i publicznych oraz zagrażających środowisku.
- Opracowanie programów edukacyjnych dla różnych poziomów odbiorców, których celem będzie zmiana mentalności społeczności lokalnych w kierunku ograniczenia ekspansji na tereny zagrożone oraz zmiany sposobu zagospodarowywania zamieszkałych terenów zagrożonych.

Zasięg obszarów zagrożenia powodziowego wyznaczonych na terenie miasta Świebodzice przedstawiono na kolejnych rycinach.

Rysunek 18. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (Q=1% oraz Q=10%) na terenie miasta Świebodzice
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Rysunek 19. Obszary zagrożenia powodzią (Q=0,2 %) na terenie miasta Świebodzice

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

4.4.5. Dyrektywa azotanowa – wody wrażliwe i OSN

W dniu 1 lutego 2017 r. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu wydał Rozporządzenie Nr 1/2017 w sprawie określenia w regionie wodnym Środkowej Odry wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć.

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem określono cały obszar regionu wodnego Środkowej Odry jako obszar szczególnie narażony (OSN) na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych należy ograniczyć. Dodatkowo następujące JCWP znajdujące się w obrębie Gminy Świebodzice:

- JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki;
- JCWP Czarnucha;

zaliczono do wód wrażliwych tj. wód zanieczyszczonych i zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN) zostały wyznaczone zgodnie z obowiązującą wszystkie kraje UE tzw. Dyrektywą Azotanową. Rolnicy, których działki położone są na (OSN) są obowiązani do wypełniania „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, który przyjęty został w dniu 12 lutego 2020 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów (Dz. U. z 2020, poz. 243). Program działań określa m.in.: sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych w pobliżu wód, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamrzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem; terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów; warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami, a także sposób obliczania wymaganej powierzchni i pojemności urządzeń do ich przechowywania; sposób ustalania rocznej dawki nawozów naturalnych zawierającej nie więcej niż 170 kgN/ha; zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem; sposób dokumentowania realizacji Programu.

4.4.6. Jakość wód powierzchniowych – Państwowy Monitoring Środowiska

Ostatnie badania jednolitych części wód powierzchniowych położonych w obrębie Gminy Świebodzice, a więc JCWP Czarnucha, JCWP Pełcznica od Milikówki do ujścia oraz JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki przeprowadzone były w 2018 r. **Stan ogólny wszystkich JCWP oceniony został jako ZŁY.** Zły stan ogólny badanych JCWP wynikał ze stanu/potencjału ekologicznego gorszego niż dobry. Stan/potencjał ekologiczny JCWP Czarnucha oraz JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki określony został jako słaby (IV klasa jakości). Natomiast w przypadku JCWP Pełcznica od Milikówki do ujścia stan/potencjał ekologiczny określony został jako umiarkowany (III klasa jakości). Badań stanu chemicznego JCWP położonych w obrębie miasta nie przeprowadzano.

Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych klas jakości dla stanu/potencjału ekologicznego stosowaną na cele oceny jakości wód powierzchniowych:

- Klasa I (stan bardzo dobry) - bardzo dobry stan oznacza, że elementy biologiczne mają charakter naturalny, niezakłócony lub nieznacznie zakłócony, a elementy fizyczno-chemiczne i hydromorfologiczne nie wykazują wpływu człowieka lub wykazują niewielki wpływ. W przypadku zanieczyszczeń syntetycznych oznacza to, że ich poziom powinien być niewykrywalny lub bliski zeru. Struktura biocenoz i dynamika ewentualnych zakwitów wód powinny odpowiadać warunkom naturalnym, w zależności od typu cieku lub zbiornika.
- Klasa II (stan dobry) - dobry stan oznacza, że występują jedynie niewielkie odchylenia od charakteru naturalnego. W przypadku zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oznacza to, że ich poziom powinien nie przekraczać stężeń określonych z wykorzystaniem danych o toksyczności ostrej i chronicznej. Struktura biocenoz i chemizm wód powinny niewiele odbiegać od warunków naturalnych. W zależności od typu cieku lub zbiornika może wystąpić przyspieszony wzrost glonów planktonicznych i zakwity. Ilość warstw bakteryjnych nie wpływa jednak negatywnie na fitobentos i makrofity, mogą natomiast występować zaniki pewnych grup i klas wiekowych ryb.
- Klasa III (stan umiarkowany) - umiarkowany stan oznacza, że występują umiarkowane odchylenia od charakteru naturalnego. Mogą występować stałe zakwity glonowe od czerwca do sierpnia, a także duże skupiska bakterii, wpływając negatywnie na rozwój pozostałych biocenoz. Biocenozy roślinne, glonowe i ryb odbiegają od stanu naturalnego w nieznacznym stopniu, lecz biocenozy bezkręgowców bentosowych są pozbawione taksonów referencyjnych dla danego typu wód. W populacjach ryb jest zaburzona struktura wiekowa.
- Klasa IV (stan słaby) - słaby stan oznacza, że występują znaczne odchylenia od charakteru naturalnego. Występują zbiorowiska organizmów inne niż występowałyby w warunkach niezakłóconych.
- Klasa V (stan zły) - zły stan oznacza, że występują poważne odchylenia od stanu naturalnego. Znaczna część populacji typowych dla stanu niezakłóconego w ogóle nie występuje.

Przekraczanymi wskaźnikami badanych JCWP decydującymi o złym stanie wód powierzchniowych na terenie Gminy Świebodzice są:

- elementy biologiczne: makrofity, makrobezkręgowce bentosowe;
- elementy fizykochemiczne: BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność w 20°C, twardość ogólna, odczyn pH, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot azotynowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V), fosfor ogólny;
- elementy chemiczne: nie badano stanu chemicznego.

Zestawienie wyników monitoringu JCWP znajdujących się na terenie Gminy Świebodzice przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 14. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP znajdujących się na terenie Gminy Świebodzice

Nazwa ocenianej JCWP	Rok badań	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	KLASA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	STAN CHEMICZNY	STAN OGÓLNY
Czarnucha	2018	IV	II	PSD	IV	nie badano	ZŁY
Pęcznica od Milikówki do ujścia	2018	III	II	PPD	III	nie badano	ZŁY
Pęcznica od źródła do Milikówki	2018	IV	II	PPD	IV	nie badano	ZŁY

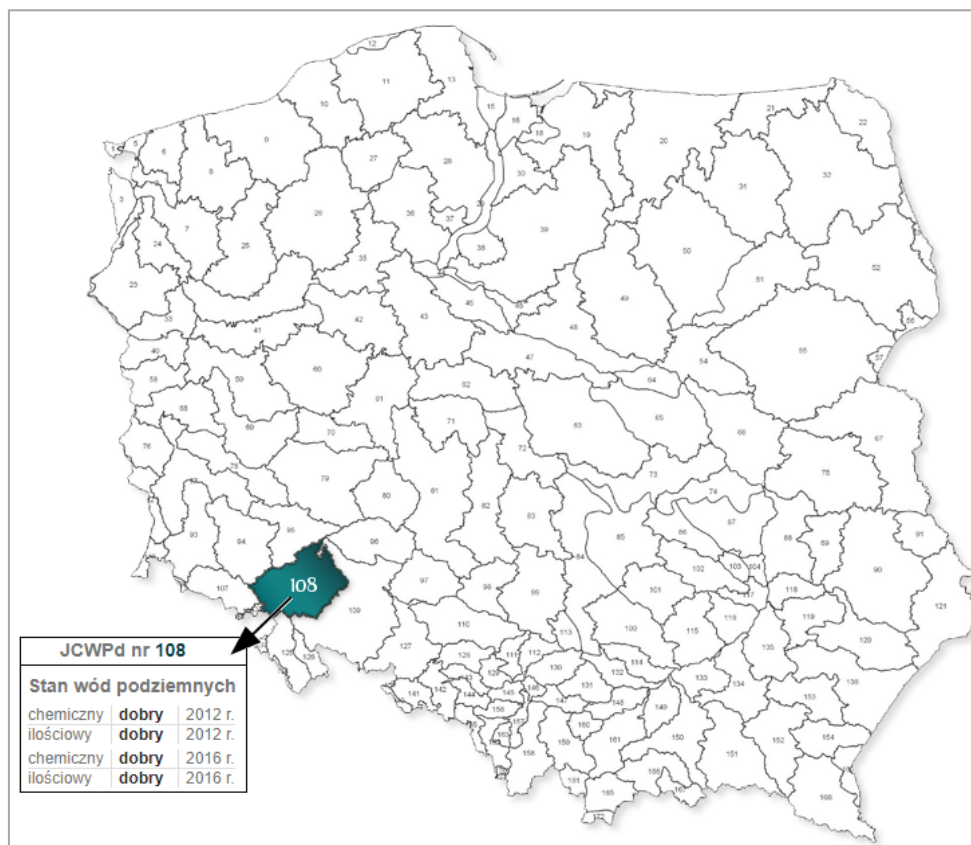
LEGENDA:

Klasa elementów biologicznych		Klasa elementów hydromorfologicznych		Klasa elementów fizykochemicznych		Klasa stanu / potencjału ekologicznego		Stan chemiczny		Stan ogólny	
I	stan bdb / potencjał maks.	I	stan bdb / potencjał maks.	I	stan bdb / potencjał maks.	I	stan bdb / potencjał maksymalny	DOBRY	stan dobry	DOBRY	stan dobry
II	stan db / potencjał db	II	stan db / potencjał db	II	stan db / potencjał db	II	stan dobry / potencjał dobry	PONIŻEJ DOBREGO	stan poniżej dobrego	ZŁY	stan zły
III	stan / potencjał umiarkowany			PSD/PPD	poniżej stanu / potencjału dobrego	III	stan / potencjał umiarkowany				
IV	stan / potencjał słaby					IV	stan / potencjał słaby				
V	stan / potencjał zły					V	stan / potencjał zły				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

4.4.7. Jakość wód podziemnych - Państwowy Monitoring Środowiska

Aktualna kompleksowa ocena stanu JCWPd wykonana w 2016 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) wykazała **DOBRY stan chemiczny i DOBRY stan ilościowy** jednolitej części wód podziemnych numer 108 (JCWPd), w obrębie której położona jest Gmina Świebodzice.

Rysunek 20. Stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 108

Źródło: <https://mjwp.gios.gov.pl/>

Na terenie Gminy Świebodzice nie ma zlokalizowanych punktów monitoringowych jakości wód podziemnych wyznaczonych w ramach systemu monitoringu krajowego. W 2019 r. w ramach monitoringu diagnostycznego na obszarze JCWPd nr 108 prowadzono badania łącznie w 7 punktach pomiarowych. W 4 punktach odnotowano III klasę jakości wód podziemnych, w 2 punktach IV klasę jakości, natomiast w 1 punkcie II klasę jakości.

Wykaz punktów pomiarowych jakości wód podziemnych zlokalizowanych na terenie JCWPd nr 108 wraz z przyznaną klasą jakości zgodnie z monitoringiem diagnostycznym przeprowadzonym w 2019 r. przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 15. Klasa jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie JCWPd nr 108 (monitoring diagnostyczny - 2019 rok)

Numer punktu	Lokalizacja punktu		Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Klasa jakości (2019 r.)
	Gmina	Miejscowość		
269	Piława Górna (gm. miejska)	Piława Górna	15,10-45,00	IV (niezadowalająca jakość)
638	Borów (gm. wiejska)	Borek Strzeleński	10,80-19,80	III (zadowalająca jakość)

Numer punktu	Lokalizacja punktu		Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Klasa jakości (2019 r.)
	Gmina	Miejscowość		
1376	Wrocław (gm. miejska)	Wrocław	22,50-33,50	III (zadowalająca jakość)
1380	Szczawno-Zdrój (gm. miejska)	Szczawno - Zdrój	33,10-48,10	II (dobra jakość)
1406	Kąty Wrocławskie (gm. miejsko-wiejska)	Bogdaszowice	b.d.	III (zadowalająca jakość)
1472	Marcinowice (gm. wiejska)	Klecin	21,00-25,00	III (zadowalająca jakość)
1801	Kondratowice (gm. wiejska)	Białobrzezie	8,00-12,00	IV (niezadowalająca jakość)

Źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Jakość wód podziemnych oceniana jest w systemie pięciu następujących klas:

- Klasa I – wody podziemne w tej klasie charakteryzują się bardzo dobrą jakością: wartości wskaźników jakości wody są kształtowane jedynie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w warstwie wodonośnej.
- Klasa II – wody podziemne w tej klasie można określić jako wody o dobrej jakości: wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne lub wskazują na bardzo słabe oddziaływania.
- Klasa III – wody podziemne w danej klasie określić można jako wody o zadowalającej jakości: wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów lub słabego oddziaływania antropogenicznego.
- Klasa IV – wody podziemne tej klasy scharakteryzować można jako wody o niezadowalającej jakości: wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz wyraźnego oddziaływania antropogenicznego.
- Klasa V – wody podziemne danej klasy można określać jako wody o złej jakości: wartości wskaźników jakości wody potwierdzają oddziaływania antropogeniczne.

4.4.8. Jakość wód podziemnych w rejonie składowiska odpadów w m. Stary Jaworów

W bliskim sąsiedztwie miasta Świebodzice na gruntach miejscowości Stary Jaworów (gm. Jaworzyna Śląska) znajduje się zamknięte składowisko odpadów komunalnych. Obiekt w latach 1995-2013 przyjmował odpady komunalne głównie z terenu Świebodzic. Obecnie znajduje się on w trakcie procesu rekultywacji. Zarządzającym składowiskiem jest ZGK Świebodzice Sp. z o.o.

Lokalizację składowiska odpadów komunalnych w m. Stary Jaworów przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 21. Lokalizacja składowiska odpadów komunalnych w m. Stary Jaworów

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Monitoring składowisk odpadów stanowi jeden z elementów monitoringu lokalnego, którego głównym zadaniem jest rozpoznanie a następnie śledzenie wpływu stwierdzonych lub potencjalnych źródeł zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych i powierzchniowych, w celu właściwego przeciwdziałania ujemnym skutkom ich zanieczyszczenia.

W system sieci monitoringowej wód podziemnych na składowisku odpadów w miejscowości Stary Jaworów wchodzi następujące punkty obserwacyjne:

- piezometry P1, P2 – zlokalizowane na północ od składowiska,
- piezometr P4 – położony na północny-zachód od obiektu badań,
- piezometry P3, P5 – zlokalizowane na południowym-wschodzie od omawianej instalacji.

W 2019 r. pobór próbek wody podziemnej zrealizowano w czterech seriach pomiarowych – w dniach 25 marca, 28 czerwca oraz 23 września i 13 grudnia.

Niedrożność piezometru stwierdzono w II serii pomiarowej w piezometrze P4. Brak wody stwierdzono w piezometrze P1 w każdej serii pomiarowej, w piezometrze P2 i P3 w I, III i IV serii pomiarowej, oraz w piezometrze P5 w III i IV serii pomiarowej. W II serii pomiarowej w piezometrze P2 stwierdzono urwaną śrubę od nakrycia piezometru, brak możliwości otworzenia. Wyżej wymienione przyczyny były powodem niepobrania prób do analizy laboratoryjnej.

Jakość wody z piezometrów określono na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016, poz. 85) oraz Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019, poz. 2148).

Słaby stan chemiczny stwierdzono w I kwartale 2019 r. dla wód pobranych z punktów P4 oraz P5, który determinowany był przez ogólny węgiel organiczny (V klasa jakości). Ponadto w piezometrze P5 również w II serii pomiarowej stwierdzono podwyższoną wartość ogólnego węgla organicznego, która kształtowała się na poziomie IV klasy jakości. Pozostałe oznaczenia tj. pH, kadm, miedź, cynk, chrom, rtęć, suma WWA, przewodność elektryczna oraz ołów odpowiadają dobremu stanowi chemicznemu wód podziemnych.

4.4.9. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Dobry stan chemiczny JCWPd nr 108, w obrębie, którego położona jest gmina. Obszar gminy słabo zagrożony suszą rolniczą. 	<ul style="list-style-type: none"> Stan ogólny wszystkich JCWP znajdujących się na terenie gminy określono jako zły. Wyznaczenie na terenie gminy wód wrażliwych na zanieczyszczenia azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Wyznaczenie na terenie gminy obszarów zagrożonych powodzią. Obszar gminy ekstremalnie zagrożony suszą hydrogeologiczną.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczenie jako OSN całego regionu wodnego Środkowej Odry. Przyjęcie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie oszczędzania wody oraz zapobiegania jej zanieczyszczeniu. Sanitacja obszarów wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> Ekstremalne zjawiska pogodowe podnoszące poziom zagrożenia powodzią i podtopieniami (burze, nawalne deszcze) oraz suszą (upały). Niska gęstość zaludnienia obszarów wiejskich często uniemożliwia budowę zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Dopływ zanieczyszczeń spoza obszaru gminy. Brak środków finansowanych na realizację inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych. Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni. Budowa/rozbudowa systemów nawadniająco-odwadniających. Budowa/rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej. Lokalizacja zabudowy z dala od obszarów zagrożenia powodziowego.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Pogodowe zjawiska ekstremalne (powodzie, podtopienia, susze). Awarie infrastruktury kanalizacyjnej. Nielegalne zrzuty ścieków.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody i zapobiegania jej zanieczyszczeniu. Edukacja i szkolenia rolników z zakresu realizacji „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Państwowy Monitoring Środowiska (wód powierzchniowych i podziemnych). Monitoring składowisk odpadów. Działalność kontrolna WIOŚ.

Źródło: opracowanie własne

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

4.5.1. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę

Podmiotem realizującym na terenie miasta Świebodzice zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Świebodzicach.

Miasto Świebodzice zasilane jest w wodę ze zbiornika zaporowego „Dobromierz” zbudowanego na rzece Strzegomce w miejscowości Dobromierz poprzez Automatyczną Stację Uzdatniania Wody w Dobromierzu, gdzie woda surowa poddawana jest uzdatnieniu poprzez filtry ciśnieniowe z dozowaniem koagulantu (siarczanu glinu), flokulantu oraz ciągłą dezynfekcją podchlorynem sodu. Woda z Automatycznej Stacji Uzdatniania Wody dostarczana jest do Stacji Uzdatniania Wody w Świebodzicach Cierniach, gdzie poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu. Stacja Uzdatniania Wody w Cierniach jest przepompownią dla systemu wodociągowego Świebodzic zaopatrującą w wodę dzielnicę Ciernie w Świebodzicach, a także rurociągiem tłocznym zasila Stację Uzdatniania Wody przy ul. Sportowej w Świebodzicach, z której to woda jest podawana bezpośrednio do miasta oraz do zbiornika wyrównawczego przy ul. Wałbrzyskiej, z którego zaopatrywana jest pozostała część miasta za wyjątkiem dzielnicy Pełcznica. Ponadto Stacja Uzdatniania Wody przy ul. Sportowej posiada powierzchniowe brzegowe ujęcie wody na Potoku Lubiechowska Woda, które służy jako zapasowe źródło wody dla miasta. Dzielnicę Pełcznica zaopatrywana jest w wodę ze Stacji Uzdatniania Wody Pełcznica posiadającej własne ujęcia wody. Źródłem wody są dwie studnie głębinowe, które dostarczają wodę do zbiornika przy przepompowni, gdzie woda poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu, a następnie podawana jest do odbiorców.

Woda podawana z Automatycznej Stacji Uzdatniania Wody w Dobromierzu stanowi ok. 90 % zaopatrzenia miasta, natomiast woda ze Stacji Uzdatniania Wody w Pełcznicy zaopatruje ok. 10% odbiorców.

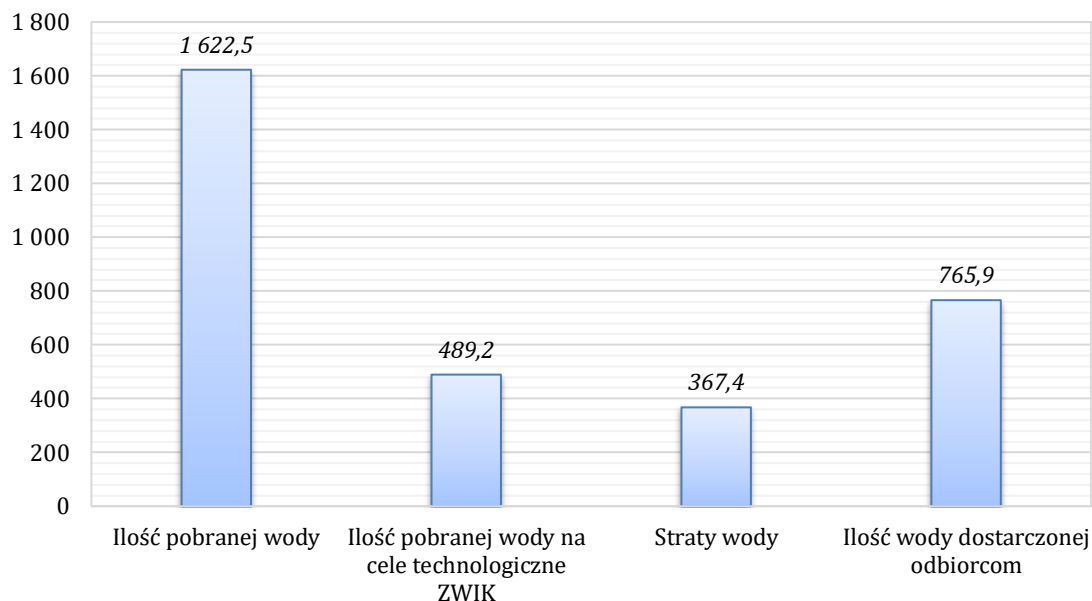
Łączna długość sieci wodociągowej na terenie miasta Świebodzice wynosi 98,7 km (stan na 31.12.2019 r.). Liczba przyłączy wodociągowych do budynków wynosi 1 819 szt., w tym do budynków mieszkalnych 1 530 szt. W 2019 r. w celu zbiorowego zaopatrzenia miasta pobrano 1 622,5 tys. m³ wody, w tym z ujęć powierzchniowych 1 531,9 tys. m³ oraz ujęć podziemnych 90,6 tys. m³. Ilość wody dostarczonej wyniosła natomiast 765,9 tys. m³, w tym do gospodarstw domowych 623,7 tys. m³.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane charakteryzujące system zbiorowego zaopatrzenia w wodę miasta Świebodzice.

Tabela 18. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę miasta Świebodzice (2019 r.)

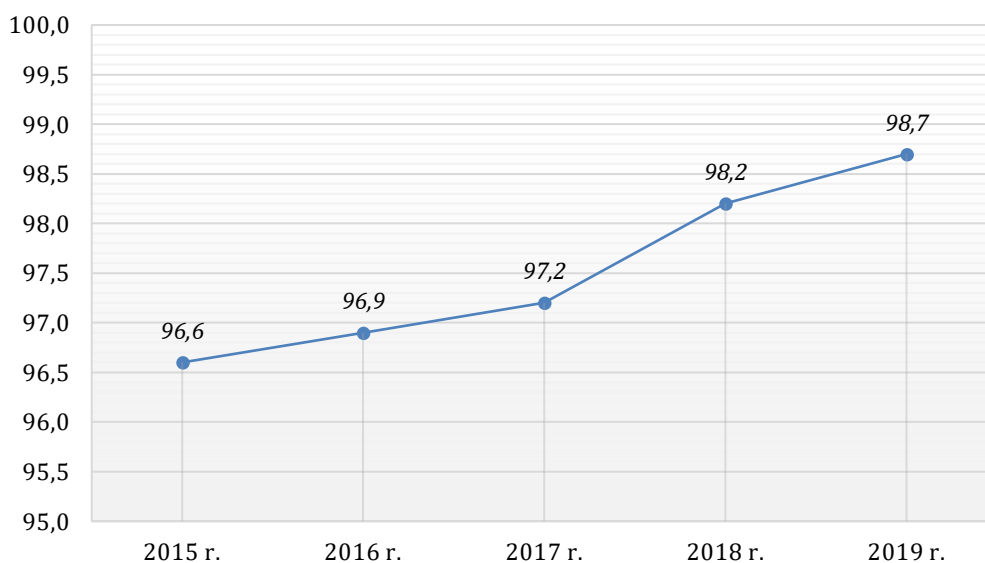
Parametr	Jedn.	Wartość
Ilość pobranej wody łącznie	tys. m ³	1 622,5
Ilość pobranej wody z ujęć powierzchniowych	tys. m ³	1 531,9
Ilość pobranej wody na cele technologiczne ZWIK Sp. z o.o.	tys. m ³	489,2
Straty wody	tys. m ³	367,4
Ilość wody dostarczonej łącznie	tys. m ³	765,9
Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym	tys. m ³	623,7
Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	98,7
Długość sieci wodociągowej magistralnej	km	20,1
Liczba awarii sieci wodociągowej	-	48
Liczba przyłączy wodociągowych do budynków ogółem	szt.	1 819
Liczba przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych	szt.	1 530

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZWIK Sp. z o.o.

Wykres 6. Gospodarowanie wodą w celu zaopatrzenia miasta Świebodzice w 2019 r. [tys. m³]
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZWIK Sp. z o.o.

System wodociągowy miasta Świebodzice ulega ciągłemu rozwojowi o czym świadczy m.in. systematyczny przyrost długości czynnej sieci wodociągowej. Na kolejnym wykresie przedstawiono zmiany długości sieci wodociągowej na terenie miasta latach 2015-2019.

Wykres 7. Przyrost długości sieci wodociągowej na terenie miasta Świebodzice w latach 2015-2019 [km]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.5.2. Zbiorowe odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Świebodzice eksploatowanej przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Świebodzicach wynosi 24,6 km (stan na 31.12.2019 r.). Liczba czynnych przyłączy kanalizacyjnych wynosi 1 217 szt., w tym do budynków mieszkalnych 928 szt. W 2019 r. siecią kanalizacyjną z obszaru miasta odprowadzono 705 tys. m³ ścieków bytowych.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane charakteryzujące system zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie miasta Świebodzice.

Tabela 19. Zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie miasta Świebodzice (2019 r.)

Parametr	Jedn.	Wartość
Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej	km	24,6
Liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków ogółem	szt.	1 217
Liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych	szt.	928
Liczba awarii sieci kanalizacyjnej	-	10
Ilość ścieków bytowych odprowadzonych siecią kanalizacyjną	tys. m ³	705

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZWIK Sp. z o.o.

Ścieki zbierane siecią kanalizacyjną odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków „Ciernie” zlokalizowanej w Świebodzicach przy ul. Strzegomskiej 82. Oczyszczalnia eksploatowana jest przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Oczyszczalnia Ścieków „Ciernie” w Świebodzicach jest instalacją do oczyszczania ścieków przewidzianą do obsługi powyżej 100 000 RLM (projektowe RLM dla oczyszczalni wynosi 200 000). Obiekt stanowi mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów. Oczyszczalnia przeznaczona jest do odbioru i oczyszczania ścieków dopływających systemem kanalizacji obsługującej: Wałbrzyską Aglomerację Miejską (wraz z Wałbrzyską Strefą Ekonomiczną usytuowaną w obrębie dzielnicy Poniatów), Uzdrowisko Szczawno-Zdrój, Boguszów-Gorce (niewielkie osiedle mieszkaniowe) oraz Świebodzice. Dodatkowo ścieki dowożone są taborem asenizacyjnym do stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni. Przepustowość oczyszczalni wynosi $Q = 40\ 000\ \text{m}^3/\text{d}$. Kolektor odprowadzający ścieki oczyszczone zakończony jest w Świebodzicach w dzielnicy Ciernie, lewobrzeżnym wylotem zlokalizowanym w km 15+460 rzeki Pelcznicy.

Oczyszczalnia Ścieków „Ciernie” posiada pozwolenie wodnoprawne znak DOW-S-VI.7322.29.2016.KMa wydane w dniu 24 sierpnia 2016 r. przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Pozwolenie obowiązuje do dnia 24 sierpnia 2026 r.

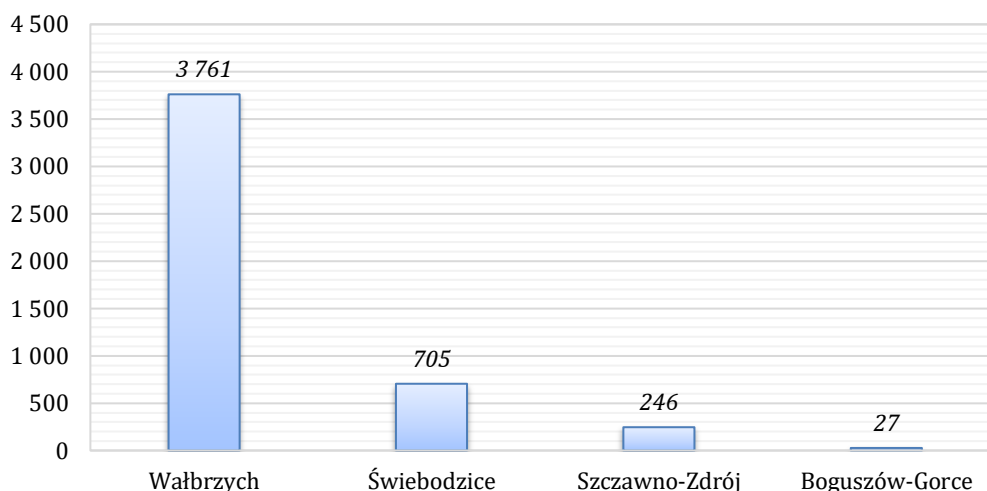
W 2019 r. do oczyszczalni siecią kanalizacyjną dopłynęło 4 739 tys. m³ ścieków. Oczyszczalnia w 2019 r. obsługiwała 137 791 osób. Obiekt zapewnia wysokie poziomy redukcji zanieczyszczeń – od 99,6 % dla BZT5 do 91,8 % dla azotu ogólnego (2019 r.).

W kolejnych tabelach oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące ilości dopływających ścieków, liczby obsługiwanej ludności oraz stopnia redukcji zanieczyszczeń dla Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r.

Tabela 20. Ilość dopływających ścieków oraz liczba obsługiwanej ludności przez Oczyszczalnię Ścieków „Ciernie” w 2019 r.

Gmina	Ilość ścieków dopływających siecią kanalizacyjną [tys. m ³]	Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni
Wałbrzych	3 761	111 534
Świebodzice	705	19 880
Szczawno-Zdrój	246	5 177
Boguszów-Gorce	27	1 200
SUMA	4 739	137 791

Źródło: Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

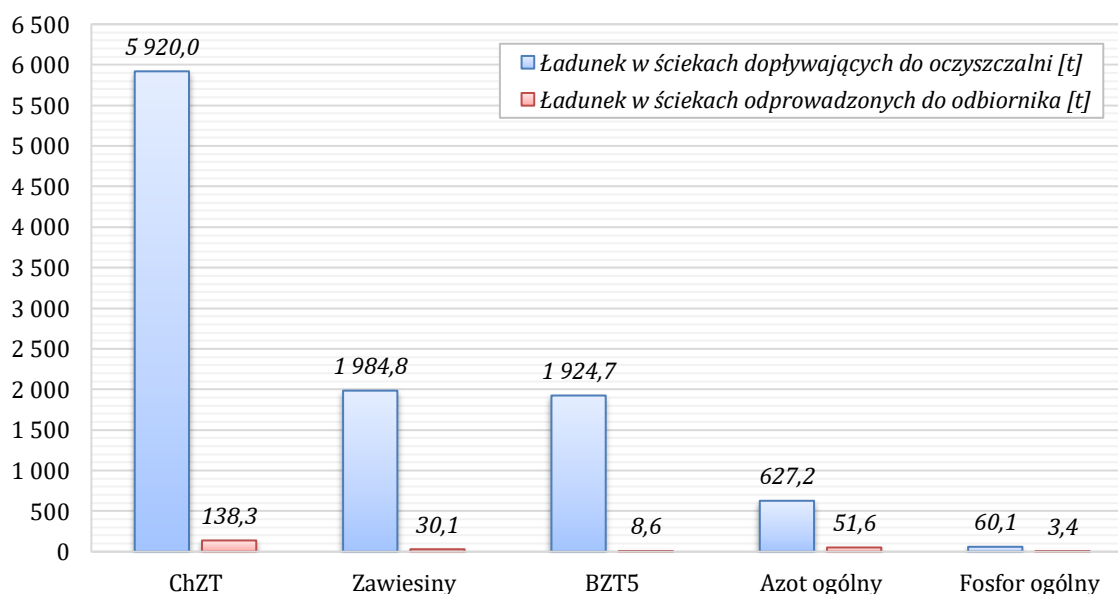
Wykres 8. Ilość ścieków dopływających z poszczególnych gmin do Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r. [tys. m³]

Źródło: Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Tabela 21. Ładunek zanieczyszczeń w ściekach dopływających i odprowadzonych z Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r.

Zanieczyszczenie	Ładunek zanieczyszczeń [w tonach]		Stopień redukcji zanieczyszczeń
	W ściekach dopływających do oczyszczalni	W ściekach odprowadzonych do odbiornika (oczyszczonych)	
ChZT	5 920,019	138,334	97,7%
Zawiesiny	1 984,796	30,073	98,5%
BZT5	1 924,651	8,592	99,6%
Azot ogólny	627,230	51,553	91,8%
Fosfor ogólny	60,145	3,437	94,3%

Źródło: Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Wykres 9. Ładunek zanieczyszczeń w ściekach dopływających i odprowadzonych z Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r.

Źródło: Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

4.5.3. Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

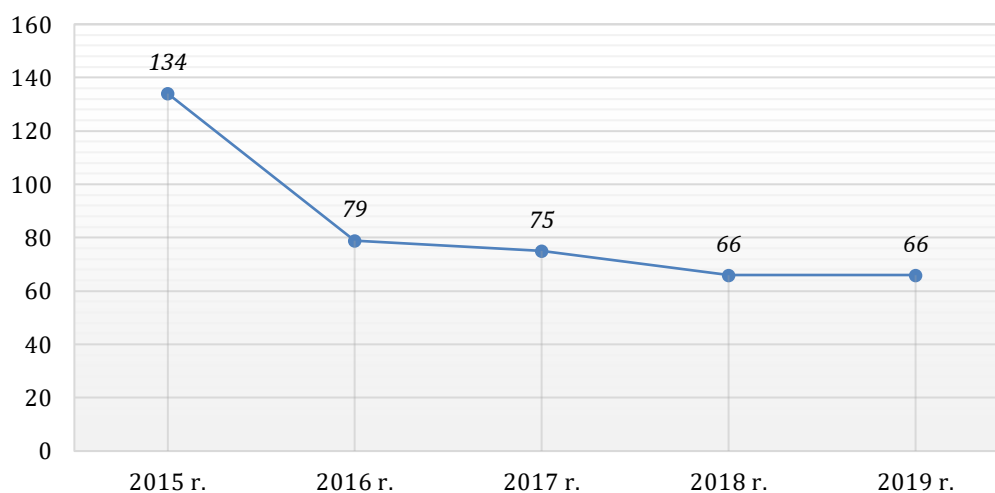
Nieskanalizowane obszary gminy obsługiwane są przez indywidualne rozwiązania gospodarki ściekowej, tj. przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe. Gospodarka ściekowa oparta o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) polega na regularnym ich opróżnianiu i wywożeniu do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków.

Właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe mają obowiązek posiadania umowy na wywóz nieczystości ciekłych i dowodów uiszczania opłat za tę usługę. Posiadane rachunki muszą potwierdzać regularność wywozu szamba, co reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jeżeli właściciel nie będzie mógł udowodnić, że wywoził ścieki ze swojej posesji regularnie, wówczas może zostać ukarany mandatem lub grzywną. Obowiązkiem gminy jest natomiast przeprowadzanie kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Urząd Miejski w Świebodziach na terenie miasta znajduje się 66 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 11 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2019 r. Burmistrz Miasta opublikował ogłoszenie o rozpoczęciu kontroli właścicieli nieruchomości w zakresie prawidłowego odprowadzania ścieków. Kontrolowany był obowiązek: przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej, wyposażenia nieruchomości w szczelny zbiornik bezodpływowy do gromadzenia nieczystości ciekłych bądź w przydomową oczyszczalnię ścieków oraz zawarcie umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wraz z dowodami uiszczania opłat za te usługi. W 2019 r. skontrolowano 25 nieruchomości i wydano 4 decyzje nakazujące przyłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej.

W wyniku rozwoju zasięgu zbiorczego systemu kanalizacyjnego oraz podłączaniu nowych nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej liczba funkcjonujących zbiorników bezodpływowych na terenie miasta systematycznie spada (co zobrazowano na kolejnym wykresie).

Wykres 10. Zmiana liczby zbiorników bezodpływowych na terenie miasta Świebodzi w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.5.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie miasta (wysoki stopień zwodociągowania). • Rozwinięty system zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie miasta (wysoki stopień skanalizowania). • Funkcjonowanie na terenie miasta komunalnej oczyszczalni ścieków zapewniającej wysoki stopień redukcji zanieczyszczeń. • Mała liczba zbiorników bezodpływowych na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duże straty wody i zużycie wody na cele technologiczne zakładu wodociągowego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwości pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych na realizację inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. • Wprowadzanie nowych technologii z zakresu oczyszczania ścieków. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa z zakresu właściwego postępowania ze ściekami i oszczędzania wody. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie koszty inwestycji z zakresu rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. • Zmiany klimatyczne wpływające na wzrost częstotliwości występowania suszy (okresowe niedobory wody, spadek ciśnienia w sieci wodociągowej).

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa/rozbudowa zbiorczych systemów wodno-kanalizacyjnych (w tym kanalizacji deszczowej). • Prowadzenie działań zmierzających do wzrostu naturalnej zdolności retencyjnej obszarów zurbanizowanych. • Stosowanie mechanizmów ekonomicznych w celu regulowania popytu na wodę – np. odpowiednio dobranych opłat za wodę. • Wprowadzanie nowych technologii ograniczających pobór i zużycie wody oraz zwiększających efektywność oczyszczania ścieków. • Uszczelnianie, remonty i modernizacje infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury kanalizacyjnej i przedostaniem się do środowiska ścieków nieoczyszczonych.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu właściwego postępowania ze ściekami oraz oszczędzania wody.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • W ramach działalności kontrolnej WIOŚ. • W ramach monitoringu jakości dostarczanej wody do spożycia. • W ramach prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Źródło: opracowanie własne

4.6. Zasoby geologiczne

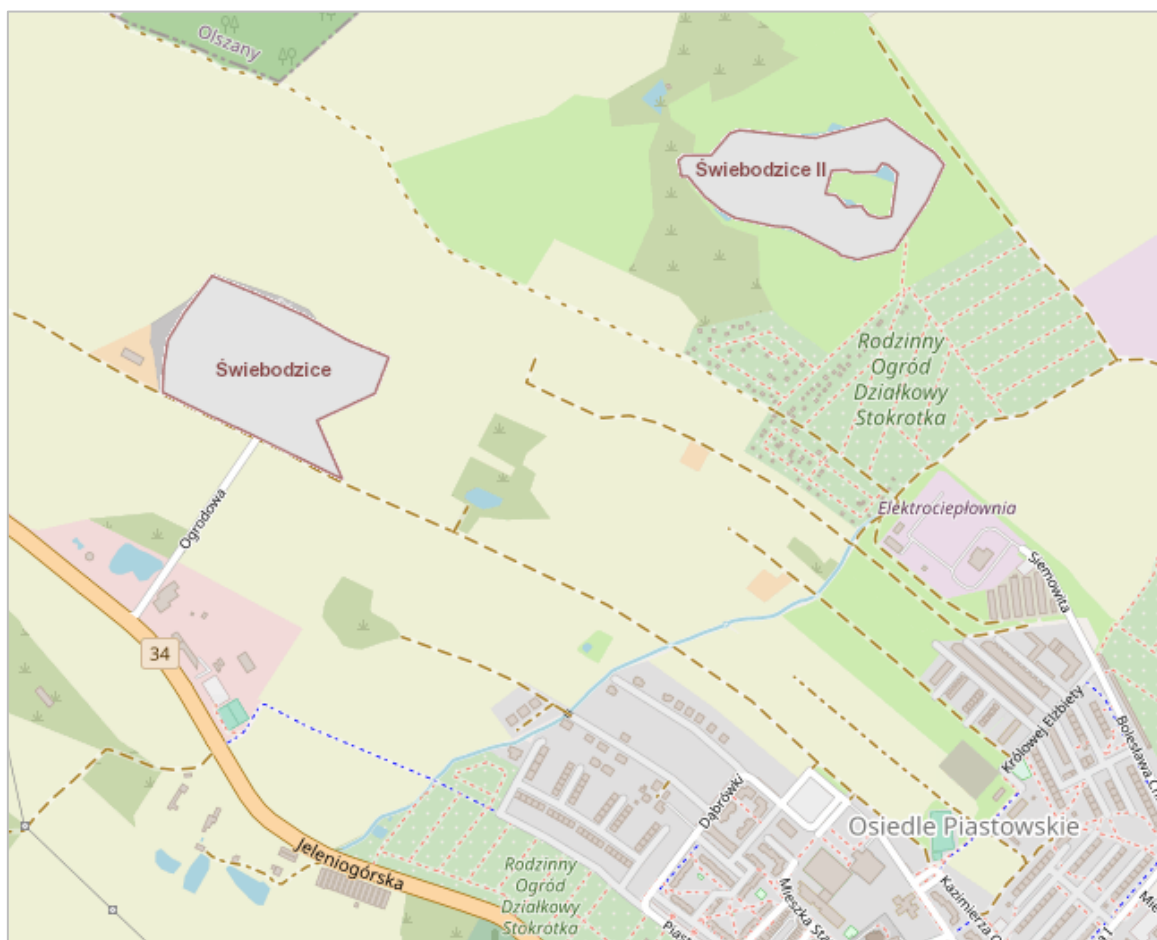
Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020, poz. 1064) organami administracji geologicznej są: minister właściwy do spraw środowiska, marszałkowie województw oraz starostowie. Do zadań organów administracji geologicznej należy podejmowanie rozstrzygnięć oraz wykonywanie innych czynności niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy - Prawo geologiczne i górnicze, w tym udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin, decyzji dotyczących rekultywacji obszarów poeksploatacyjnych oraz prowadzenie kontroli i nadzoru nad działalnością górniczą.

Zgodnie z serwisem MIDAS prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na terenie Gminy Świebodzice udokumentowano 2 złoża kruszyw naturalnych (piasku i piasku ze żwirem), których szczegółową charakterystykę przedstawiono w kolejnej tabeli, natomiast lokalizację na rycinie.

Tabela 24. Charakterystyka złóż kopalin udokumentowanych na terenie Gminy Świebodzice

Dane	Złoże Świebodzice	Złoże Świebodzice II
Powierzchnia złoża [ha]	6,80	5,85
Kopalina	piasek	piasek ze żwirem
Zasoby geologiczne bilansowe [tys. t]	904	389
Stan zagospodarowania	złoże rozpoznane szczegółowo	eksploatacja złoża zaniechana
Miąższość złoża [m] (min - max)	4,50-13,00	2,10-9,70
Grubość nakładu [m] (min - max)	0,20-0,80	b.d.
Średnia głębokość spągu [m]	8,10	10,00
Złoże eksploatowane	NIE	NIE

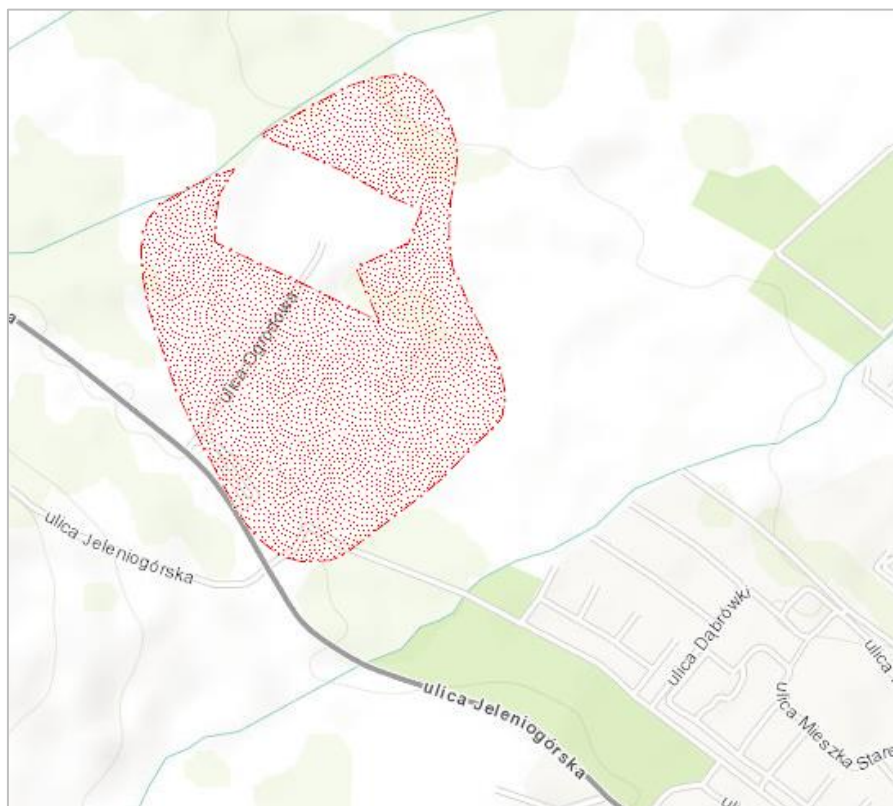
Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu MIDAS – wgląd na dzień 30.09.2020 r.

Rysunek 22. Lokalizacja złóż kopalin na terenie Gminy Świebodzice

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Zgodnie z Mapą Geośrodowiskową Polski na terenie Gminy Świebodzice wyznaczono również obszar perspektywiczny występowania złoża piasku, którego lokalizację przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 23. Lokalizacja na terenie Gminy Świebodzice obszaru perspektywicznego występowania złóż kopalni (piasku)

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

4.6.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja na terenie gminy dwóch złóż kopalni. • Lokalizacja na terenie gminy obszaru perspektywicznego występowania złóż kopalni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie na terenie gminy jedynie kopalni pospolitych (kruszyw naturalnych). • Jedno ze złóż o zaniechanej eksploatacji (złoże porzucone).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój nowych technologii wydobywczych wpływających na ograniczenie strat eksploatacyjnych. • Działalność kontrolna Starostwa, Urzędu Marszałkowskiego i Okręgowego Urzędu Górniczego. • Rekultywacja wyeksploatowanych złóż jako szansa na wzbogacenie bio i georóżnorodności obszaru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost presji na eksploatację surowców w związku z rozwojem gospodarczym. • Nieodpowiednio prowadzone rekultywacje obszarów poeksploatacyjnych. • Sprzeciw społeczny przeciwko eksploatacji nowych złóż.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie, przetwarzanie i wykorzystywanie surowców geologicznych z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii. • Zabezpieczanie odkrywek przed zagrożeniami jakie niosą ze sobą nawalne deszcze/podtopienia. • Racjonalne gospodarowanie złożem.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z nielegalną eksploatacją kopalin mogącą prowadzić do zmiany stosunków wodnych oraz powstawania osuwisk i erozji. • Szkody górnicze.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu zasobów geologicznych (rodzajów kopalin, ich ochrony, działalności zakładów górniczych, rekultywacji obszarów poeksploatacyjnych). • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu szkodliwości środowiskowych nielegalnej eksploatacji kopalin. • Popularyzacja tzw. płytkiej geotermii (pompy ciepła) jako ekologicznej metody ogrzewania budynków.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez prowadzenie kontroli przedsiębiorców prowadzących eksploatację złóż kopalin.

Źródło: opracowanie własne

4.7. Gleby

4.7.1. Rodzaje gleb na terenie gminy

Dominującymi typami gleb użytków rolnych na terenie miasta Świebodzice są gleby brunatne właściwe oraz gleby płowe, wykształcone na podłożu gliniastym i lessowym, natomiast w dolinach przeważają mady. W górnych partiach gminy występują gleby szkieletowe wykształcone na rumoszu. Pod względem struktury agronomicznej na gruntach rolnych dominują gleby kategorii IV (średnie i ciężkie). Gleby te są mało podatne na suszę.

4.7.2. Jakość gleb na terenie gminy

Państwowy monitoring środowiska

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowany jest program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995 (badania w 5-letnich odstępach czasowych). Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W ramach monitoringu na terenie kraju zlokalizowanych jest 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju (w tym na terenie województwa dolnośląskiego 20 punktów). Na terenie gminy Świebodzice nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowo-kontrolnego.

Raport z monitoringu chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017 zawiera następujące podsumowanie wyników badań:

- W przypadku większości cech opisujących właściwości i jakość gleby nie doszło do istotnych zmian na przestrzeni 25 lat w porównaniu ze stanem wyjściowym.
- W grupie badanych profili zwiększył się udział bardzo kwaśnych i kwaśnych gleb i obecnie przekracza on 60%. Fakt ten wynika z przyczyn naturalnych (głównie skład mineralogiczny skały macierzystej) oraz wieloletnich zaniedbań w zakresie wapnowania.

- W przedziale czasowym objętym programem Monitoringu poziom zawartości próchnicy nie uległ zasadniczym zmianom na poziomie całej grupy profili. Występuje regionalne zróżnicowanie zawartości próchnicy, a niższe średnie zawartości w województwach pasa środkowego kraju są związane, między innymi, z warunkami klimatycznymi.
- Badane profile glebowe wykazują duże zróżnicowanie zasobności w przyswajalne formy składników nawozowych (fosfor, potas, magnez) wynikające z warunków naturalnych oraz stosowanego poziomu nawożenia. Nie wykazano pogorszenia wskaźników zasobności gleb w P, K i Mg. W 2015 r. zawartości bardzo niskie i niskie fosforu odnotowano jednak w prawie połowie badanych punktów monitoringowych. Z kolei w przypadku potasu i magnezu odnotowano nieco korzystniejszy poziom zasobności gleb.
- Jedynie w 2 próbkach poziom siarki siarczanowej mieścił się w zakresie zawartości określanej jako antropogenicznie podwyższona. Zauważalny jest też spadek przeciętnej zawartości siarki na przestrzeni lat, co może skutkować deficytami siarki dla wrażliwych gatunków roślin uprawnych.
- Analiza danych z lat 1995 – 2015 wskazuje na postępujący proces zmniejszania się zawartości kationów zasadowych w rolniczo użytkowanych glebach Polski, przy czym spadek jest obserwowany dla kationów dwuwartościowych (wapń i magnez), natomiast nie został wykazany dla potasu i sodu.
- Wyniki pomiarów zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w poszczególnych latach nie wskazują na wzrost zawartości sumy tych związków na przestrzeni ostatnich 20 lat. Stosując kryteria Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016 poz. 1395) w roku 2015 gleby nie zanieczyszczone WWA występowały w 187 lokalizacjach, natomiast 29 zaliczono do gleb zanieczyszczonych (13%). Gleby te były zanieczyszczone głównie przez 3 węglowodory: BbF, BaP i BaA.
- Badania pozostałości pestycydów chloroorganicznych w glebach, pobranych w 2015 r. nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych stężeń (Dz. U. 2016, poz. 1395) dla α -HCH, β -HCH, γ -HCH, Aldryny, Dieldryny i Endryny. Przekroczenia dopuszczalnych wartości stwierdzono w 14 próbkach dla DDT/DDD/DDE, co stanowiło 6% całego zbioru profili. W glebach użytków rolnych Polski nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych zawartości pestycydów związków niechlorowych: atrazyny, carbarylu i carbofuranu. W żadnej z analizowanych próbek nie stwierdzono obecności manebu.
- W 2015 r. w przypadku zaledwie 4 profili odnotowano przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych, określonych przez Rozporządzenie. Ponadto, w przypadku żadnego z analizowanych pierwiastków śladowych nie zaobserwowano trendu akumulacji w warstwie powierzchniowej gleb obszarów użytkowanych rolniczo.

Bonitacja gruntów (gleb) rolnych

Struktura bonitacyjna gleb gruntów rolnych na terenie Świebodzic jest korzystna. Na obszarze miasta na gruntach rolnych dominują gleby klasy III b (gleby średnio dobre) oraz klasy III a (gleby dobre), których udział wynosi kolejno 29,1 % oraz 28,8 %.

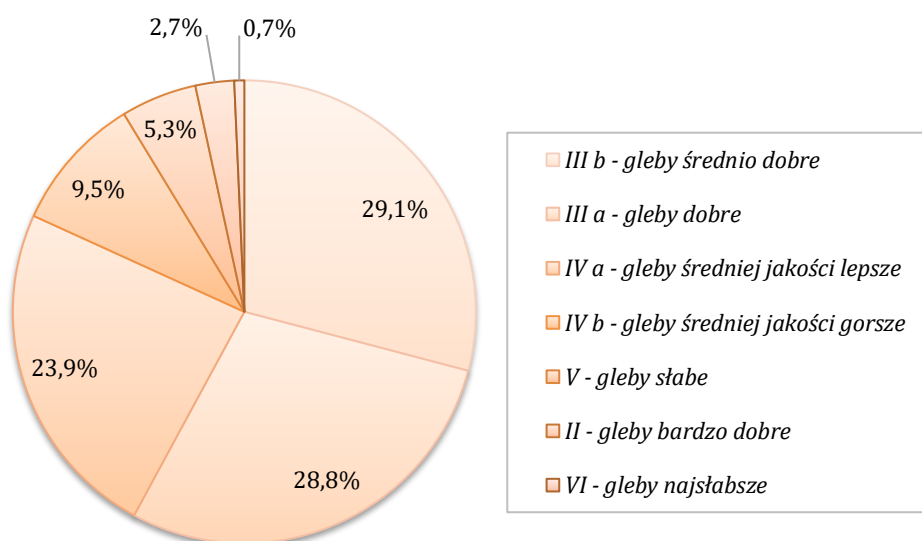
W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące struktury bonitacyjnej gleb gruntów rolnych na terenie miasta Świebodzice.

Tabela 27. Bonitacja gleb (gruntów) rolnych na terenie miasta Świebodzice

Klasa	Udział
I - gleby najlepsze	0,0%
II - gleby bardzo dobre	2,7%
III a - gleby dobre	28,8%
III b - gleby średnio dobre	29,1%

Klasa	Udział
IV a - gleby średniej jakości lepsze	23,9%
IV b - gleby średniej jakości gorsze	9,5%
V - gleby słabe	5,3%
VI - gleby najslabsze	0,7%
SUMA	100,0%

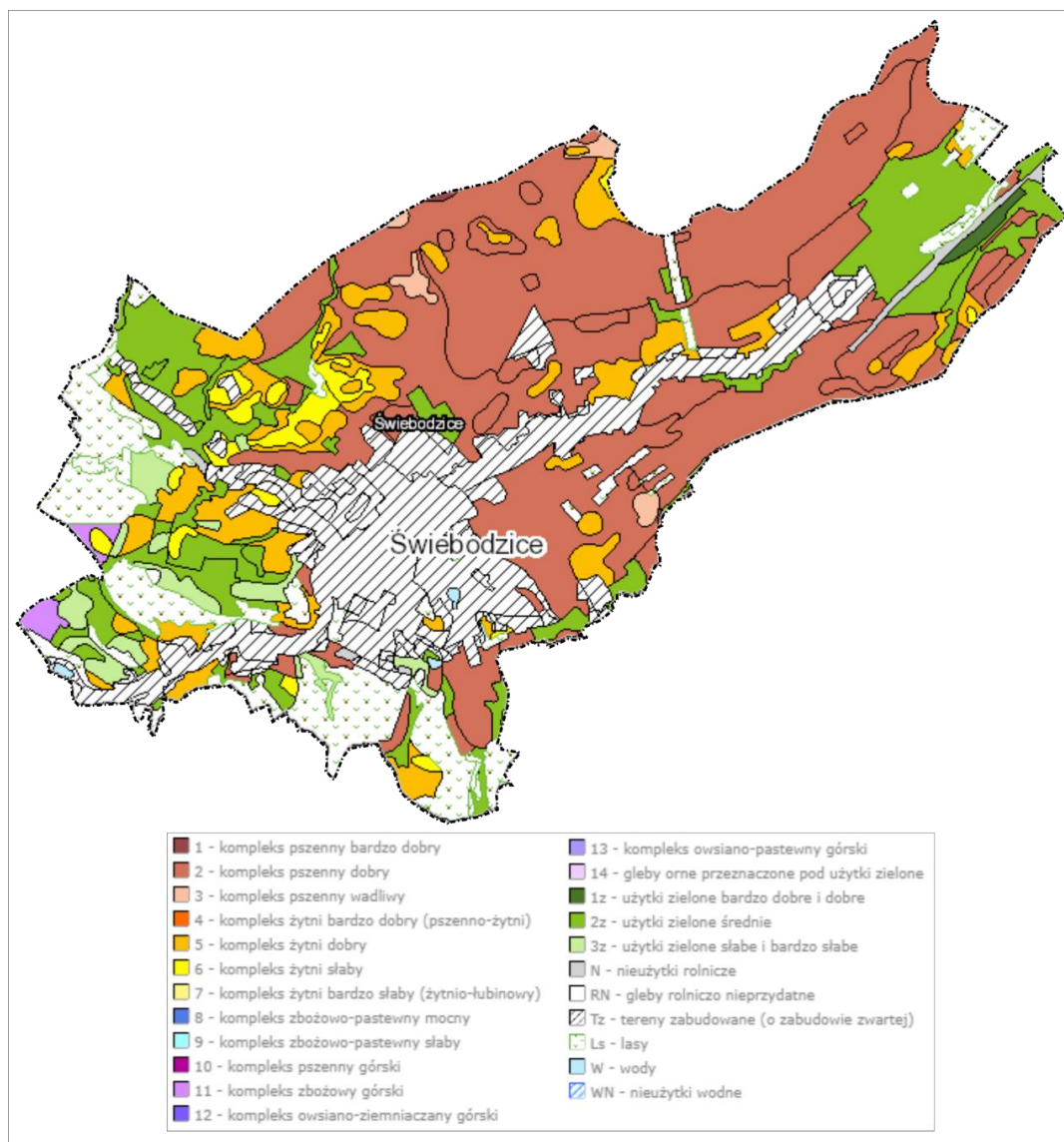
Źródło: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świebodzice”

Wykres 11. Bonitacja gleb gruntów rolnych na terenie miasta Świebodzice

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świebodzice”

Na kolejnej rycinie przedstawiono kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie miasta Świebodzice.

Rysunek 24. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie miasta Świebodzice

Źródło: <https://geoportal.dolnyslask.pl/>

4.7.3. Zagrożenia środowiska glebowego oraz powierzchni ziemi (grunty zniekształcone i zdegradowane)

Zniekształcenie gruntów stanowią niekorzystne zmiany budowy i właściwości powierzchni ziemi oraz stosunków wodnych na danym terenie. Do gruntów zniekształconych należą: deformacje spowodowane działalnością górniczą, składowiska odpadów, tereny zawodnione pozbawione szaty roślinnej, zanieczyszczone mechanicznie i chemicznie, obszary zabudowane, osuwiska. Obecnie następuje szybkie pomniejszanie ogólnej powierzchni gleb (gruntów czynnych biologicznie – niezabudowanych).

Grunty wymagające rekultywacji

Zgodnie ze sprawozdaniem RRW-11 za 2019 r. z realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Świdnicy na terenie miasta Świebodzice występują grunty zdegradowane wymagające przeprowadzenia procesu rekultywacji o łącznej powierzchni 4,97 ha (w tym 4,41 ha gruntów zdegradowanych działalnością górniczą oraz 0,56 ha gruntów zdegradowanych w wyniku prowadzenia innej działalności).

Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi jest to zanieczyszczenie, które powstało przed 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności zakończonej przed tą datą. Dotyczy to także szkody w środowisku spowodowanej przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Starostwo Powiatowe w Świdnicy oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na terenie miasta Świebodzice nie zidentyfikowano potencjalnych oraz potwierdzonych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Wyłączenie z użytkowania rolniczego gruntów rolnych („odrolnienia gruntów”)

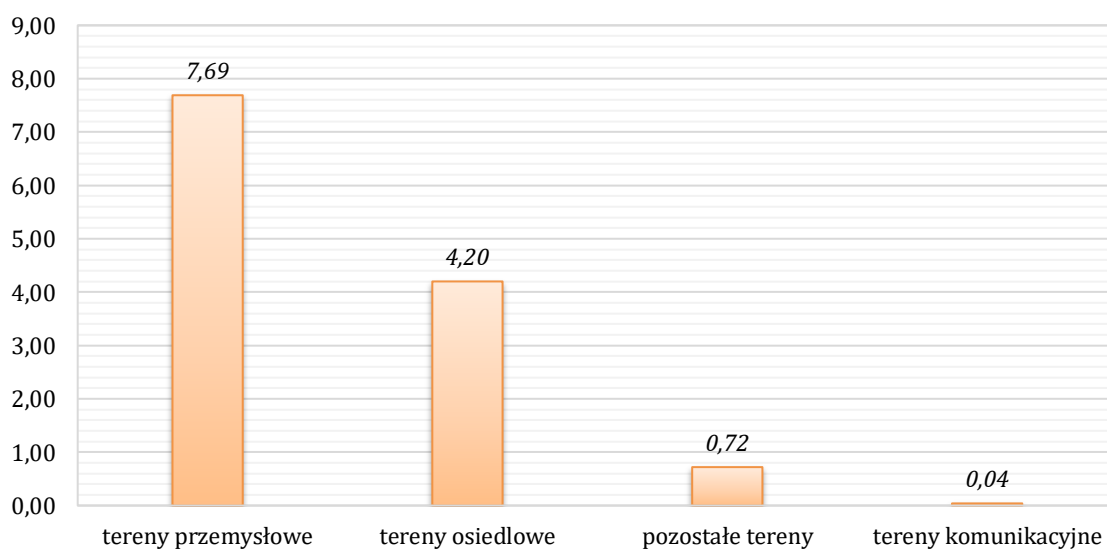
Zgodnie ze sprawozdaniami RRW-11 przekazanymi przez Starostwo Powiatowe w Świdnicy w latach 2016-2019 z użytkowania rolniczego na terenie miasta Świebodzice wyłączono 12,65 ha gruntów rolnych z przeznaczeniem głównie pod tereny przemysłowe (7,69 ha) oraz osiedlowe (4,20 ha).

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono dane dotyczące powierzchni gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego na terenie miasta Świebodzice w latach 2016-2019.

Tabela 28. Powierzchnia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego na terenie miasta Świebodzice w latach 2016-2019

Rok	Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji rolnej [ha]				Ogółem
	Przeznaczenie „odrolnionych” gruntów				
	tereny przemysłowe	tereny komunikacyjne	tereny osiedlowe	pozostałe tereny	
2016	4,19	0,00	0,45	0,03	4,67
2017	1,23	0,04	2,27	0,14	3,68
2018	1,60	0,00	0,32	0,09	2,01
2019	0,67	0,00	1,16	0,46	2,29
SUMA	7,69	0,04	4,20	0,72	12,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Świdnicy

Wykres 12. Powierzchnia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego na terenie miasta Świebodzice w latach 2016-2019 - przeznaczenie „odrolnionych” gruntów [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Świdnicy

Nieużytki

Powierzchnia nieużytków na terenie miasta Świebodzice wynosi 16 ha (*nieużytek stanowi obszar gruntu, który z powodu naturalnych warunków siedliskowych lub na skutek działalności rolniczej, przemysłowej, leśnej lub innej nie posiada lub utracił wartość użytkową; zagospodarowanie nieużytków jest trudne lub bardzo kosztowne ze względu na konieczność wykonywania odpowiednich zabiegów rekultywacyjnych*). Udział nieużytków w ogólnej powierzchni miasta wynosi 0,6 %.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi

W „Rejestrze ruchów masowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi” prowadzonym przez Starostę Świdnickiego nie odnotowano osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na obszarze miasta Świebodzice.

4.7.4. Planowanie przestrzenne

Jednym z podstawowych narzędzi ochrony nie tylko gleb i gruntów, ale i całego środowiska jest prowadzenie przez władze gmin odpowiedzialnego planowania przestrzennego z uwzględnieniem racjonalnego kształtowania środowiska i gospodarowania jego zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2020, poz. 293 ze zm.) wszystkie opracowania planistyczne muszą wprowadzać rozwiązania zapewniające ochronę oraz przywracanie środowiska do właściwego stanu. Podstawową zasadą polityki przestrzennej jest zapewnienie ładu przestrzennego i warunków zrównoważonego rozwoju, a więc takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby konflikty między ochroną środowiska a rozwojem gospodarczym jednostki.

Zgodnie z danymi GUS wg stanu na dzień 31.12.2019 r. na terenie gminy Świebodzice obowiązuje 79 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) o łącznej powierzchni obejmującej 1 477 ha, co stanowi 48,5 % powierzchni gminy.

4.7.5. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gleby

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Brak zidentyfikowanych na terenie gminy potencjalnych i potwierdzonych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.• Mała powierzchnia nieużytków na terenie gminy.• Korzystna struktura bonitacyjna gleb rolnych na terenie gminy (dominujący udział gleb klas III a – III b).• Brak zarejestrowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na obszarze gminy.	<ul style="list-style-type: none">• Występowanie na terenie gminy gruntów zdegradowanych wymagających przeprowadzenia rekultywacji.• Systematyczne wyłączenie z użytkowania rolniczego gruntów rolnych (zmniejszanie powierzchni gleb „czynnych” biologicznie).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Wsparcie dla gospodarstw rolnych wprowadzających uprawy ekologiczne oraz bezpłatne doradztwo rolnicze.	<ul style="list-style-type: none">• Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów.• Zmiany klimatyczne powodujące wzrost częstotliwości występowania

<ul style="list-style-type: none"> • Programy rolno – środowiskowe oraz zalesieniowe. • Wzrost popytu na ekologiczne produkty rolne. 	<p>nawalnych deszczy, które w konsekwencji mogą doprowadzić do powstawania osuwisk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presja urbanizacyjna.
--	---

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań mających zwiększyć retencję glebową, głównie poprzez wprowadzanie małych zbiorników retencyjnych, oczek wodnych i rowów nawadniających, zachowanie zadrzewień. • Stosowanie zalesień na terenach zniszczonych i obszarach niewykorzystanych rolniczo, gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację. • Tworzenie nowych i bieżące utrzymanie istniejących terenów zieleni urządzonej na obszarach miejskich. • „Rozszczelnienie” obszarów zurbanizowanych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie osuwisk terenu (wskutek działalności człowieka lub procesów naturalnych – np. wymywanie gruntu przez powodzie lub ulewne deszcze).
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno–doradczych dla gospodarstw rolnych w zakresie promowania rolnictwa ekologicznego i integrowanego, zapobiegania zanieczyszczeniom gleb środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi oraz ochrony gleb przed erozją i zakwaszeniem.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez program PMŚ – Monitoring chemizmu gleb ornych Polskich. • Poprzez działalność inspekcyjną WIOŚ. • Poprzez działalność OSChR (badania gleb użytków rolnych).

Źródło: opracowanie własne

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.8.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2020, poz. 1439) do obowiązków gminy należy m.in.:

- objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
- nadzorowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym realizacji zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- zapewnienie selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady;
- tworzenie i prowadzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

System segregacji odpadów komunalnych w gminie Świebodzice oparty jest na zbiórce odpadów „u źródła” (odbiór odpadów z nieruchomości) oraz systemie gniazdowym. Ponadto, w celu realizacji zadań gminy z zakresu utrzymania czystości i porządku w Świebodzicach działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajdujący się przy ul. Strzegomskiej 30, do którego mieszkańcy miasta w ramach uiszczanej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczyć m.in. następujące rodzaje odpadów komunalnych problemowych: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, chemikalia.

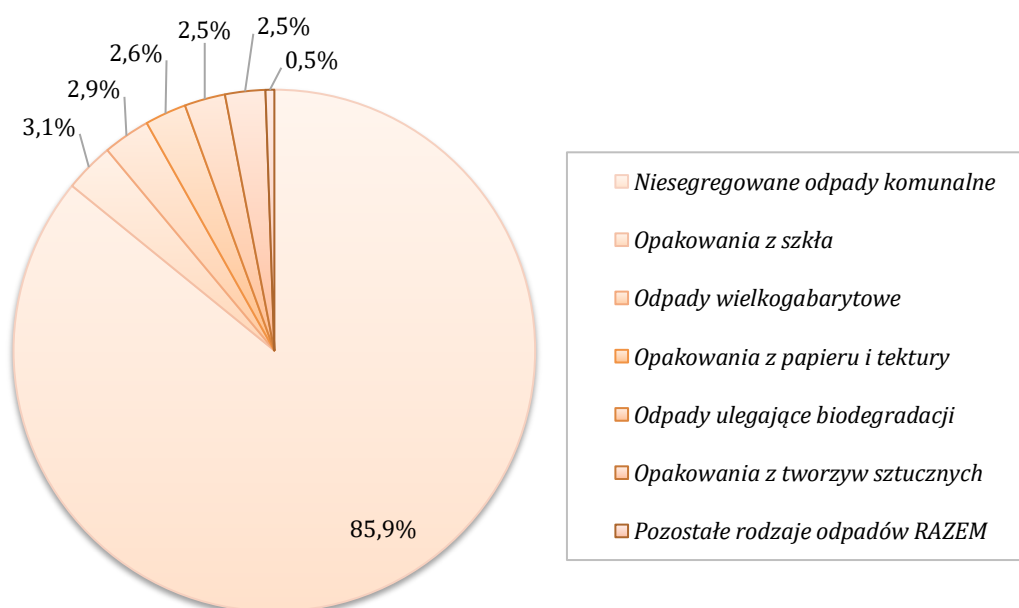
W 2018 r. z obszaru miasta Świebodzice odebrano 7 989,566 Mg odpadów komunalnych. Zdecydowanie największy udział w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych posiadały niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – 6 861,020 Mg, co stanowi 85,9 %.

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące ilości odebranych odpadów komunalnych z obszaru miasta Świebodzice w 2018 r.

Tabela 31. Ilość odebranych odpadów komunalnych z obszaru miasta Świebodzice w 2018 r.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Ilość odebranych odpadów [Mg]	Udział
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	6 861,020	85,9%
15 01 07	Opakowania z szkła	245,020	3,1%
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	233,660	2,9%
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	205,380	2,6%
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	201,800	2,5%
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	199,380	2,5%
16 01 03	Zużyte opony	18,995	0,2%
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	7,942	0,1%
20 01 39	Tworzywa sztuczne	6,440	0,1%
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	4,960	0,1%
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	4,628	0,1%
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,341	0,004%
SUMA		7 989,566	100,0%

Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Świebodzice za rok 2018”

Wykres 13. Struktura odebranych odpadów komunalnych z obszaru miasta Świebodzice w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

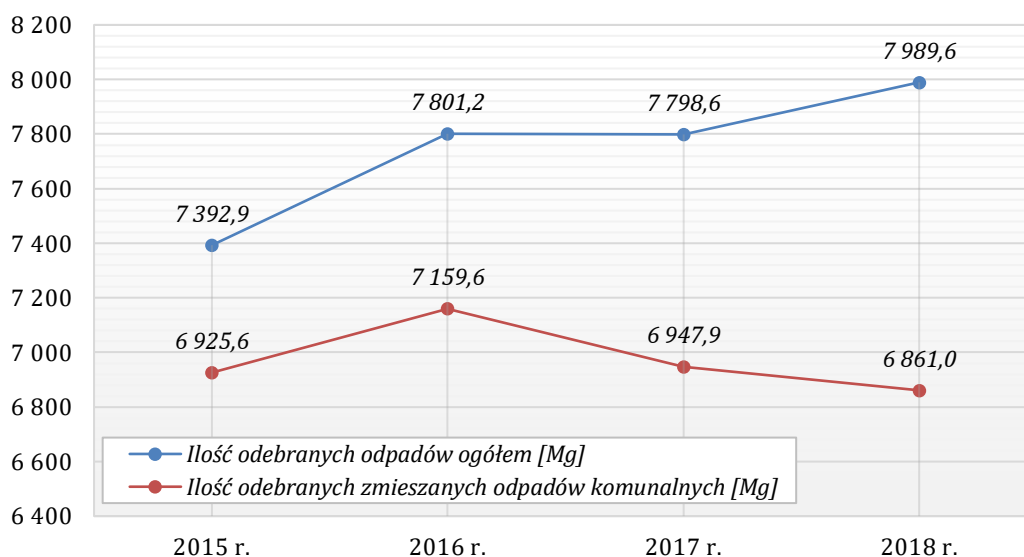
W ostatnich latach na terenie miasta Świebodzice obserwowany jest wzrost łącznej ilości odbieranych odpadów komunalnych przy jednoczesnym spadku udziału odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych. Jednak udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odbieranych odpadów w dalszym ciągu jest na bardzo wysokim poziomie.

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono dane dotyczące ilości odebranych w latach 2015-2018 z terenu miasta Świebodzice odpadów komunalnych, w tym zmieszanych odpadów komunalnych.

Tabela 32. Ilość odebranych odpadów komunalnych ogółem oraz zmieszanych odpadów komunalnych z terenu miasta Świebodzice w latach 2015-2018

Rok	Ilość odebranych odpadów ogółem [Mg]	Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	Udział zmieszanych odpadów komunalnych
2015	7 392,9	6 925,6	93,7
2016	7 801,2	7 159,6	91,8
2017	7 798,6	6 947,9	89,1
2018	7 989,6	6 861,0	85,9

Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Świebodzice za rok 2018”

Wykres 14. Ilość odebranych odpadów komunalnych ogółem oraz zmieszanych odpadów komunalnych z terenu miasta Świebodzice w latach 2015-2018

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020, poz. 797 ze zm.) podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany przekazywać niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne do instalacji komunalnej zapewniającej mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielanie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku.

Wytwórca odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania, jest obowiązany przekazywać te odpady do instalacji komunalnej zapewniającej składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Marszałek Województwa w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzi listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów oraz instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Zgodnie z listą opublikowaną przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego na terenie Gminy Świebodzice nie funkcjonują instalacje komunalne w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz składowania odpadów komunalnych.

4.8.2. Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” do dnia 31 grudnia 2032 r. instalacje lub urządzenia zawierające azbest powinny zostać oczyszczone z wyrobów azbestowych, w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi.

Obowiązek inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest ciąży na właścicielu nieruchomości. Usuwanie wyrobów azbestowych następuje sukcesywnie, najczęściej przy pracach remontowych bądź rozbiórkowych. Przyspieszenie tego działania jest możliwe przy zwiększeniu pomocy finansowej dla inwestorów oraz uproszczeniu procedury jej pozyskania.

W 2015 roku na terenie miasta Świebodzice przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest (zinwentaryzowano 179 obiektów, na terenie których znajdowały się wyroby zawierające azbest w ilości 133,2 Mg).

W latach 2017-2020 w ramach finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu oraz budżetu gminy z obszaru miasta Świebodzice usunięto i unieszkodliwiono 108,11 Mg wyrobów zawierających azbest.

W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące realizacji zadania polegającego na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów azbestowych z obszaru miasta Świebodzice w latach 2017-2020.

Tabela 33. Realizacja zadania polegającego na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów azbestowych z obszaru miasta Świebodzice w latach 2017-2020

Rok	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych [Mg]	Finansowanie
2017	64,65	WFOŚiGW + budżet gminy
2018	17,39	WFOŚiGW + budżet gminy
2019	<i>brak realizacji zadania</i>	
2020	26,07	WFOŚiGW + budżet gminy
SUMA	108,11	-

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Świebodzicach

Usuwanie azbestu mogą realizować wyłącznie firmy, które mają odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniają pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z azbestem. Przed przystąpieniem do usuwania wyrobów z azbestem, prace należy odpowiednio przygotować i zgłosić właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego. Należy również sporządzić ewidencję jakościową i ilościową przewidzianych do usunięcia materiałów oraz opracować plan prac.

4.8.3. Podmioty gospodarujące odpadami na terenie gminy

Zgodnie z *Bazą danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO)* na terenie gminy Świebodzice siedzibę posiada 185 podmiotów wpisanych do bazy BDO (wgląd w dniu 30.09.2020 r.).

Baza danych o odpadach (BDO) ma za zadanie uszczelnić system gospodarowania odpadami, zwiększyć skuteczność walki z szarą strefą i dzikimi wysypiskami oraz poprawić osiągnięte poziomy recyklingu. Dzięki systemowi użytkownicy realizują obowiązki ewidencyjne i sprawozdawcze wyłącznie elektronicznie, co pozwala na gromadzenie i zarządzanie wszystkimi informacjami o odpadach. Do najważniejszych korzyści wprowadzenia bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami należą m.in.:

- zwiększenie kontroli nad krajową gospodarką odpadami oraz zapewnienie monitoringu przepływu strumieni odpadów przez umożliwienie prowadzenia ewidencji odpadów w BDO;
- optymalizacja procesu sprawozdawczości z prowadzonej gospodarki odpadami;
- optymalizacja procesów wpisu do Rejestru-BDO, aktualizacji danych oraz wykreślenia podmiotów z rejestru przez wprowadzenie formy elektronicznej;
- ograniczenie nieprawidłowości w sektorze gospodarki odpadami.

Obowiązek wpisu do Rejestru BDO oraz prowadzenia w nim ewidencji i sprawozdawczości odpadów dotyczy przedsiębiorców, którzy:

- wytwarzają odpady oraz prowadzą ewidencję tych odpadów,
- wprowadzają na terytorium kraju produkty w opakowaniach, opony, oleje smarowe, pojazdy, baterie lub akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- produkują lub importują opakowania albo kupują je w ramach transakcji wewnątrzspółnotowych (od firm unijnych).

W 2019 r. podmioty z obszaru gminy Świebodzice wpisane do bazy BDO wytworzyły 7,9 tys. Mg odpadów.

4.8.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczny wzrost ilości odpadów komunalnych odbieranych z terenu gminy (uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi). • Mała ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia z obszaru gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dominujący udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odbieranych odpadów komunalnych z terenu gminy (mała ilość odpadów odbieranych w sposób selektywny).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania dofinansowania na demontaż i utylizację wyrobów azbestowych z WFOŚiGW. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz w zakresie ich prawidłowej segregacji. • Rozwój systemu gospodarowania odpadami (np. nowe technologie recyklingu i odzysku). • Utworzenie Bazy Danych Odpadowych (BDO). 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. • Wysokie koszty wymiany azbestowych pokryć dachowych. • Wzrost ilości wytwarzanych odpadów wskutek rozwoju społeczno-gospodarczego. • Brak zbytu surowców wtórnych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 35. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie odpadów do produkcji paliwa alternatywnego (RDF). • Produkcja i energetyczne wykorzystanie biogazu ze składowisk odpadów. • Ponowne wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu, ograniczając tym samym wydobycie lub wytwarzanie nowych surowców i produktów. • Lokalizowanie obiektów gospodarki odpadami w oddaleniu od terenów zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z niewłaściwym postępowaniem z wytworzonymi odpadami (w szczególności dotyczy odpadów niebezpiecznych). • Pożary składowisk odpadów.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami i selektywnego zbierania odpadów (szczególnie wśród dzieci i młodzieży).
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring oddziaływania składowisk na środowisko przyrodnicze. • Kontrola podmiotów i instalacji gospodarujących odpadami (WIOŚ). • Prowadzenie kontroli nad gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Źródło: opracowanie własne

4.9. Zasoby przyrodnicze

4.9.1. Zieleń urządzona

Istotną rolę w kontekście ochrony, kształtowania oraz wzrostu zasobów przyrodniczych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych, pełni zieleń urządzona, która powinna być właściwie zaplanowana i pielęgnowana. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2019 r.) powierzchnia terenów zieleni urządzonej na obszarze gminy Świebodzice wynosi 39,99 ha. W kolejnej tabeli przedstawiono strukturę terenów zieleni urządzonej na obszarze gminy Świebodzice.

Tabela 36. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na obszarze gminy Świebodzice (stan na 31.12.2019 r.)

Rodzaj	Powierzchnia [ha]
tereny zieleni osiedlowej	22,59
parki spacerowo - wypoczynkowe	9,00
zieleń uliczna	5,60
zieleńce	2,80
SUMA	39,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bardzo istotną kwestią w zakresie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych jest prowadzenie odpowiedzialnej polityki związanej z wycinką drzew i krzewów. Usuwanie drzew następuje na wniosek, po uzyskaniu zezwolenia na usunięcie w formie decyzji (*usuwanie drzewa związane z prowadzeniem działalności gospodarczej*) lub po zgłoszeniu zamiaru usunięcia drzewa, po upływie 14 dni od dnia oględzin w przypadku, gdy organ w drodze decyzji nie wniesie sprzeciwu (*osoba fizyczna, właściciel na cel niezwiązany z działalnością gospodarczą*).

W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby wydanych decyzji na wycinkę drzew oraz liczby przyjętych zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew w latach 2017-2019 na terenie miasta Świebodzice (postępowania prowadzone przez Burmistrza Miasta Świebodzice).

Tabela 37. Liczba wydanych decyzji na wycinkę drzew oraz liczba przyjętych zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew w latach 2017-2019 na terenie miasta Świebodzice (postępowania prowadzone przez Burmistrza Miasta Świebodzice)

Rok	Liczba wydanych decyzji na usunięcie drzew	Liczba zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew
2017	23	12
2018	13	15
2019	27	33

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Świebodzicach

4.9.2. Lasy

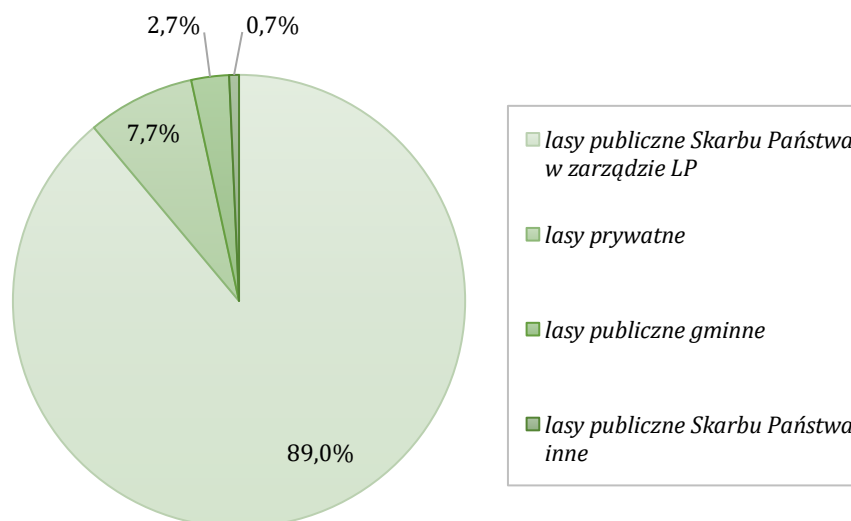
Powierzchnia lasów na terenie gminy Świebodzice wynosi 327,87 ha (wg danych GUS stan na 31.12.2019 r.). Stopień lesistości gminy wynosi 10,8 %. W strukturze własnościowej lasów na terenie gminy dominują lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – 291,65 ha (co stanowi 89,0 %). Gmina Świebodzice położona jest na terenie Nadleśnictw Wałbrzych oraz Świdnica.

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono dane dotyczące struktury własnościowej lasów na terenie gminy Świebodzice, natomiast na rycinie przedstawiono zasięg poszczególnych nadleśnictw na terenie gminy.

Tabela 38. Struktura własnościowa lasów na terenie gminy Świebodzice (stan na dzień 31.12.2019 r.)

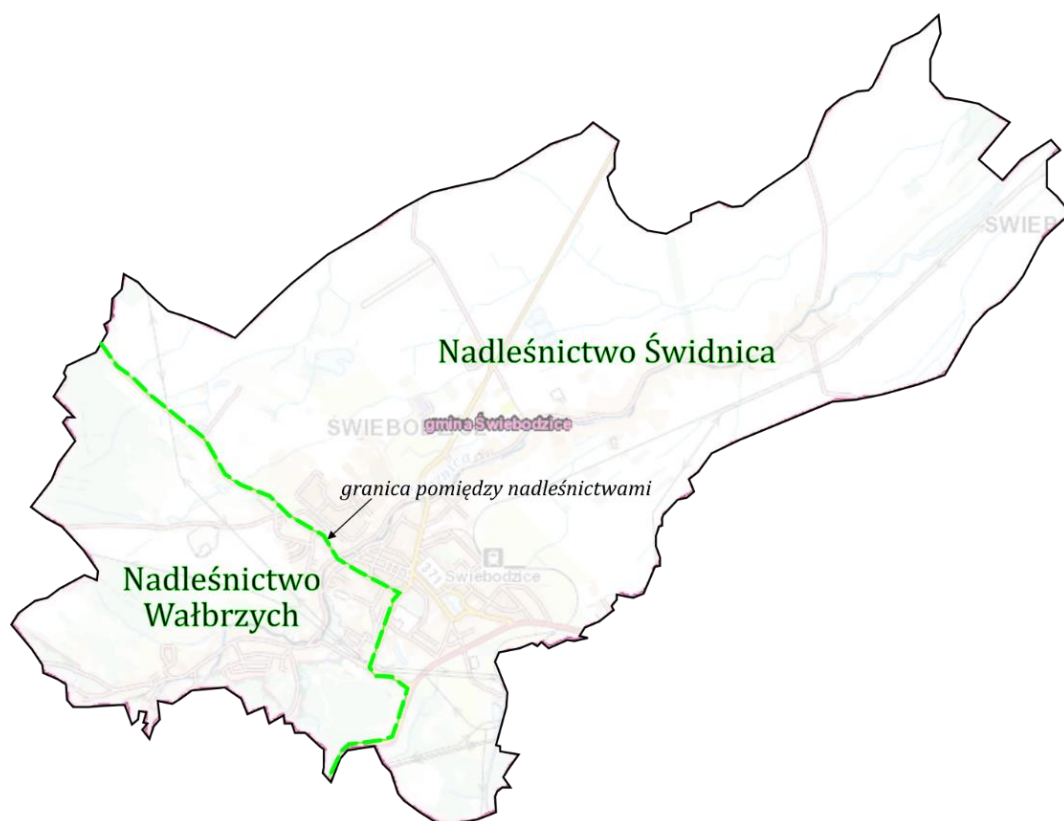
Własność	Powierzchnia [ha]	Udział
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	291,65	89,0%
las prywatne	25,18	7,7%
las publiczne gminne	8,84	2,7%
las publiczne Skarbu Państwa inne	2,20	0,7%
SUMA	327,87	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15. Struktura własnościowa lasów na terenie gminy Świebodzice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

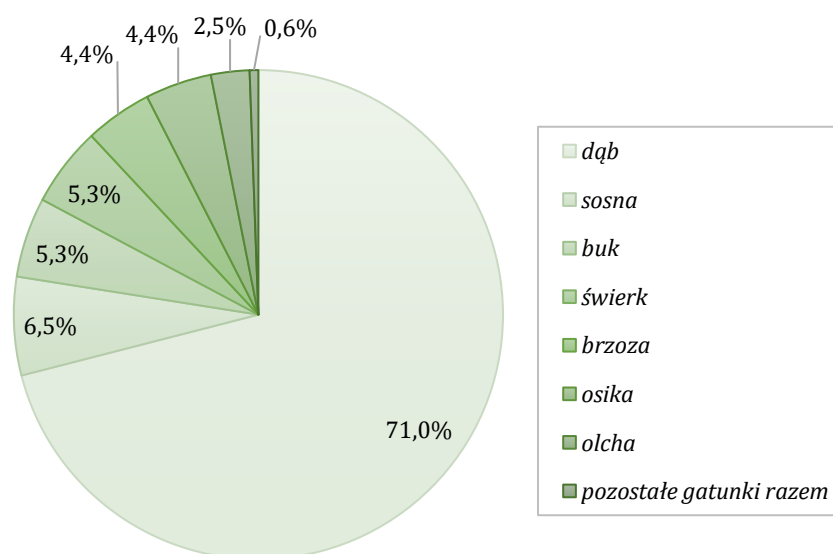
Rysunek 25. Zasięg nadleśnictw na terenie gminy Świebodzice
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Dominującym gatunkiem lasotwórczym na terenie gminy Świebodzice jest dąb, który zajmuje 71,6 % powierzchni leśnej na terenie analizowanej jednostki. W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące struktury gatunków lasotwórczych na terenie gminy Świebodzice.

**Tabela 39. Struktura gatunków lasotwórczych
na terenie gminy Świebodzice (stan na 01.01.2019 r.)**

Gatunek	Powierzchnia [ha]	Udział
dąb	232,98	71,0%
sosna	21,33	6,5%
buk	17,36	5,3%
świerk	17,26	5,3%
brzoza	14,57	4,4%
osika	14,43	4,4%
olcha	8,35	2,5%
topola	1,06	0,3%
jodła	0,70	0,2%
grab	0,12	0,04%
SUMA	328,16	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw

Wykres 16. Struktura gatunków lasotwórczych na terenie gminy Świebodzice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw

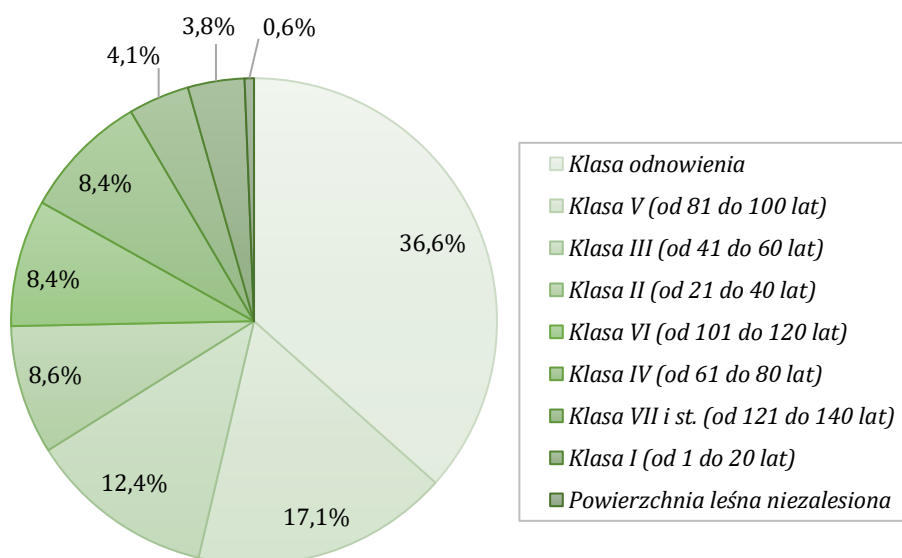
W strukturze wiekowej lasów na terenie gminy Świebodzice dominują drzewostany w klasie odnowienia, które zajmują 36,6 % powierzchni leśnej gminy (drzewostany, które osiągnęły wiek dojrzałości i w których rozpoczęto proces odnowienia rębniami złożonymi; do drzewostanów w klasie odnowienia mogą być zaliczone również drzewostany młodsze, zakwalifikowane do przebudowy z zastosowaniem rębni złożonych).

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej lasów na terenie gminy Świebodzice.

Tabela 40. Struktura wiekowa lasów na terenie gminy Świebodzice (stan na 01.01.2019 r.)

Klasa wieku	Powierzchnia [ha]	Udział
Klasa I (od 1 do 20 lat)	12,36	3,8%
Klasa II (od 21 do 40 lat)	28,20	8,6%
Klasa III (od 41 do 60 lat)	40,73	12,4%
Klasa IV (od 61 do 80 lat)	27,65	8,4%
Klasa V (od 81 do 100 lat)	56,08	17,1%
Klasa VI (od 101 do 120 lat)	27,72	8,4%
Klasa VII i st. (od 121 do 140 lat)	13,34	4,1%
Klasa odnowienia	120,04	36,6%
Powierzchnia leśna niezalesiona	2,04	0,6%
SUMA	328,16	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw

Wykres 17. Struktura wiekowa lasów na terenie gminy Świebodzice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw

Powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy Świebodzice wynosi 286,26 ha, co stanowi 87,2 % powierzchni leśnej obszaru jednostki. Lasy ochronne pełnią (wyłącznie lub dodatkowo) funkcje pozaprodukcyjne związane z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych. Za lasy ochronne uznawane są lasy, które:

- chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem, powstrzymują osuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;
- chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;
- ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;
- są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;
- stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;
- mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;
- położone są w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców;
- położone są w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej;
- położone są w strefie górnej granicy lasów.

W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące struktury kategorii ochronności lasów na terenie gminy Świebodzice.

Tabela 41. Kategorie lasów ochronnych na terenie gminy Świebodzice (stan na 01.01.2019 r.)

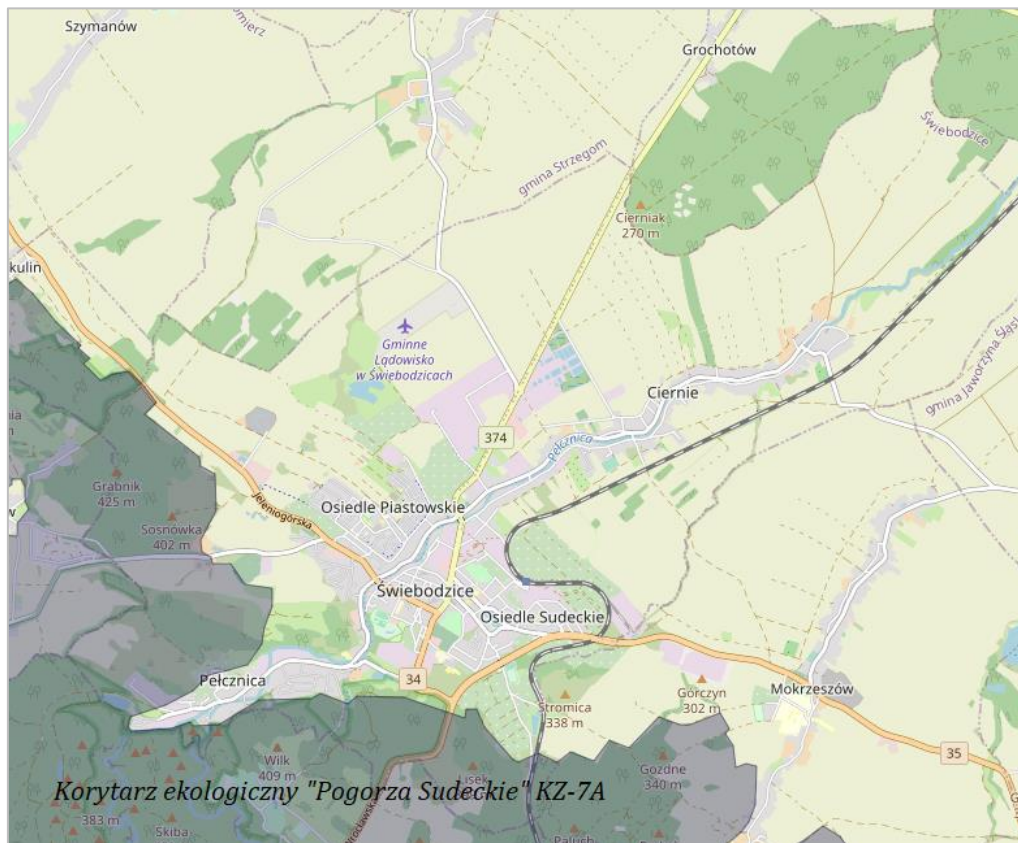
Kategoria ochronności lasu	Powierzchnia [ha]	Udział
uszkodzone przez przemysł	120,53	42,1%
wodochronne	82,98	29,0%
podmiejskie	76,24	26,6%
glebochronne	6,51	2,3%
SUMA	286,26	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw

4.9.3. Korytarze ekologiczne i formy ochrony przyrody

Przez południową część gminy Świebodzice przebiega korytarz ekologiczny KZ-7A „Pogórza Sudeckie” o randze krajowej wyznaczony przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot.

Przebieg korytarza ekologicznego „Pogórza Sudeckie” przez obszar gminy Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

**Rysunek 26. Przebieg korytarza ekologicznego „Pogórza Sudeckie”
przez obszar gminy Świebodzice**

Źródło: <http://mapa.korytarze.pl/>

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020, poz. 55 ze zm.) formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe - określenie i zmiana granic parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów;
- 2) rezerваты przyrody - uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 3) parki krajobrazowe - utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa;
- 4) obszary chronionego krajobrazu - wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa;
- 5) obszary Natura 2000 - wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska;
- 6) pomniki przyrody - ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 7) stanowiska dokumentacyjne - ustanowienie stanowiska dokumentacyjnego następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 8) użytki ekologiczne - ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy;

- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe - ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów - określenie gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie gminy Świebodzice znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszar Natura 2000 Dobromierz;
- obszar Natura 2000 Przełomy Pełcnicy pod Książem;
- rezerwat przyrody „Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”;
- Książański Park Krajobrazowy;
- pomniki przyrody.

Obszar Natura 2000 Dobromierz

Data wyznaczenia: 06.03.2009 r.

Kod obszaru: PLH020034

Rodzaj ochrony: Dyrektywa siedliskowa

Powierzchnia: 1 514,58 ha

Charakterystyka obszaru: Osią ekologiczną obszaru są przełomowe doliny rzeki Strzegomki oraz Czyżynki. W krajobrazie obszaru można wyróżnić trzy komponenty – lasy, pokrywające większość terenu, sztuczny zbiornik wodny na Strzegomce oraz tereny rolnicze – łąki oraz pola. Na zróżnicowanie krajobrazowe wpływa też duża liczba wzniesień oraz obecność głębokich dolin rzecznych, na zboczach których znajdują się malownicze wychodnie skalne. Obszar posiada wyjątkowy charakter ze względu na duże zróżnicowanie siedliskowe.

Przedmioty ochrony obszaru:

siedliska:

- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*),
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri p.p.* i *Bidention p.p.*,
- 40A0* Subkontynentalne zarośla okołopannońskie;
- 6110* Skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską (*Alyso-Sedion*),
- 6190 Murawy pannońskie (*Stipo-Festucetalia pallentis*),
- 6210* Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallescentis*),
- 6230* górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie),
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk, mechowisk,
- 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *TilioCarpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 9180* Jaworzyny i lasy klonowe na stokach i zboczach (*Tilio-plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*),
- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91I0* Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*),

gatunki roślin i zwierząt:

- 1318 nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*,
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*,

- 1355 wydra *Lutra lutra*,
- 6177 modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*,
- 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*.

Plan Zadań Ochronnych: TAK – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromierz PLH020034.

Zagrożenia dla przedmiotów ochrony: Głównymi zagrożeniami dla siedlisk łąkowych i murawowych oraz motyla 6179 modraszek nausitous w obszarze są zjawiska sukcesji i brak użytkowania trwałych użytków zielonych, co może zagrażać cennym siedliskom nieleśnym i populacjom gatunków motyli. Głównymi zagrożeniami dla siedlisk leśnych w obszarze jest zbyt mała ilość martwego drewna i obce gatunki inwazyjne. Dla siedlisk naskalnych oraz siedlisk leśnych 9180 i 9170 do zagrożeń zaliczyć można szkody powodowane przez zwierzynę łowną tj. muflony *Ovis aries musimon* - przemieszczanie się i żerowanie muflonów powoduje ubożenie runa, osłabienie naturalnego odnowienia w zbiorowiskach leśnych, ustępowanie wyspecjalizowanych roślin naskalnych i leśnych, a także uruchamianie procesów erozyjnych, co może skutkować fizycznym niszczeniem płatów siedlisk. Dla siedlisk związanych z korytem cieków oraz ssaków nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących.

Obszar Natura 2000 Przełomy Pełcznicy pod Książem

Data wyznaczenia: 06.03.2009 r.

Kod obszaru: PLH020020

Rodzaj ochrony: Dyrektywa siedliskowa

Powierzchnia: 246,06 ha

Charakterystyka obszaru: Obszar położony jest na terenie gmin: Świebodzice i Wałbrzych. Obszar obejmuje teren pomiędzy Wałbrzychem na południu, Świebodzicami na północy, Zamkiem Książ na wschodzie oraz doliną Czyżynki na zachodzie. O wyjątkowości krajobrazu obszaru decydują głębokie nawet na 80 m doliny utworzone przez Szczawnik i Pełcznicę o południkowej orientacji, których koryta zbudowane są ze zlepieńców, a porastające je lasy w znacznej mierze mają charakter naturalny oraz liczne wychodnie skalne. 96,1% obszaru zajmuje rezerwat przyrody „Przełomy Pełcznicy pod Książem koło Wałbrzycha”, na którego terenie nie prowadzi się gospodarki leśnej. Obszar w całości leży na terenie Książańskiego Parku Krajobrazowego. Wśród przedmiotów ochrony dominują zbiorowiska leśne, porastające niemal całą powierzchnię obszaru. Wśród lasów występują ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii* oraz pionierskie murawy na skałach krzemianowych (*Arabidopsidion thalianae*), a także murawy naskalne z kostrzewą bladą (*Asplenio septentrionalis-Festucion pallentis*) na podłożach bezwapiennych. Obecności siedlisk naskalnych sprzyjają specyficzne warunki geomorfologiczne obszaru - przełomowe odcinki dolin Szczawnika i Pełcznicy z licznymi wychodniami skalnymi, lokalnie gołoborzami, rumowiskami skalnymi. Na niewielkich powierzchniach nieleśnych występują: łąka świeża, ziołorośla nadrzeczne oraz piargi i gołoborza krzemianowe.

Przedmioty ochrony obszaru:

siedliska:

- 6190 Murawy naskalne z kostrzewą bladą *Asplenio septentrionalis-Festucion pallentis*,
- 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne *Adenostylion alliariae, Convolvuletalia sepium*,
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherionel atioris*,
- 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*,
- 8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych *Arabidopsidion thalianae*,
- 9110 Kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion*,
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, TilioCarpinetum*),
- 9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach *Tilio plathyphyllis - Acerion pseudoplatani*,

- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion*,
- 91I0* Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*.

gatunki roślin i zwierząt:

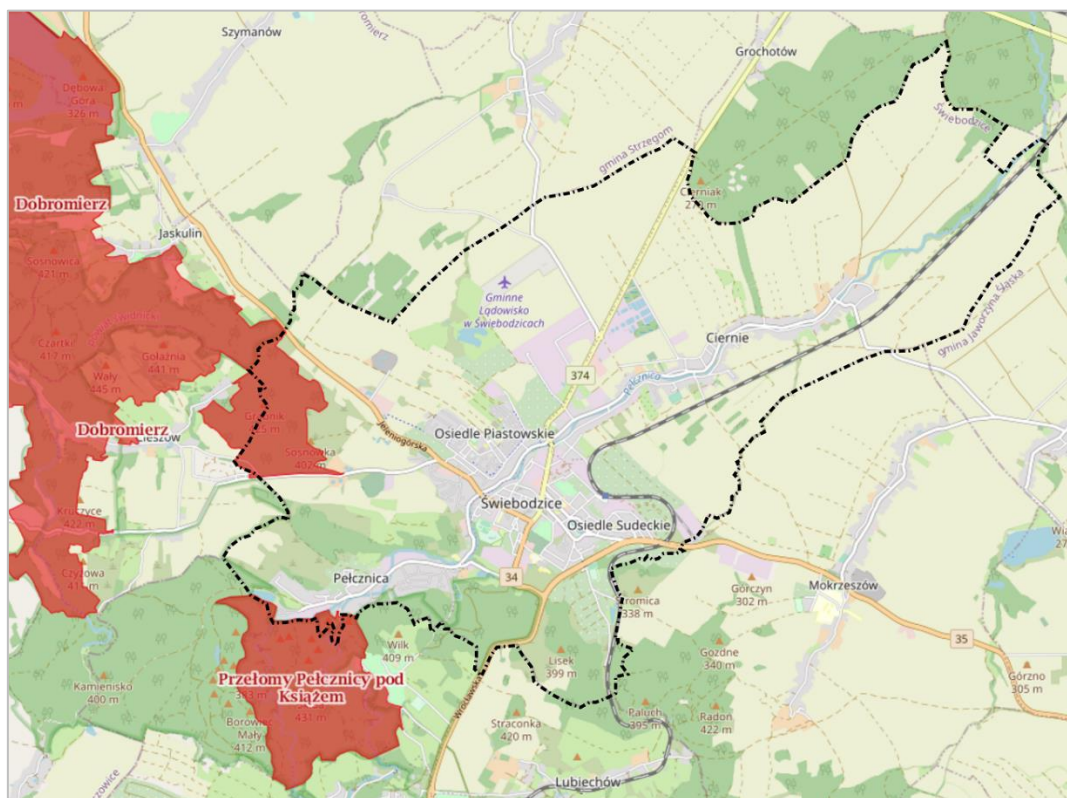
- 1308 Mopek *Barbastella barbastellus*,
- 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteini*,
- 1324 Nocek duży *Myotis myotis*.

Plan Zadań Ochronnych: TAK

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełomy Pełcznicy pod Książem.
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 sierpnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełomy Pełcznicy pod Książem.

Zagrożenia dla przedmiotów ochrony: Zidentyfikowane zagrożenia dla poszczególnych przedmiotów ochrony można podzielić na trzy główne grupy. Pierwsza związana jest z zanieczyszczeniami wód Pełcznicy i Szczawnika. Kolejnym czynnikiem niekorzystnie wpływającym na siedliska (leśne oraz murawy naskalne) jest ruch turystyczny, bowiem w szczególności Zamek Książ, a w mniejszym stopniu również Stary Książ po drugiej stronie Pełcznicy, przyciągają rzesze odwiedzających. W wielu miejscach na całym obszarze palone są ogniska, stwarzające niebezpieczeństwo pożaru. Trzecim czynnikiem wpływającym negatywnie na siedliska 9110 i 9180 jest obecność muflonów *Ovis aries musimon*. Strone, skaliste i nasłonecznione stoki są siedliskiem preferowanym przez ten sztucznie wprowadzony gatunek zwierząt.

Lokalizację obszarów Natura 2000 na terenie miasta Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 27. Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie miasta Świebodzice

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Rezerwat przyrody „Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”

Data uznania: 07.12.2000 r.

Powierzchnia: 230,95 ha

Rodzaj rezerwatu: leśny

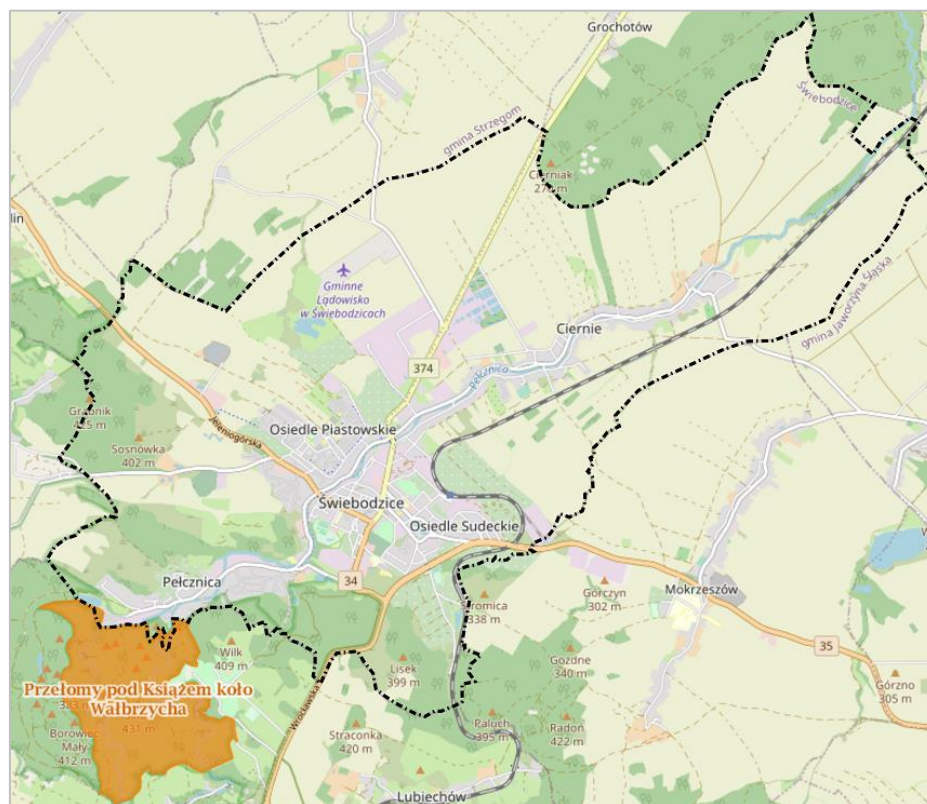
Typ ekosystemu: leśny i borowy

Podtyp ekosystemu: borów wyżynnych

Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych przełomowych odcinków rzeki Pełcznicy i potoku Szczawnik pod Książem wraz z całą różnorodnością flory i fauny występującej na tym obszarze.

Charakterystyka obszaru: Rezerwat obejmuje przełomowe doliny Pełcznicy i Szczawnika oraz wzgórze pomiędzy nimi o wysokości od około 330 do 431 m n.p.m., w zakresie roślinnego piętra pogórza. Obie doliny mają charakter jarów o bardzo stromych, skalistych i rumoszowych zboczach do 80 m wysokości. Znajdują się w obrębie większego kompleksu leśnego o silnie przebudowanym drzewostanie (głównie nasadzenia świerka). Gleby mają charakter inicjalny, w części dolin jest to ruchomy rumosz. W dolnych partiach w podłożu są gleby brunatne kwaśne i miejscami małe powierzchnie mad. Na terenie rezerwatu znajduje się wiele śladów działalności człowieka: pozostałości zabudowań, stawów, groble, nasypy, wejścia do podziemi oraz ruiny zamku Stary Książ. Doliną Pełcznicy przebiega czarny szlak i ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Ścieżka Hochbergów”, częściowo poprowadzona na podestach. W rezerwacie odnotowano ok. 60 gatunków porostów, ponad 70 gatunków mszaków, w tym gatunki górskie i wysokogórskie, np. *Rhabdoweisia fuxar*, oraz ok. 230 gatunków roślin naczyniowych. Wśród nich ponad 60 % to gatunki związane ze zbiorowiskami leśnymi. Fauna rezerwatu obejmuje niemal 90 gatunków mięczaków, ok. 200 gatunków pajęczaków, w tym gatunki górskie. W ornitofaunie odnotowano wystąpienie sóweczki zwyczajnej *Glauclidium passerinum* i puchacza *Bubo bubo*. Utrzymuje się tu populacja wprowadzonego dla polowań muflona *Ovis aries musimon*.

Plan Ochrony: TAK - Zarządzenie Nr 5 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”.

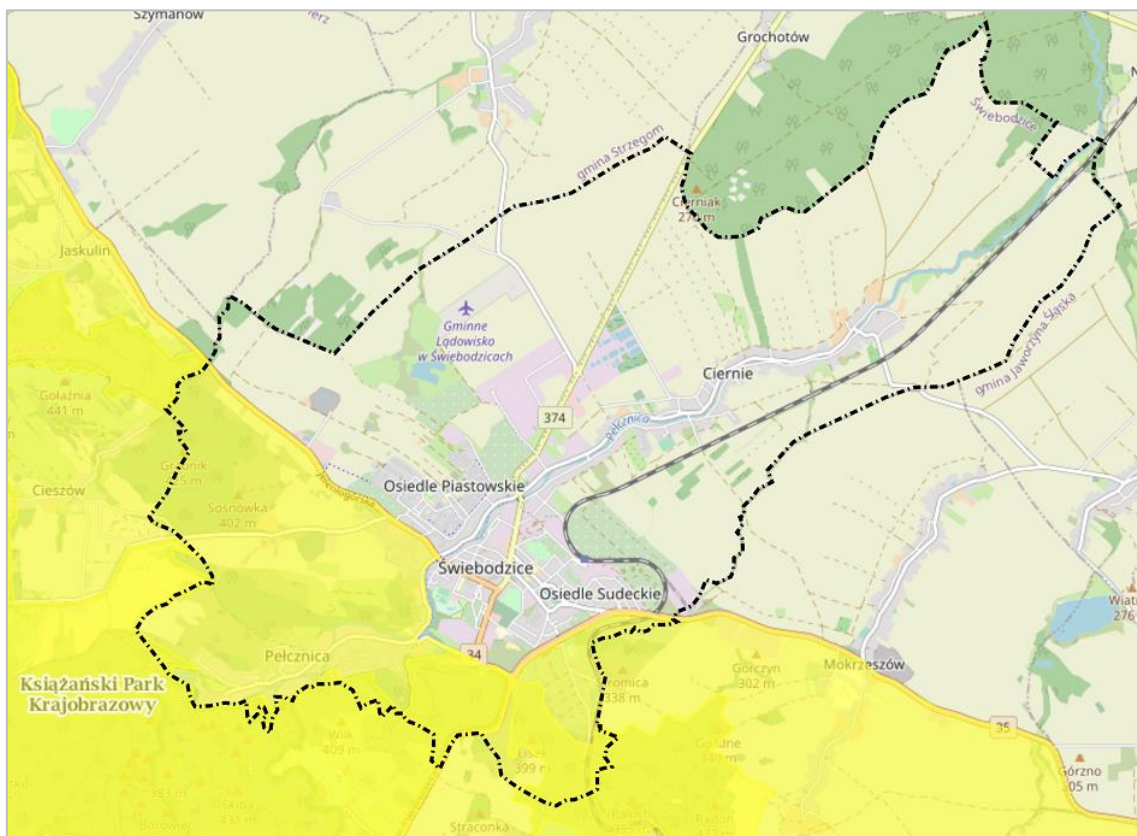
Rysunek 28. Lokalizacja rezerwatu przyrody „Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Książański Park Krajobrazowy

Park utworzony został 28.10.1981 r. Powierzchnia Parku wynosi 3 155,40 ha. Położony jest na terenie gmin: Wałbrzych, Stare Bogaczowice, Dobromierz, Świebodzice i Świdnica. Wokół Parku została wyznaczona otulina o powierzchni 5 933,00 ha. Książański Park Krajobrazowy, zwany dalej, obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzowania tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Szczególne cele ochrony Parku przedstawiają się następująco:

- Ochrona wartości przyrodniczych wraz z całą różnorodnością flory i fauny występującej na obszarze Parku.
- Zachowanie interesującej i unikalnej budowy geologicznej wraz ze skamieniałościami fauny kopalnej.
- Zachowanie ciągłości historycznej: lokalnego charakteru i skali zabudowy w historycznie ukształtowanych jednostkach osadniczych ze szczególnym uwzględnieniem unikalnego wieloprzestrzennego zespołu zamkowo-parkowego Książ wraz z obiektami związanymi z historią zamku.
- Zachowanie krajobrazu rolniczego i kulturowego, w tym otwartych, niezabudowanych przestrzeni w krajobrazie leśno-polno-łąkowym.

Zasięg Książańskiego Parku Krajobrazowego wraz z Otuliną na terenie miasta Świebodzice przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 29. Zasięg Książańskiego Parku Krajobrazowego wraz z Otuliną na terenie miasta Świebodzice

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Pomniki przyrody

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na terenie miasta Świebodzice znajduje się 30 pomników przyrody. Ich szczegółową charakterystykę przedstawiono w kolejnej tabeli.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Tabela 42. Charakterystyka pomników przyrody na terenie miasta Świebodzice

Lp.	Rodzaj tworzywa	Liczba tworzywa	Gatunek drzewa	Wys. [m]	Pierśnica [cm]	Data utworzenia	Lokalizacja	Opis
1.	drzewo	1	Buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>	20	113	2008-08-08	Rośnie na terenie posesji przy ul. Mikulicza 36, w sąsiedztwie pomnikowego cisa	Rozłożysta korona, bluszcz
2.	drzewo	1	Buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>	20	116	2008-08-08	Rośnie w zadrzewieniu po zachodniej stronie stawu Warszawianka	Rozłożysta korona
3.	drzewo	1	Buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>	20	102	2008-08-08	Pomnikowy buk znajduje się w obrębie posesji przy ul. Piłsudzkiego 28, za szkołą	-
4.	drzewo	1	Buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>	14	88	2008-08-08	Pomnikowy buk znajduje się przy chodniku na ul. Świdnickiej, pomiędzy posesjami nr 11 i 13	Rozłożysta korona
5.	drzewo	1	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	12	57	2008-08-08	Rośnie w zadrzewieniu przed budynkiem przy ul. Łącznej 49	Rozłożysta korona
6.	drzewo	1	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	12	92	2008-08-08	Rośnie na początku ścieżki turystycznej „Hochbergów”, ok. 200 m za mostem na rzece Pełcznicy (ul. Moniuszki)	Puste w środku, próchniejące, korona świetlista
7.	drzewo	1	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	14	106	2008-08-08	Rośnie na skarpie przy ul. Wiejskiej, za budynkiem z nr 21, przy schodach prowadzących na stadion	Drzewo próchniejące
8.	drzewo	1	Sosna czarna <i>Pinus nigra</i>	19	33	2008-08-08	Rośnie przy ul. M.C. Skłodowskiej, ok. 20 m przed cmentarzem, przy ogrodzeniu	Podwójne drzewo
9.	drzewo	1	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	22	159	2008-08-08	Pomnikowy dąb stanowi fragment ogrodzenia posesji Mikulicza 18	Rozłożysta korona
10.	drzewo	1	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	16	115	2008-08-08	Rośnie przy leśniczówce, przy ul. Moniuszki 8	Rozłożysta korona
11.	drzewo	1	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	19	102	2008-08-08	Pomnik znajduje się w obrębie posesji Świdnicka 13, przy północnym narożniku szkoły podstawowej	Rozłożysta świetlista korona
12.	drzewo	1	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	19	122	2008-08-08	Pomnikowy dąb rośnie przy ul. Piłsudzkiego, pomiędzy budynkami nr 8 i 10	Rozłożysta korona
13.	drzewo	1	Platan klonolistny <i>Platanus xacerifolia</i>	21	111	2008-08-08	Pomnikowy jesion znajduje się w obrębie posesji Mickiewicza 8, ok. 15 m na wschód od wschodniego narożnika budynku	Rozłożysta korona
14.	drzewo	1	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	17	33	2008-08-08	Rośnie przy ul. Ciernie, na wysokości numeru 160, od strony drogi	Rozłożysta korona z jednej strony przycięta
15.	drzewo	1	Sosna czarna <i>Pinus nigra</i>	17	84	2008-08-08	Rośnie przy ruinach zamku, na terenie posesji nr 132a, w pobliżu pomnikowej sosny i pomnikowego cisa	Rozłożysta korona
16.	drzewo	1	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	13	45	2008-08-08	Pomnikowy cis znajduje się w obrębie posesji Mickiewicza 8, tuż przy ogrodzeniu na wysokości skrzyżowania ul. Mickiewicza i Browarowej; w towarzystwie pomnikowego cisa oraz mniejszego okazu tegoż samego gatunku	Forma wielopienna

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Rodzaj tworów	Liczba tworów	Gatunek drzewa	Wys. [m]	Pierśnica [cm]	Data utworzenia	Lokalizacja	Opis
17.	drzewo	1	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	11	58	2006-09-21	Rośnie na terenie posesji przy ul. Mikulicza 36, w sąsiedztwie pomnikowego buka	Rozłożysta korona
18.	drzewo	1	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	10	49	2006-09-21	Pomnikowy cis znajduje się przy ul. Sikorskiego 16	Rozłożysta korona
19.	drzewo	1	Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	23	97	2006-09-21	Rośnie w zadrzewieniu przed budynkiem przy ul. Łącznej 49	Rozłożysta korona zarastające uszkodzenia
20.	drzewo	1	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	23	101	2006-09-21	Pomnikowy jesion znajduje się w obrębie posesji Mickiewicza 8, ok. 30 m na wschód od wschodniego narożnika budynku	Rozłożysta świetlista korona z zasychającymi ubytkami
21.	drzewo	1	Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	23	93	2006-09-21	Pomnikowy klon znajduje się w obrębie posesji Mickiewicza 8 około 40m na wschód od wschodniego narożnika budynku	Rozłożysta korona
22.	drzewo	1	Platan klonolistny <i>Platanus xhispanica</i>	25	135	2006-09-21	Pomnikowy platan jest usytuowany w parku miejskim, nieopodal fontanny	Rozłożysta szeroka korona, niewielkie zarastające ubytki
23.	drzewo	1	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	21	113	2006-09-21	Pomnikowy jesion znajduje się w parku miejskim, przy alejce odchodzącej od ul. Park Miejski, ok. 40 m na wschód od fontanny	-
24.	drzewo	1	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	19	111	2006-09-21	Pomnikowy jesion znajduje się w parku miejskim w pobliżu ogrodzenia ogródków działkowych, ok. 20 m na północ od amfiteatru	-
25.	drzewo	1	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	23	110	2006-09-21	Pomnikowy jesion znajduje się w parku miejskim od strony ul. Park Miejski, ok. 30 m na północny zachód od fontanny	Posusz w koronie 25%
26.	drzewo	1	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	21	107	2006-09-21	Pomnikowy jesion znajduje się w parku miejskim pomiędzy amfiteatrem a ogrodzeniem ogródków działkowych	-
27.	drzewo	1	Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	24	89	2006-09-21	Pomnikowy klon znajduje się w parku miejskim, przy ogrodzeniu, w pobliżu wejścia od ul. Krótkiej	Strzelista świetlista korona, 20% ubytku
28.	drzewo	1	Sosna czarna <i>Pinus nigra</i>	14	55	2006-09-21	Rośnie przy ruinach zamku, na terenie posesji nr 132a, w pobliżu pomnikowej sosny i pomnikowego cisa	Rozłożysta korona, braki 20%
29.	drzewo	1	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	95	44	2006-09-21	Rośnie przy ruinach zamku, na terenie posesji nr 132a, w pobliżu dwóch pomnikowych sosen	Rozłożysta korona
30.	drzewo	250	b.d.	b.d.	b.d.	2008-08-08	Rosną od skrzyżowania ul. Jeździeckiej i ul. Piastów Śląskich, w kierunku północno wschodnim do skrzyżowania ul. Spacerowej z ul. Dębową (pomnik na terenie Świebodzic i Wałbrzycha)	Aleja 250 drzew

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody

4.9.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 43. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja na terenie gminy obszarów Natura 2000. • Lokalizacja na terenie gminy rezerwatu przyrody. • Lokalizacja na terenie gminy parku krajobrazowego. • Lokalizacja na terenie gminy pomników przyrody. • Występowania na terenie gminy cennych i chronionych gatunków fauny i flory. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdefiniowane w ramach zagrożeń.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie zrównoważonego rolnictwa (pakiety rolno-środowiskowo-klimatyczne) oraz zalesień w ramach PROW 2014-2020. • Działalność ochronna Nadleśnictw oraz RDOŚ. • Ustanawianie nowych form ochrony przyrody. • Działania ograniczające presję na środowisko na etapie planowania przestrzennego. • Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspansja gatunków obcych. • Zmiany klimatyczne (susze powodujące pożary, porywiste wiatry powodując wiatrołomy). • Fragmentacja siedlisk poprzez realizację inwestycji liniowych. • Wzrost presji gospodarczej, urbanistycznej, turystycznej i rekreacyjnej. • Zanieczyszczenie środowiska.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 44. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia śródpolne, zieleń na terenach zabudowanych. • Utrzymywanie właściwego stanu siedlisk (w szczególności wodno-błotnych oraz związanych z dolinami rzek) i gatunków. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych aspektu klimatycznego tak, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk. • Podejmowanie działań służących dobrej kondycji lasów, tj. np. przebudowa drzewostanów i odpowiedni dobór gatunków. • Ochrona struktur przyrodniczych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z wielkoobszarowymi pożarami lasów oraz wypalaniem użytków rolnych.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie ochrony i promocji zasobów przyrodniczych (np. roli zjawisk przyrodniczych, presji turystycznej, prawnych podstawach funkcjonowania obszarów chronionych, roli lasów i ich ochrony przed pożarami, szkodliwości wypalania łąk).
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring siedlisk i gatunków chronionych przez RDOŚ oraz Nadleśnictwa.

Źródło: opracowanie własne

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej

niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Zgodnie z rejestrem zakładów dużego (ZDR) i zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, który prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Świebodzice nie ma zlokalizowanych zakładów ZDR i ZZR. Zgodnie z rejestrem na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje 18 zakładów ZDR oraz 26 zakładów ZZR (stan na 31.12.2019 r.).

Wykaz zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na terenie województwa dolnośląskiego przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 45. Wykaz zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na terenie województwa dolnośląskiego (stan na 31.12.2019 r.)

Nazwa zakładu	Lokalizacja zakładu
Energetyka Sp. z o.o. w Lubinie, Wydział W - 4 Legnica	59-220 Legnica, ul. Złotoryjska 194 a
3M Wrocław Sp. z o.o.	51-424 Wrocław, ul. Kowalska 143
ADAMA Manufacturing Poland Spółka Akcyjna'	56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4
KGHM POLSKA MIEDŹ S.A. w Lubinie Oddział Huta Miedzi „GŁOGÓW”	67-200 Głogów, ul. Żukowicka 1
KGHM POLSKA MIEDŹ S.A. w Lubinie Oddział Huta Miedzi „LEGNICA”	59-220 Legnica, ul. Złotoryjska 194
MAXAM POLSKA Sp. z o.o.	59-140 Chocianów, Duninów 3
PERN S.A. Baza Paliw Nr 10 w Kawicach	59-230 Kawice, Kawice
ORION PU Sp. z o.o. - Zakład Nr 2 w Nowej Rudzie	57-400 Nowa Ruda, ul. Spacerowa 26
PCC Exol S.A.	56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4
PCC ROKITA S.A.	56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4
PGNiG S.A. w Warszawie – Oddz. w Zielonej Górze, Podziemny Magazyn Gazu Wierzchowice	56-320 Krośnice, Czarnogoździce 28
Terminal Paliw we Wrocławiu BP 111 PKN ORLEN S.A.	50-501 Wrocław, ul. Swojczycka 44
Vita Polymers Poland Sp. z o.o.	56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 31/33
ZM SILESIA SA ul. Konduktorska 8, 40-155 Katowice - Oddział HUTA OŁAWA w Oławie	55-200 Oława, ul. gen. Wł. Sikorskiego 2
PCC MCAA Sp. z o.o.	56-120 Brzeg Dolny, ul. Sienkiewicza 4
ORION PU Sp. z o.o. w Dzierżoniowie	58-200 Dzierżoniów, ul. Pieszycka 4
KGHM Polska Miedź S.A. Oddz. Zakłady Wzbogacania Rud Rejon „Rudna”	59-100 Polkowice, ul. Dąbrowskiego 50
KGHM Polska Miedź S.A. Oddz. Zakłady Wzbogacania Rud Rejon „Polkowice”	59-100 Polkowice, ul. Kopalniana 1

Źródło: GIOŚ

4.10.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 46. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak na terenie gminy zakładów ZDR. • Brak na terenie gminy zakładów ZZR. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przebieg przez obszar gminy gazociągów przesyłowych wysokiego ciśnienia.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiednie planowanie przestrzenne – lokalizacja zakładów przemysłowych w specjalnych strefach. • Działalność kontrolno-inspekcyjna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego. • Opór społeczny przed lokalizowaniem nowych zakładów ZDR i ZZR. 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość powstania zakładów ZDR i ZZR w sąsiednich gminach i powiatach. • Ponadlokalny zasięg skutków wystąpienia poważnej awarii. • Ekstremalne zjawiska pogodowe (burze, huragany, ulewne deszcze) powodujące wzrost ryzyka wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja lub budowa nowej infrastruktury transportowej, energetycznej, gazowej w sposób uwzględniający gwałtowne zmiany pogodowe. • Położenie nacisku na tworzenie oraz kontrola systemów zabezpieczeń przed skutkami zmian klimatycznych w przypadku powstawania nowych zakładów przemysłowych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z przesyłem gazu ziemnego, przesyłem i transformacją energii elektrycznej, transportem materiałów niebezpiecznych, działalnością przemysłową.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców. • Poprzez działalność powiatowego i gminnych zespołów zarządzania kryzysowego.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez działalność kontrolno-inspekcyjną WIOŚ, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego.

Źródło: opracowanie własne

4.11. Istniejące problemy środowiskowe oraz prognoza stanu środowiska

Na podstawie dokonanego opisu stanu środowiska oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na terenie Gminy Świebodzice, które wymagają podjęcia działań naprawczych w ramach niniejszego Programu:

1) **Występowanie przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza.**

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za rok 2019” (GIOŚ RWMS we Wrocławiu) na terenie Gminy Świebodzice wyznaczono obszar przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w powietrzu. Według danych GIOŚ główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń na terenie województwa dolnośląskiego jest oddziaływanie emisji

związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (stężenia pyłów zawieszonych oraz B(a)P wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą sezonu grzewczego).

2) **Zła jakość wód powierzchniowych.**

Ostatnie badania jednolitych części wód powierzchniowych położonych w obrębie Gminy Świebodzice, a więc JCWP Czarnucha, JCWP Pełcznica od Milikówki do ujścia oraz JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki przeprowadzone były w 2018 r. Stan ogólny wszystkich JCWP oceniony został jako ZŁY. Zły stan ogólny badanych JCWP wynikał ze stanu/potencjału ekologicznego gorszego niż dobry. Stan/potencjał ekologiczny JCWP Czarnucha oraz JCWP Pełcznica od źródła do Milikówki określony został jako słaby (IV klasa jakości). Natomiast w przypadku JCWP Pełcznica od Milikówki do ujścia stan/potencjał ekologiczny określony został jako umiarkowany (III klasa jakości). Badań stanu chemicznego JCWP położonych w obrębie miasta nie przeprowadzano.

3) **Występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.**

Zgodnie z opracowaniem „Analiza klimatu akustycznego dróg wojewódzkich – wykonanie map akustycznych dla dróg wojewódzkich województwa dolnośląskiego” (lipiec 2017) wzdłuż odcinka DW 374 na terenie miasta Świebodzice występują niewielkie obszary z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu (0,1 ha dla wskaźnika LDWN oraz 0,1 ha dla wskaźnika LN). Natomiast zdecydowanie największe przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie Świebodzic występują wzdłuż drogi krajowej numer 34 (na około 1,2 km odcinku drogi od skrzyżowania z ul. Kasztanową do skrzyżowania z ul. Wiejską). Wyznaczone obszary przekroczeń obejmują pierwszą linię zabudowy. Obliczona wielkość przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku w środowisku wynosi do 10 dB, co oznacza niedobry stan warunków akustycznych.

4) **Lokalizacja obszarów zagrożonych powodzią.**

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wyznaczyło na terenie miasta Świebodzice następujące obszary zagrożenia powodziowego:

- obszary z niskim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 500 lat (Q=0,2 %);
- obszary ze średnim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 100 lat (Q=1 %);
- obszary z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 10 lat (Q=10 %);

Obszary zagrożenia powodziowego na terenie miasta Świebodzice obejmują koryto rzeki Pełcznica oraz najbliższe przyległe tereny (dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o szerokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów, natomiast dla obszarów z niskim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi o szerokości nawet do kilkuset metrów – szczególnie na terenie dzielnicy Ciernie).

5) **Dominujący udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z gminy.**

W 2018 r. z obszaru miasta Świebodzice odebrano 7 989,566 Mg odpadów komunalnych. Zdecydowanie największy udział w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych posiadały niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – 6 861,020 Mg, co stanowi 85,9 %.

W kolejnej tabeli przedstawiono prognozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Świebodzice.

Tabela 48. Prognoza stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Świebodzice

Komponent środowiska	Prognoza/zmiana stanu
klimat	Wyniki analiz naukowych oraz scenariusze klimatyczne wykonane w ramach „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) jednoznacznie wskazują, iż klimat Polski ulega

Komponent środowiska	Prognoza/zmiana stanu
	<p>systematycznej zmianie. Największe zagrożenie dla gospodarki oraz społeczeństwa stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost średniej rocznej temperatury powietrza; • zmiana struktury opadów – opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe oraz nieregularne; • wzrost częstotliwości występowania oraz nasilenia zjawisk ekstremalnych takich jak: silne wiatry, nawalne deszcze, burze, fale upałów.
powietrze	<p>W kontekście prognozowania zmiany jakości powietrza kluczowe znacznie ma obserwowana tendencja wzrostu średniej rocznej temperatury powietrza. Wyższe temperatury powietrza zmniejszają zapotrzebowanie na energię grzewczą w sezonie zimowym. W związku z czym mniejsze zużycie paliw opałowych przełoży się na mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz na poprawę jego jakości. Również wprowadzane i obowiązujące obecnie przepisy prawne ustalające wymagania w zakresie stosowania niskoemisyjnych paliw oraz urządzeń grzewczych (np. „uchwała antysmogowa”) wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń z sektora komunalnego (emisja powierzchniowa), który stanowi główne źródło zanieczyszczeń powietrza na terenie kraju (szczególnie w zakresie pyłów oraz B(a)P.</p>
wody powierzchniowe i podziemne	<p>Prognozowane zmiany klimatyczne polegające na wzroście średniej rocznej temperatury powietrza oraz zmiany struktury opadów w konsekwencji wpłyną na nasilenie zjawiska suszy. W związku z czym stan ilościowy oraz dostępność zasobów wód dla wszystkich sektorów gospodarki zmniejszy się. Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych i zakładów produkcyjno-przemysłowych) również przyczyni się do degradacji ilościowej i jakościowej środowiska wodnego.</p>
klimat akustyczny	<p>Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych, zakładów produkcyjno-przemysłowych, terenów komunikacyjnych) przyczyni się do wzrostu natężenia dźwięku w środowisku.</p>
promieniowanie elektromagnetyczne	<p>Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych i zakładów produkcyjno-przemysłowych) przyczyni się do wzrostu liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych takich jak: stacje transformatorowe, napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej, radiowe i telewizyjne stacje nadawcze. Powyższe spowoduje wzrost poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Wzrost poziomu promieniowania elektromagnetycznego w środowisku spowodowany będzie również wprowadzaniem na terenie kraju technologii mobilnej piątej generacji (5G) pracującej na wyższych częstotliwościach.</p>
gleby i powierzchnia ziemi	<p>Postępujący wzrost urbanizacji (powstawanie nowych terenów mieszkaniowych, zakładów produkcyjno-przemysłowych, terenów komunikacyjnych) przyczyni się do zmniejszenia powierzchni gleb i gruntów czynnych biologicznie.</p>
zasoby przyrodnicze	<p>Środowisko biotyczne podlega bardzo różnorodnym oddziaływaniom człowieka. Postępujący wzrost presji urbanizacji, w przypadku braku podejmowania kompleksowych działań ochronnych, może prowadzić do stopniowego zmniejszania się różnorodności biologicznej. Dotyczy to w szczególności zaniku gatunków rzadkich, kosztem wzrostu liczby gatunków synantropijnych i pospolitych. W świetle przewidywanego wzrostu udziału powierzchni zabudowanych i zainwestowanych, a także innych presji (np. turystycznej i rekreacyjnej), można się spodziewać utrzymywania lub nasilenia niekorzystnych skutków tych zjawisk dla przyrody ożywionej</p>

Źródło: opracowanie własne

Prognozowane negatywne zmiany stanu i jakości większości analizowanych w poprzedniej tabeli komponentów środowiska na terenie Gminy Świebodzice powodują konieczność intensyfikacji podejmowania działań naprawczych i zapobiegawczych określonych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska”.

5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

5.1. Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi

Cele oraz zadania zaplanowane do realizacji w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” są spójne z celami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych i programowych rangi krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej.

W kolejnej tabeli wykazano powiązania „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” z założeniami obowiązujących dokumentów strategicznych szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego.

Tabela 49. Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego

Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice”
POZIOM KRAJOWY
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności
<p>Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne. • Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych. • Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce. • Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii. • Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki. • Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska. <p>Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach. • Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta. • Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. • Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast. <p>Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód. • Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania. • Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb.

<p>Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzi ce”</p> <ul style="list-style-type: none">• Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.• Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.• Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.• Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa.• Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT. <p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu.• Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji. <p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.
<p>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p> <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko (określone kierunki interwencji)</p> <ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód.• Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania.• Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego.• Ochrona gleb przed degradacją.• Zarządzanie zasobami geologicznymi (zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż).• Gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.• Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).
<p>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</p> <ul style="list-style-type: none">• Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.• Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.• Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna.• Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.• Poprawa efektywności energetycznej.• Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.• Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne.• Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki.• Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych.
<p>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</p> <ul style="list-style-type: none">• Poprawa efektywności energetycznej.• Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.• Zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.• Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii.• Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.
<p>Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</p>
<p>Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none">• dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu;

Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice”
<ul style="list-style-type: none">• dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu;• ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu;• adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie;• zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu. <p>Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none">• stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami;• organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu. <p>Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none">• wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu;• zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu. <p>Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none">• monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie);• miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu. <p>Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none">• budowa systemu wsparcia innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. <p>Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none">• zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu;• ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
<ul style="list-style-type: none">• Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.• Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017
<ul style="list-style-type: none">• Dostosowanie wydajności oczyszczalni do odbioru 100 % ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.• Zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków.• Wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych umożliwiającej spełnienie blisko 100 % poziomu obsługi.
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry
<ul style="list-style-type: none">• Badanie i monitorowanie środowiska wodnego.• Działania wynikające konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej.• Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw.• Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona i zachowanie ekosystemów oraz różnorodności biologicznej.• Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych.• Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń.• Optymalizacja zużycia wody.• Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w PGO.• Przegląd pozwoleń wodnoprawnych.• Zapewnienie ciągłości potoków i rzek przez udrożnienie obiektów.
Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju
<ul style="list-style-type: none">• Niepogarszanie stanu części wód.• Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych.• Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków).• Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice”
Krajowy plan gospodarki odpadami 2022
<ul style="list-style-type: none">Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami - a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele.
Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)
<ul style="list-style-type: none">Podniesienie zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu wojewódzkim i lokalnym.Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza.Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza.Rozwój i upowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza.Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji.Upowszechnianie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
Aktualizacja krajowego programu zwiększania lesistości 2014
<ul style="list-style-type: none">Szczególną funkcją zalesień powinno być odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności.Ważnym zadaniem programu zalesiania jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie najcenniejszych obszarów przyrodniczych we wspólny system. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień.Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej nadają temu problemowi wysoką rangę.
Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej
<ul style="list-style-type: none">Podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.Doskonalenie systemu ochrony przyrody.Zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków.Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka.Zwiększenie integracji działalności gospodarki z celami ochrony różnorodności biologicznejOgraniczanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych.
POZIOM WOJEWÓDZKI
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030
Strategia określa do realizacji następujące priorytety (cele operacyjne) wpływające na poprawę stanu środowiska: <ul style="list-style-type: none">Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej.Poprawa stanu środowiska.Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska.Ochrona przed klęskami żywiołowymi.Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego.Rozwój gospodarki cyrkularnej.Rozwój regionalnej sieci transportowej.
Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku
Cel nadrzędny określony w Programie został jako „Nowoczesna gospodarka (efektywne wykorzystanie zasobów), harmonijny, zintegrowany rozwój przestrzenny oraz społeczno-gospodarczy w atrakcyjnym środowisku naturalnym”. W Programie przyjęto priorytety ekologiczne w ramach 6 obszarów strategicznych: <ul style="list-style-type: none">Obszar strategiczny I - Zadania o charakterze systemowych:<ul style="list-style-type: none">Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym;System transportowy;Przemysł i energetyka zawodowa;

Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice”
<ul style="list-style-type: none">• Budownictwo i gospodarka komunalna;• Rolnictwo;• Turystyka i rekreacja;• Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska.• Obszar strategiczny II - Poprawa jakości środowiska:<ul style="list-style-type: none">• Poprawa jakości powietrza atmosferycznego (w tym ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, punktowych i liniowych);• Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii;• Poprawa jakości wód;• Oczyszczanie województwa z azbestu;• Ochrona powierzchni ziemi;• Ochrona przed hałasem;• Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.• Obszar strategiczny III - Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych:<ul style="list-style-type: none">• Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi;• Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;• Efektywne wykorzystanie energii.• Obszar strategiczny IV - Ochrona przyrody i krajobrazu:<ul style="list-style-type: none">• Ochrona zasobów przyrodniczych;• Ochrona i zwiększanie zasobów leśnych.• Obszar strategiczny V - Kształtowanie postaw ekologicznych:<ul style="list-style-type: none">• Edukacja ekologiczna;• Udział społeczeństwa w postępowaniu na rzecz ochrony środowiska i udostępnianie informacji o środowisku.• Obszar strategiczny VI - Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego:<ul style="list-style-type: none">• Przeciwdziałanie poważnym awariom;• Ochrona przed powodzią i suszą;• Ochrona przeciwpożarowa.
Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych
<p>Zgodnie z „Programem ochrony powietrza” główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłów zawieszonych oraz benzo(a)pirenu w powietrzu na terenie województwa dolnośląskiego jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków mieszkalnych paliwami stałymi (stężenia pyłów zawieszonych oraz B(a)P wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą głównie grzewczego). „Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych” nakłada do realizacji następujące działania naprawcze:</p> <ul style="list-style-type: none">• Działanie DSOeZn - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego.• Działanie DsInZe - Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji (obiektów, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe).• Działanie DsHrFi - Opracowanie harmonogramów rzeczowo-finansowych gwarantujących realizację działania DsOeZn i wdrażania uchwał antyśmogowych.• Działanie DsObZi - Zwiększanie powierzchni zieleni w miastach.• Działanie DsEdEk – Edukacja ekologiczna.
Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016 - 2022
<p>Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami przyjętym dla województwa dolnośląskiego jest opracowanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, umożliwiającego wypełnienie podstawowych zasad gospodarki odpadami, które stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none">• zapobieganie powstawaniu odpadów,• wykorzystanie odpadów w procesie recyklingu, odzysku, unieszkodliwiania odpadów, których nie można przetworzyć innymi metodami,• zmniejszenie masy odpadów kierowanych na składowiska odpadów (szczególnie odpadów ulegających biodegradacji),• wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice”
POZIOM POWIATOWY
Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego w perspektywie do 2030 roku
<p>Strategia określa następującą wizję rozwoju powiatu: „Powiat Świdnicki - miejsce przyjazne mieszkańcom, turystom i przedsiębiorcom, łączące dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem zasobów środowiskowych”. Cel strategiczny numer 1 brzmi natomiast „Modernizacja infrastruktury technicznej i komunikacyjnej połączona z poszanowaniem środowiska naturalnego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego”. Opis celu strategicznego: „Zrównoważony rozwój Powiatu Świdnickiego wymaga inwestycji w rozwój i modernizację infrastruktury drogowej i ochrony środowiska, przy jednoczesnej ochronie zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Realizacja tego celu strategicznego wymaga inwestycji w rozwój infrastruktury drogowej połączonej ze wsparciem rozwoju systemu transportu publicznego. Podjęte działania powinny zmierzać do modernizacji i rozbudowy istniejącego układu komunikacyjnego. Przebudowie dróg, towarzyszyć powinna budowa chodników, dróg rowerowych i przejść dla pieszych. Jednocześnie należy usuwać bariery utrudniające korzystanie z niniejszej infrastruktury, zwłaszcza seniorom i osobom niepełnosprawnym. Działania takie służyć będą zwiększeniu szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu, a dodatkowo mogą pozytywnie wpłynąć na ograniczenie niskiej emisji. Należy również prowadzić działania zmierzające do budowy parkingów, w tym typu <i>Park&Ride</i> i <i>Bike&Ride</i>. Cel ten wpisuje się w politykę ograniczania niskiej emisji, poprzez zmniejszenie intensywności ruchu transportu samochodowego. Wysoka jakość środowiska naturalnego wymaga z jednej strony dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i gazowej, a z drugiej strony zastosowania przez mieszkańców Powiatu nowoczesnych i proekologicznych systemów grzewczych. Równocześnie poprawie powinna ulec efektywność energetyczna budynków. Działaniom tym towarzyszyć winny inwestycje w odnawialne źródła energii realizowane ze znacznym wsparciem Państwa i funduszy ochrony środowiska. W ramach niniejszego celu strategicznego podejmowane będą również wszechstronne działania zmierzające do ochrony dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Inwestycje dotyczyć będą zarówno obiektów dziedzictwa materialnego, jak i zasobów środowiska naturalnego”.</p>
POZIOM GMINNY
Strategia Rozwoju Miasta Świebodzice na lata 2021-2027
<p>Strategia w ramach celu strategicznego nr 3 „Infrastruktura inwestycji i ochrona środowiska” określa do realizacji następujące cele priorytetowe i kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rozwój infrastruktury komunikacyjnej:<ul style="list-style-type: none">• Budowa i modernizacja dróg i chodników.• Poprawa płynności ruchu poprzez budowę obwodnicy miasta.• Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego z szczególnym uwzględnieniem przejść dla pieszych.• Rozwój istniejących tras rowerowych wraz z zapewnieniem ich wewnętrznej i zewnętrznej spójności.• Wdrożenie polityki parkingowej na obszarze miasta wraz z budową parkingów, w tym organizacja miejsc parkingowych w centrum miasta oraz w punktach startu na szlaki turystyczne.• Budowa i modernizacja dróg transportu rolnego.• Zrównoważony rozwój transportu:<ul style="list-style-type: none">• Wspieranie rozbudowy sieci połączeń drogowych i kolejowych z innymi miastami.• Promowanie zintegrowanego, czystego i bezpiecznego transportu publicznego oraz aktywnych form mobilności, w tym poprzez zapewnienie bezpłatnej komunikacji miejskiej.• Zmniejszenie uciążliwości wynikających z presji ruchu kołowego.• Rozwój ekomobilności.• Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej:<ul style="list-style-type: none">• Budowa i przebudowa sieci wodociągowych.• Budowa i przebudowa sieci kanalizacyjnych i deszczowych.• Budowa i konserwacja urządzeń melioracyjnych.• Wspieranie modernizacji i rozbudowy sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych.• Opracowanie planu założeń gminnej sieci oświetlenia• Rozwój systemu gospodarki odpadami:<ul style="list-style-type: none">• Rozbudowa sieci „gniazd” do selektywnej zbiórki odpadów.

Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice”
<ul style="list-style-type: none">• Poprawa systemu gospodarki odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia skuteczności segregacji i recyklingu odpadów.• Promowanie segregacji odpadów.• Wprowadzenie systemu zbiórek odpadów wielkogabarytowych.• Zapewnienie należytej czystości przestrzeni publicznej miasta, w tym poprzez kształtowanie odpowiedzialności mieszkańców za stan jej utrzymania.• Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.• Likwidacja dzikich wysypisk.• Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i wzrost efektywności energetycznej:<ul style="list-style-type: none">• Wspieranie likwidacji źródeł niskiej emisji oraz termomodernizacji budynków publicznych i prywatnych.• Wprowadzenie energooszczędnych technologii i rozwiązań w przestrzeni i budynkach publicznych.• Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych i oświetlenia drogowego.• Promocja rozwiązań w zakresie produkcji i wykorzystania odnawialnych źródeł energii.• Stworzenie warunków do wyprowadzenia ciężkich zakładów produkcyjnych z obszarów zabudowy mieszkaniowej do strefy przemysłowej miasta - zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.• Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę obwodnicy miasta.• Przystosowanie do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku:<ul style="list-style-type: none">• Adaptacja obszarów zainwestowanych do pojawiających się ekstremalnych zjawisk pogodowych.• Ochrona przed klęskami żywiołowymi i zapobieganie im.• Wdrożenie planu adaptacji gminy do zmian klimatu.• Przygotowanie programu małej retencji wodnej na terenie gminy i wdrażanie jego projektów.• Opracowanie i realizacja planu nasadzenia drzew i krzewów na terenach gminnych.• Przygotowanie programu wspomagania mieszkańców w tworzeniu zielonych miejsc na podwórkach komunalnych.• Uporządkowanie koryta rzeki i cieków wodnych na terenie gminy.• Edukacja ekologiczna:<ul style="list-style-type: none">• Utworzenie centrum edukacji ekologicznej w oparciu o możliwości finansowania zewnętrznego.• Edukacja ekologiczna mieszkańców, w szczególności poprzez promowanie segregacji odpadów i postaw energooszczędnych.

Źródło: opracowanie własne

5.2. Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Przyjęte w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” cele, kierunki interwencji oraz zadania wynikają ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT).

Zadania podejmowane na szczeblu gminnym przyczyniają się do osiągnięcia krajowych, wojewódzkich i powiatowych celów środowiskowych zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszym rzędzie działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym.

W kolejnej tabeli przedstawiono przyjęte do realizacji w ramach POŚ cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji wraz z przypisanymi wskaźnikami monitorującymi.

Tabela 50. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa i ochrona jakości powietrza	Wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń poziomu B(a)P w powietrzu (zgodnie z roczną oceną jakości powietrza za 2019 rok)	TAK	NIE	Zmniejszenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń	Termomodernizacja budynków (<i>mieszkalnych, użyteczności publicznej</i>)	Gmina, właściciele i zarządcy budynków	Brak środków finansowych
							Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi	Gmina, właściciele i zarządcy budynków	Brak środków finansowych
							Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gazowniczej (<i>w celu zwiększenia wykorzystania gazu ziemnego jako niskoemisyjnego nośnika energii</i>)	PSG Sp. z o.o.	Brak środków finansowych
							Rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego (<i>w celu zwiększenia wykorzystania ciepła sieciowego jako niskoemisyjnego nośnika energii</i>)	Bio Term Sp. z o.o.	Brak środków finansowych
							Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (<i>np. kolektory słoneczne, pompy ciepła, fotowoltaika</i>)	Gmina, właściciele i zarządcy budynków, inwestorzy	Brak środków finansowych
			Wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń poziomu PM 10 w powietrzu (zgodnie z roczną oceną jakości powietrza za 2019 rok)	NIE	NIE	Zmniejszenie liniowej emisji zanieczyszczeń	Modernizacja, przebudowa i remonty nawierzchni dróg	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych
							Rozwój i utrzymanie systemu transportu zbiorowego	Gmina, ZGK Sp. z o.o.	Brak środków finansowych
							Budowa dróg rowerowych	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						Zmniejszenie punktowej emisji zanieczyszczeń	Modernizacja instalacji i przemysłowych źródeł ciepła	Zakłady przemysłowe	Brak środków finansowych
					Konserwacja i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego		Gmina	Brak środków finansowych	
					Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych		Zakłady przemysłowe	Brak środków finansowych	
		Wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń poziomu PM 2,5 w powietrzu (zgodnie z roczną oceną jakości powietrza za 2019 rok)	NIE	NIE	Działania administracyjne, kontrolne i organizacyjne	Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza)	WIOŚ	-	
						Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	Starosta, Marszałek	-	
						Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów	Gmina, Straż Miejska	-	
						Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznego ogrzewania w tym OZE	Gmina	-	
						Promocja niskoemisyjnych i alternatywnych środków transportu	Gmina	Brak zainteresowania mieszkańców	
						Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony jakości powietrza	Gmina	Brak zainteresowania mieszkańców	

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
2.	Zagrożenie hałasem	Ochrona przed hałasem	Wyznaczenie na terenie gminy obszarów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, którego źródło stanowią drogi	TAK	NIE	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Budowa obwodnicy miasta	Gmina wspólnie z partnerami	Brak środków finansowych
							Modernizacja, przebudowa i remonty nawierzchni dróg	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych
							Budowa dróg rowerowych	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych
							Budowa i remonty chodników	Zarządcy dróg	Brak środków finansowych
			Liczba wydanych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów działających na terenie gminy	3	3	Działania administracyjno-kontrolne	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ	-
							Prowadzenie pomiarów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego	GIOŚ	-
							Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	-
							Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów	Gmina	
Działania edukacyjno-informacyjne	Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu szkodliwości oraz ochroną przed hałasem	Gmina	Brak zainteresowania mieszkańców						

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
3.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed PEM	Stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego natężenia PEM w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Świebodziach przy ul. 3 Maja 1	NIE	NIE	Ograniczenie emisji pól elektromagnetycznych	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej	TAURON	-
						Działania administracyjno-kontrolne	Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych	GIOŚ	-
							Kontrola instalacji emitujących PEM	WIOŚ	-
							Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Gmina	-
4.	Gospodarowanie wodami	Ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych	Powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych	4 ha	>4 ha	Ograniczenie zasięgu i skutków podtopień, powodzi oraz suszy	Realizacja prac konserwacyjno-utrzymawczych wód	PGW Wody Polskie	Brak środków finansowych
							Remonty i bieżące utrzymanie urządzeń i budowli wodnych	PGW Wody Polskie	Brak środków finansowych
							Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych	Właściciele gruntów, Gmina	Brak środków finansowych
			Zwiększenie retencji obszaru gminy (tworzenie nowych zadrzewień i zalesień, budowa obiektów małej retencji, utrzymanie i rozwój terenów zieleni)	Gmina, Nadleśnictwa, Właściciele gruntów	Brak środków finansowych				
			Prowadzenie planowania przestrzennego z uwzględnieniem wymagań z zakresu ochrony przed powodzią	Gmina	-				
			Powierzchnia gruntów pod stawami	9 ha	>9 ha				

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
			Udział JCWPd znajdujących się na terenie gminy o dobrym stanie chemicznym	100%	100%	Ograniczenie poboru i strat wody	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej	Gmina, ZWIK	Brak środków finansowych	
		Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń				100%	100%	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	Gmina, ZWIK, WPWIK	Brak środków finansowych
									Realizacja „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”	Gospodarstwa rolne
								Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony wód	Gospodarstwa rolne	Niskie stawki płatności
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Udział JCWP znajdujących się na terenie gminy o dobrym stanie ogólnym wód	0%	100%	Działania administracyjno-kontrolne	Kontrola stanu technicznego przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz częstotliwości ich opróżniania	Gmina, Straż Miejska	-		
						Prowadzenie monitoringu jakości wód (powierzchniowych i podziemnych)	GIOŚ	-		
						Udzielanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	-		
						Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej)	WIOŚ	-		
					Działania edukacyjno-informacyjne	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina	Brak zainteresowania mieszkańców		

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w sposób zapewniający ochronę jakości wód	Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej	24,6 km	>24,6 km	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej	Gmina, ZWIK	Brak środków finansowych
						Działania administracyjno-kontrolne	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	Gmina, ZWIK, WPWIK	Brak środków finansowych
							Kontrola jakości wody przeznaczonej do spożycia	PSSE w Świdnicy	-
			Działania edukacyjno-informacyjne	Udzielanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	-			
				Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej)	WIOŚ	-			
				Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina	Brak zainteresowania mieszkańców			
6.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Liczba udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy	2	>2	Zwiększenie dostępnych zasobów złóż kopalin	Rozpoznawanie i dokumentowanie nowych złóż kopalin	Przedsiębiorca posiadający koncesję	Brak środków finansowych
						Ograniczenie presji na środowisko związanej z wydobyciem kopalin	Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	Osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów	Niewłaściwie prowadzona rekultywacja
							Wykorzystywanie nowoczesnych technik wydobywczych ograniczających straty surowców oraz negatywne oddziaływanie środowiskowe	Przedsiębiorca posiadający koncesję	Brak środków finansowych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						Działania administracyjno-kontrolne	Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie przestrzegania wydanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia kopalin	Starosta, OUG, Marszałek, Minister	-
							Ochrona złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Gmina	-
7.	Gleby	Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających przeprowadzenia procesu rekultywacji	4,97 ha	0,0 ha	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym	Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony gleb oraz przestrzeganie norm Dobrej Kultury Rolnej	Gospodarstwa rolne	Niskie stawki płatności
							Bieżące utrzymanie czystości na terenach publicznych oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina	Brak środków finansowych
			Powierzchnia nieużytków na terenie gminy	16 ha	≤16 ha	Działania administracyjno-kontrolne	Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo	OSChR	-
							Uwzględnianie ochrony gleb w MPZP	Gmina	-
Działania edukacyjno-informacyjne	Prowadzenie szkoleń przez DODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb	DODR	Brak zainteresowania						
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Osiągnięty poziom recyklingu odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	26,0%	≥55,0%	Racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi	Zwiększanie osiąganych poziomów recyklingu odpadów papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu	Gmina, mieszkańcy	Brak świadomości ekologicznej mieszkańców
							Zwiększanie osiąganych poziomów recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych	Gmina, mieszkańcy	Brak świadomości ekologicznej mieszkańców

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	17,0%	≤35,0%		Osiąganie korzystniejszych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	Gmina, mieszkańcy	Brak świadomości ekologicznej mieszkańców
						Rekultywacja składowiska odpadów w m. Stary Jaworów	Gmina, ZGK	-	
						Rozwój gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina	Brak środków finansowych	
			Ilość odpadów wytworzonych przez podmioty gospodarcze na terenie gminy	7,9 tys. Mg	<7,9 tys. Mg		Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych	Właściciele i zarządcy budynków, Gmina	Brak środków finansowych
						Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów gospodarczych i przemysłowych	Podmioty wytwarzające i gospodarujące odpadami	Wzrost produkcji	
						Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku i recyklingu	Podmioty wytwarzające i gospodarujące odpadami	Brak środków finansowych	
			Udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy	85,9%	<85,9%		Kontrola mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	Gmina, Straż Miejska	-
						Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów	Gmina, ZGK	-	
						Kontrola podmiotów gosp. w zakresie właściwie prowadzonej gospodarki odpadami	WIOŚ	-	

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						Działania edukacyjno-informacyjne	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów	Gmina	Brak zainteresowania
9.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrodniczych	Liczba pomników przyrody na terenie gminy	30	>30	Ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody	Organy wskazane w ustawie o ochronie przyrody	Skomplikowana i długotrwała procedura
							Bieżąca pielęgnacja, ochrona i utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz miejsc cennych przyrodniczo	Gmina, Nadleśnictwa, RDOŚ	Brak środków finansowych
			Stopień lesistości gminy	10,8%	>10,8%	Ochrona zasobów leśnych i wzrost lesistości gminy	Zalesianie nowych terenów (z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych)	Nadleśnictwa, właściciele prywatni	-
							Ochrona, pielęgnowanie i utrzymywanie obszarów leśnych w dobrym stanie	Nadleśnictwa, Gmina, właściciele prywatni	-
							Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta	-
			Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na terenie gminy	39,99 ha	>39,99 ha	Ochrona walorów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych	Tworzenie oraz bieżące utrzymanie i rewitalizacja terenów zieleni urządzonej	Gmina	Brak środków finansowych
							Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew	Gmina, Starosta, Konserwator Zabytków	Brak zasobów kadrowych

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik (przypisany do wyznaczonego celu)			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						Działania edukacyjno-informacyjne	Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa oraz promocja walorów przyrodniczych gminy	Gmina	Brak środków finansowych
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	Liczba poważnych awarii na terenie gminy	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii	Kontrola zakładów przemysłowych	WIOŚ	Brak
							Organizowanie szkoleń, ćwiczeń i warsztatów (dot. poważnych awarii i zarządzania kryzysowego)	KPPSP w Świdnicy	Brak środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

5.3. Harmonogram rzeczowo-finansowy

W kolejnych tabelach przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych oraz monitorowanych służących poprawie stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy Świebodzice.

Zadania własne samorządu gminnego to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków własnych będących w dyspozycji samorządu, wynikające z zadań własnych samorządu gminnego oraz podejmowanych działań z własnej inicjatywy.

Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków własnych przedsiębiorstw, instytucji oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie regionu, a które gmina będzie kontrolować oraz monitorować stopień ich realizacji.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

Tabela 51. Harmonogram realizacji zadań własnych gminy Świebodzice

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Modernizacja energetyczna gminnych budynków użyteczności publicznej oraz budynków komunalnych (mieszkalnych)	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW	-
2.		Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi, w tym m.in.:	Gmina	302	201	150	150	803	Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
3.		Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej.	Gmina (projekt partnerski)	152	51	0	0	203		-
4.		Udzielanie dotacji z budżetu gminy na wymianę systemów grzewczych opalanych paliwem stałym	Gmina	ok. 150/rok				600		-
5.		Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła, fotowoltaika)	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań						Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne
6.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg gminnych i chodników oraz pozostałej infrastruktury okołodrogowej, w tym m.in.:	Gmina	23 406					Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
7.		Budowa komunikacji i infrastruktury dla planowanej budowy zespołu 20 domków jednorodzinnych w rejonie ulicy Dąbrówki w Świebodzicach ulica Fiedorfa i Andersa	Gmina	700	0	0	0	700		-
8.		Budowa ul. Bocznej w Świebodzicach – etap II	Gmina	520	0	0	0	520		-
9.		Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych na drogach gminnych w Świebodzicach - aktywne oświetlenie	Gmina	40	0	0	0	40		-
10.		Budowa oświetlenia solarnego podwórka przy ul. Krasickiego 25-28 w Świebodzicach	Gmina	50	0	0	0	50		-
11.		Przebudowa chodników i jezdni w rejonie ul. Siennej w tym budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Gmina	1 007			0	1 007		-

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
12.		<i>Budowa dróg i chodników wraz z uzbrojeniem na terenie aktywizacji gospodarczej przy ul. Strzegomskiej – Przemysłowej w Świebodziach – etap IV</i>	<i>Gmina</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 561</i>	<i>1 561</i>		-
13.		<i>Mała obwodnica - Osiedle Piastowskie. Budowa drogi wraz z uzbrojeniem i kanałami technologicznymi i ścieżką rowerową</i>	<i>Gmina</i>	<i>7 963</i>				<i>7 963</i>		-
14.		<i>Zatoka postojowa- Ofiar Oświęcimskich 56</i>	<i>Gmina</i>	<i>65</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>65</i>		-
15.		<i>Budowa oświetlenia- Droga Węglowa. Budowa drogi wraz z infrastrukturą, wodociąg, kanalizacja sanitarna, deszczowa, oświetlenie w ul. Węglowej w Świebodziach</i>	<i>Gmina</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>5 000</i>		<i>5 000</i>		-
16.		<i>Ulica Ogrodowa. Budowa drogi wraz z infrastrukturą, wodociąg, kanalizacja sanitarna, deszczowa, oświetlenie w ul. Ogrodowej w Świebodziach</i>	<i>Gmina</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6 000</i>		<i>6 000</i>		-
17.		<i>Ulica Lawendowa. Budowa drogi wraz z infrastrukturą, wodociąg, kanalizacja sanitarna, deszczowa, oświetlenie w ul. Lawendowej w Świebodziach</i>	<i>Gmina</i>	<i>0</i>	<i>500</i>			<i>500</i>		-
18.		<i>Budowa dróg rowerowych, w tym m.in.:</i>	<i>Gmina</i>	<i>1 290</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 290</i>	<i>Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, EOG</i>	-
19.		<i>Budowa ścieżki rowerowej przy obwodnicy Osiedla Piastowskiego</i>	<i>Gmina</i>	<i>1 290</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 290</i>	<i>Budżet gminy, Środki EOG</i>	-
20.		<i>Konserwacja i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego</i>	<i>Gmina</i>	<i>ok. 1 200/rok</i>				<i>4 800</i>	<i>Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW</i>	-
21.		<i>Utrzymanie systemu lokalnego transportu zbiorowego na terenie miasta</i>	<i>Gmina</i>	<i>ok. 1 700/rok</i>				<i>6 800</i>	<i>Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW</i>	-
22.		<i>Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów</i>	<i>Gmina, Straż Miejska</i>	<i>W ramach wydatków bieżących</i>					<i>Budżet gminy</i>	-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
23.		Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznego ogrzewania w tym OZE	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy	-
24.		Promocja niskoemisyjnych i alternatywnych środków transportu	Gmina, placówki oświatowe	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy, WFOŚiGW	-
25.		Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony jakości powietrza	Gmina, placówki oświatowe	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy, WFOŚiGW	-
26.	Zagrożenie hałasem	Budowa obwodnicy miasta	Gmina <i>(wspólnie z partnerami)</i>	Brak danych					Budżet gminy, RPO, POLiŚ, Budżet województwa, inne	-
27.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg gminnych i chodników oraz pozostałej infrastruktury okołodrogowej	Gmina	Określono przy obszarze interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”					Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
28.		Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy	-
29.		Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu szkodliwości oraz ochroną przed hałasem	Gmina, placówki oświatowe	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy, WFOŚiGW	-
30.	Pola elektromagnetyczne	Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy	-
31.	Gospodarowanie wodami	Konserwacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych	Gmina	około 20/rok					Budżet gminy	-
32.		Realizacja projektu „Razem na rzecz klimatu w Gminie Świebodzice – realizacja zadań mitygacyjno-adaptacyjnych w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury”, w tym następujące zadania:	Gmina	5 974					Budżet gminy, Środki EOG	-
33.		<i>Utworzenie stacji poboru wód opadowych ze zbiornika małej retencji wodnej przy ul. Księcia Bolka wykorzystywanej na cele zieleni miejskiej przez ZGK Świebodzice Sp. z o.o.</i>	Gmina	200	0	0	0	200		-

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
34.		<i>Przechwytywanie i zagospodarowanie wód opadowych z dachu kompleksu budynków Szkoły Podstawowej nr 2, Basenu, Hali widowiskowo-sportowej, Przedszkola nr 2 budynek A poprzez budowę otwartego zbiornika wraz z wprowadzeniem elementów zazieleniających oraz utworzenie systemu nawodnienia z wykorzystaniem wody opadowej z dachu do podlewania zieleni</i>	Gmina	1 800		0	0	1 800		
35.		<i>Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z suszą dzięki remontowi zbiornika na wody opadowe z wykorzystaniem zebranych wód do podlewania zieleni oraz zmniejszenie efektu miejskiej wyspy ciepła poprzez wymianę nawierzchni parkingu i wykonaniu nasadzeń zieleni przy ul. Rekreacyjnej w Świebodziach</i>	Gmina	850		0	0	850		-
36.		<i>Budowa instalacji zbierania wód opadowych z dachu Szkoły Podstawowej nr 3 budynek A wraz z budową zbiornika służącego przechwytywaniu i zagospodarowaniu wód opadowych oraz zwiększenie świadomości ekologicznej poprzez utworzenie ogrodu edukacyjnego przy Szkole Podstawowej nr 3 budynek A</i>	Gmina		823		0	823		-
37.		<i>Zastosowanie rozwiązań zwiększających retencję wody poprzez budowę kanalizacji systemu otwartej kanalizacji deszczowej na targowisku miejskim, budowę instalacji odwodnienia dachów Szkoły Podstawowej nr 3 budynek B oraz zbiornika na wody opadowe, minimalizacja zjawiska miejskiej wyspy ciepła poprzez nasadzenia zieleni na placu targowym i przy szkole z wykorzystaniem zebranej wody do podlewania zieleni na targowisku i przy szkole</i>	Gmina		1 781		0	1 781		-
38.		<i>Zastosowanie rozwiązań zwiększających retencję wody poprzez budowę zbiornika na wody opadowe, przebudowę drenażu boiska oraz nasadzenie zieleni na stadionie przy ul. Sportowej</i>	Gmina		520		0	520		-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
39.		Kontrola stanu technicznego przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz częstotliwości ich opróżniania	Gmina, Straż Miejska	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy	-
40.		Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina, placówki oświatowe	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy, WFOŚiGW	-
41.	Gospodarka wodno-ściekowa	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym m.in.:	Gmina, ZWIK	3 577	4 439	4 956	7 955	20 927	Budżet gminy, ZWIK	-
42.		<i>Budowa osadników oraz separatorów frakcji ropopochodnych na wylotach kanalizacji deszczowej do rzeki Pełcznicy</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>200</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>0</i>	<i>1 200</i>		-
43.		<i>Modernizacja stacji uzdatniania wody w Dobromierzu</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>240</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>240</i>		-
44.		<i>Wykup urządzeń kanalizacyjnych od Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>8 000</i>		-
45.		<i>Wymiana odcinka wodociągu DN160 przy szosie Strzegomskiej od ul. Strefowej do oczyszczalni ścieków</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50</i>	<i>200</i>	<i>250</i>		-
46.		<i>Wykup urządzeń wodociągowych wybudowanych przez inwestorów prywatnych</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>200</i>		-
47.		<i>Wymiana wodociągu azbestowo-cementowego DN110 - ul. 3Maja</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>200</i>	<i>200</i>		-
48.		<i>Wymiana wodociągu DN110 w ul. Świerkowej, Dębowej, Akacyjnej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>200</i>	<i>0</i>	<i>200</i>		-
49.		<i>Sieć wodociągowa w ul. Olszańskiej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>100</i>		-
50.		<i>Sieć wodociągowa w małej Obwodnicy Osiedla Piastowskiego</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>200</i>		-

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
51.		<i>Budowa sieci wodociągowej dla zasilenia lokali użytkowych przy ul. Probusa</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>100</i>		-
52.		<i>Modernizacja sieci wodociągowej w drodze wojewódzkiej od skrzyżowania ul. Strzegomska-Wolności do skrzyżowania ul. Wałbrzyska-Mickiewicza</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>200</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>200</i>		-
53.		<i>Kanalizacja deszczowa w rejonie terenu aktywizacji gospodarczej przy ul. Strzegomskiej i Przemysłowej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>627</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>627</i>		-
54.		<i>Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Olszańskiej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2 764</i>	<i>2 764</i>		-
55.		<i>Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Długiej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>114</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>114</i>		-
56.		<i>Przyłączenie budynków mieszkalnych przy ul. Piłsudskiego i Wałbrzyskiej do sieci kanalizacyjnej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>65</i>	<i>244</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>309</i>		-
57.		<i>Przebudowa kanalizacji sanitarnej w rejonie budynku przy ul. Strzegomskiej 32</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>22</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>22</i>		-
58.		<i>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świebodzice. Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Ciernie – Środkowa</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>268</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>268</i>		-
59.		<i>Likwidacja zbiorników na ścieki oraz przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej i budowa sieci kanalizacji deszczowej przy ul. Rynek 2, 2a, 3, 4, 5, ul. Kopernika 3 oraz ul. Żeromskiego 2</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>301</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>301</i>		-
60.		<i>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świebodzice. Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Ciernie 89, 90</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>313</i>	<i>0</i>	<i>313</i>		-
61.		<i>Budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z przebudową chodników i jezdni w rejonie ulicy Siennej</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>183</i>	<i>182</i>	<i>365</i>		-
62.		<i>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świebodzice. Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Ciernie 40c</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>715</i>	<i>715</i>		-
63.		<i>Budowa wodociągu i kanalizacji deszczowej w małej obwodnicy Świebodzic ok. 580 m</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>385</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>385</i>		-

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
64.		<i>Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Świebodzice. Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Ciernie Stacja Uzdatniania Wody</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>594</i>	<i>594</i>		-
65.		<i>Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicy Ogrodowej ok. 1 440 m</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>560</i>	<i>600</i>	<i>1 160</i>		-
66.		<i>Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Drodze Węglowej w Świebodziach ok. 850 m</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>400</i>	<i>450</i>	<i>850</i>		-
67.		<i>Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej w ulicy Lawendowa/Sielskiej/Ciernie w Świebodziach ok. 2 500 m</i>	<i>Gmina, ZWIK</i>	<i>0</i>	<i>650</i>	<i>600</i>	<i>0</i>	<i>1 250</i>		-
68.		<i>Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>W ramach wydatków bieżących</i>					<i>Budżet gminy, WFOŚiGW</i>	-
69.	<i>Zasoby geologiczne</i>	<i>Ochrona złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego</i>	<i>Gmina</i>	<i>W zależności od zakresu zrealizowanych działań</i>					<i>Budżet gminy</i>	-
70.	<i>Gleby</i>	<i>Bieżące utrzymanie czystości na terenach publicznych oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów</i>	<i>Gmina</i>	<i>W zależności od zakresu zrealizowanych działań</i>					<i>Budżet gminy</i>	-
71.		<i>Uwzględnianie ochrony gleb w MPZP</i>	<i>Gmina</i>	<i>W zależności od zakresu zrealizowanych działań</i>					<i>Budżet gminy</i>	-
72.	<i>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</i>	<i>Rozwój gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w celu osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji (realizacja działań organizacyjno-inwestycyjnych, np. podejmowanie nowych uchwał regulujących system, zakup pojemników i gniazd na odpady, modernizacja PSZOK)</i>	<i>Gmina</i>	<i>W zależności od zakresu zrealizowanych działań</i>					<i>Budżet gminy, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW</i>	-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
73.		Kontrola mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	Gmina, Straż Miejska	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy	-
74.		Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów	Gmina, placówki oświatowe	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy, WFOŚiGW	
75.		Dokończenie rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Starym Jaworowie	Gmina, ZGK			100			Budżet gminy, ZGK	-
76.	Zasoby przyrodnicze	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody, użytków ekologicznych)	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy	-
77.		Ochrona, pielęgnowanie i utrzymywanie obszarów leśnych w dobrym stanie (dot. lasów gminnych)	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy	-
78.		Tworzenie oraz bieżące utrzymanie i rewitalizacja terenów zieleni urządzonej	Gmina	W zależności od zakresu zrealizowanych działań					Budżet gminy	-
79.		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew	Gmina (Burmistrz)	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy	-
80.		Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa oraz promocja walorów przyrodniczych gminy	Gmina, placówki oświatowe	W ramach wydatków bieżących					Budżet gminy, WFOŚiGW	-

Źródło: opracowanie własne

Tabela 52. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez gminę Świebodzice

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Klimat i powietrze	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Właściciele i zarządcy budynków	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet inwestorów, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
2.		Termomodernizacja budynków mieszkalnych	Właściciele i zarządcy budynków	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet inwestorów, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
3.		Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi	Właściciele i zarządcy budynków	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet inwestorów, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, dotacje gminy, inne	-
4.		Rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego	Bio Term Sp. z o.o.	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet Bio Term, RPO, POIiŚ, inne	
5.		Rozbudowa i modernizacja dystrybucyjnego systemu gazowniczego	PSG Sp. z o.o.	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet PSG, RPO, POIiŚ, inne	-
6.		Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Właściciele i zarządcy budynków	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety inwestorów, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
7.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg krajowych	GDDKiA	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet GDDKiA, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
8.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg wojewódzkich	DSDiK	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet DSDiK, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
9.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg powiatowych	Powiat	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet powiatu, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
10.		Budowa nowych odcinków dróg rowerowych	Zarządcy dróg	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety zarządców dróg, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
11.		Budowa i remonty chodników	Zarządcy dróg	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety zarządców dróg, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
12.		Modernizacja instalacji i przemysłowych źródeł ciepła	Zakłady przemysłowe	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety inwestorów, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
13.		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-
14.		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	Starosta, Marszałek	W ramach wydatków bieżących	Budżet województwa, Budżet powiatu	-
15.	Zagrożenia hałasem	Modernizacja, przebudowa i remonty dróg krajowych	GDDKiA	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet GDDKiA, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
16.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg wojewódzkich	DSDiK	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet DSDiK, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
17.		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg powiatowych	Powiat	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet powiatu, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
18.		Budowa nowych odcinków dróg rowerowych	Zarządcy dróg	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety zarządców dróg, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
19.		Budowa i remonty chodników	Zarządcy dróg	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety zarządców dróg, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne	-
20.		Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-
21.		Prowadzenie pomiarów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego	GIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet GIOŚ	-
22.		Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	W ramach wydatków bieżących	Budżet powiatu	-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
23.	Ochrona przed PEM	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej (w tym wymiana linii napowietrznych na kablowe)	TAURON	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet TAURON, RPO, POIiŚ, inne	-
24.		Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku	GIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet GIOŚ	-
25.		Kontrola instalacji emitujących PEM	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-
26.	Gospodarowanie wodami	Realizacja prac konserwacyjno-utrzymawczych wód	PGW Wody Polskie	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet PGW Wody Polskie	-
27.		Remonty i bieżące utrzymanie urządzeń i budowli wodnych	PGW Wody Polskie	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet PGW Wody Polskie	-
28.		Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych	Właściciele gruntów	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety spółek wodnych, środki właścicieli gruntów	-
29.		Zwiększenie retencji obszaru gminy (tworzenie nowych zadrzewień i zalesień, budowa obiektów małej retencji)	Nadleśnictwa, Właściciele gruntów	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety właścicieli gruntów, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW	-
30.		Realizacja „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”	Gospodarstwa rolne	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	budżety gospodarstw rolnych, PROW, ARiMR	-
31.		Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony wód	Gospodarstwa rolne	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	budżety gospodarstw rolnych, PROW, ARiMR	-
32.		Prowadzenie monitoringu jakości wód (powierzchniowych i podziemnych)	GIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet GIOŚ	-
33.		Udzielanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	W ramach wydatków bieżących	Budżet PGW Wody Polskie	-
34.		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej)	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
35.	Gospodarka wodno-ściekowa	Modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej należącej do przedsiębiorstwa WPWiK Sp. z o.o. (w tym Oczyszczalni Ścieków „Ciernie”)	WPWiK Sp. z o.o.	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet WPWiK Sp. z o.o.	-
36.		Udzielanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	W ramach wydatków bieżących	Budżet PGW Wody Polskie	-
37.		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej)	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-
38.		Kontrola jakości wody przeznaczonej do spożycia	PSSE w Świdnicy	W ramach wydatków bieżących	Budżet PSSE	-
39.	Zasoby geologiczne	Rozpoznawanie i dokumentowanie nowych złóż kopalin	Przedsiębiorca posiadający koncesję	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety przedsiębiorców	-
40.		Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	Osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżet osób powodujących utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów	-
41.		Wykorzystywanie nowoczesnych technik wydobywczych ograniczających straty surowców oraz negatywne oddziaływania środowiskowe	Przedsiębiorca posiadający koncesję	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety przedsiębiorców	-
42.		Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie przestrzegania wydanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia kopalin	OUG, Starosta, Marszałek	W ramach wydatków bieżących	Budżety OUG, powiatu, województwa	-
43.	Gleby	Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony gleb oraz przestrzeganie norm Dobrej Kultury Rolnej	Gospodarstwa rolne	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	budżety gospodarstw rolnych, PROW, ARiMR	-
44.		Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo	OSChR	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety gospodarstw rolnych	-
45.		Prowadzenie szkoleń przez DODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb	DODR	W ramach wydatków bieżących	Budżet DODR	-

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028*

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Możliwe źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
46.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych	Właściciele i zarządcy budynków	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety właścicieli nieruchomości, Budżety gmin, WFOŚiGW	-
47.		Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów gospodarczych i przemysłowych	Podmioty wytwarzające i gospodarujące odpadami	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety podmiotów, RPO, NFOŚiGW, inne	-
48.		Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku i recyklingu	Podmioty wytwarzające i gospodarujące odpadami	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety podmiotów, RPO, NFOŚiGW, inne	-
49.		Kontrola podmiotów gosp. w zakresie właściwie prowadzonej gospodarki odpadami	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-
50.	Zasoby przyrodnicze	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody	Organy wskazane w ustawie o ochronie przyrody	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety organów realizujących	-
51.		Bieżąca pielęgnacja, ochrona i utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz miejsc cennych przyrodniczo	RDOŚ, Nadleśnictwa	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety Nadleśnictw, RDOŚ	-
52.		Zalesianie nowych terenów	Nadleśnictwa, właściciele prywatni	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety nadleśnictw, Budżety właścicieli, ARiMR	-
53.		Ochrona, pielęgnowanie i utrzymywanie obszarów leśnych w dobrym stanie	Nadleśnictwa, właściciele prywatni	W zależności od zakresu przeprowadzonych działań	Budżety nadleśnictw, Budżety właścicieli,	-
54.		Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta	W ramach wydatków bieżących	Budżet powiatu	-
55.		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew	Starosta	W ramach wydatków bieżących	Budżet powiatu	-
56.	Zagrożenia poważnymi awariami	Kontrola zakładów przemysłowych	WIOŚ	W ramach wydatków bieżących	Budżet WIOŚ	-
57.		Organizowanie szkoleń, ćwiczeń i warsztatów (dot. poważnych awarii i zarządzania kryzysowego)	KPPSP w Świdnicy	W ramach wydatków bieżących	Budżet KPPSP	-

Źródło: opracowanie własne

5.4. Możliwości finansowania działań z zakresu ochrony środowiska

Realizacja wyznaczonych zadań oraz osiągnięcie wyznaczonych celów Programu Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych niejednokrotnie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Głównym źródłem finansowania Programu będą środki własne gminy, środki inwestorów, mieszkańców oraz podmiotów komunalnych. Środki te będą stanowiły uzupełnienie i wkład własny dla źródeł krajowych i zagranicznych – szczególnie krajowych funduszy ekologicznych i funduszy unijnych w ramach ściśle sprecyzowanych programów operacyjnych.

W kolejnej tabeli przedstawiono możliwe źródła finansowania zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 53. Źródła finansowania zadań realizowanych w ramach POŚ

Źródło finansowania	Opis
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	<p>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jako Instytucja Wdrażająca wielu programów finansowanych ze środków zagranicznych, zgodnie z przyjętą strategią działania na lata 2017-2020 będzie dysponował w perspektywie do 2023 r. środkami zagranicznymi o wartości przekraczającej 20 mld zł. Wolumen dostępnych środków przyczyni się do realizacji przedsięwzięć w obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej; • ochrony powietrza; • ochrony wód; • geologii, górnictwa i gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowania odpadami; • różnorodności biologicznej. <p>Celami horyzontalnymi realizowanymi w każdym z wyżej wymienionych obszarów będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych; • pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną; • wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym ocen cyklu życia – ang. LCA), wspieranie uzasadnionej ekonomicznie niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczenie emisji do środowiska; • edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju; • zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych. <p>Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w Narodowym Funduszu są programy priorytetowe, które określają m.in. formy i warunki dofinansowania oraz szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć. Zarządzanie finansami NFOŚiGW przez programy priorytetowe gwarantuje transparentny, obiektywny i bezstronny proces przyznawania dofinansowania.</p>
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020	<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ 2014-2020) to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczane są również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego. Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisyjności gospodarki.

Źródło finansowania	Opis
	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. • Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego. • Infrastruktura drogowa dla miast. • Rozwój transportu kolejowego w Polsce. • Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach. • Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020	<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych, uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. RPO finansowany jest z dwóch źródeł: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). W ramach RPO Województwa Dolnośląskiego w dziedzinie ochrony środowiska można otrzymać dofinansowanie w ramach następujących osi priorytetowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna: <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 3.1. Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych. • Działanie 3.2. Efektywność energetyczna w MŚP. • Działanie 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym. • Działanie 3.4. Wdrażanie strategii niskoemisyjnych. • Działanie 3.5. Wysokosprawna kogeneracja. • Oś priorytetowa 4 Środowisko i zasoby: <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 4.1. Gospodarka odpadami. • Działanie 4.2. Gospodarka wodno-ściekowa. • Działanie 4.3. Dziedzictwo kulturowe. • Działanie 4.4. Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych. • Działanie 4.5. Bezpieczeństwo.
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	<p>Celem strategicznym Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku. Zgodnie z obecnie obowiązującą strategią działania WFOŚiGW we Wrocławiu podstawowymi wspieranymi priorytetami środowiskowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szeroko rozumiana ochrona atmosfery (w tym odnawialne źródła energii i poprawa efektywności energetycznej), • ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, • racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, • ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, • edukacja ekologiczna.
Fundusze Europejskie na lata 2021-2027	<p>Opracowano na podstawie projektów rozporządzeń dla polityki spójności na lata 2021-2027. Pakiet projektów rozporządzeń dot. polityki spójności na okres perspektywy finansowej 2021-2027 został opublikowany przez Komisję Europejską 29 maja 2018 r.</p> <p>Cele szczegółowe EFRR i Funduszu Spójności na lata 2021-2027 przedstawiają się następująco:</p> <p>a) „Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” („CP 1”) – poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii; • czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów; • sprzyjanie wzrostowi i konkurencyjności MŚP; • rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości. <p>b) Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” („CP 2”) – poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie środków na rzecz efektywności energetycznej;

Źródło finansowania	Opis
	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie odnawialnych źródeł energii; • rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania na szczeblu lokalnym; • wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe; • wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej; • wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym; • sprzyjanie bioróżnorodności i rozwojowi zielonej infrastruktury w środowisku miejskim oraz zmniejszanie zanieczyszczenia; <p>c) „Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych” („CP 3”) – poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udoskonalanie sieci połączeń cyfrowych; • rozwój zrównoważonej, inteligentnej, bezpiecznej i intermodalnej sieci TEN-T odpornej na zmianę klimatu; • rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej; • wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej; <p>d) „Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych” („CP 5”) – poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich; • wspieranie zintegrowanego lokalnego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa, w tym na obszarach wiejskich i przybrzeżnych, m.in. w ramach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska na realizację Programu składają się następujące elementy: współpraca z interesariuszami, opracowanie treści Programu, realizacja, monitoring i okresowa sprawozdawczość oraz ewaluacja i aktualizacja. Elementy te można podzielić na 4 etapy (w oparciu o cykl Deminga), do których należą:

- aktualizacja – w tym opracowanie dokumentu Programu na kolejne 4 lata; następuje w oparciu o wyniki ewaluacji oraz doświadczenia i efekty uzyskane dzięki działaniom korygującym;
- wdrażanie – czyli realizacja zadań zawartych w Programie, a przez to osiągnięcie zamierzonych celów;
- ewaluacja – częścią której jest monitoring prowadzony przez odpowiednie jednostki, a także sprawozdawczość, czyli opracowywanie co 2 lata raportów z realizacji programu ochrony środowiska; jest to bardzo istotny etap, pokazujący ewentualne rozbieżności pomiędzy celami zawartymi w Programie, a stanem rzeczywistym oraz konieczność podjęcia działań korygujących; raporty ukazują także dotychczasową efektywność prac w powiązaniu z nakładami finansowymi i faktycznymi efektami środowiskowymi (wskaźniki środowiskowe);
- działania korygujące – w wyniku ewaluacji (po okresie 2 lat) możliwa jest korekta niektórych zadań, tak aby udało się osiągnąć zaplanowane w Programie cele.

Na każdym etapie prac bardzo istotna jest współpraca pomiędzy interesariuszami Programu, np. poprzez zawiązanie grupy roboczej mającej wpływ na planowanie nowych zadań w aktualizacji Programu. Współpraca ta jest szczególnie istotna na etapie ewaluacji przy sporządzaniu sprawozdań z wykonanych zadań. Cykl zarządzania Programem jest ściśle powiązany z koniecznością pozyskiwania danych, które są niezbędne do oceny stanu jakości środowiska i stanu realizacji działań w cyklu dwuletnim.

Aby realizacja zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Burmistrz Miasta Świebodzice, zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.), sporządzał będzie co 2 lata raporty z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, które przedstawiane będą Radzie Miejskiej w Świebodzicach, a następnie przekazywane Zarządowi Powiatu w Świdnicy.

Celem sporządzania raportów jest ocena realizacji zadań wskazanych w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, w tym:

- określenie stanu realizacji przyjętych do wykonania w ramach POŚ zadań;
- określenie stanu oraz tendencji zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy;
- przeprowadzenie analizy finansowej oraz wskaźnikowej realizacji POŚ;
- przeprowadzenie ewaluacji przyjętych zadań (rekomendacji na przyszłość).

Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (wskazane m.in. w *Tabela 50. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji*) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

7. OGRANICZANIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska. Jednak w fazie realizacji (budowy) poszczególnych inwestycji może dojść do negatywnych oddziaływań na środowisko. Jednak będą to oddziaływania krótkotrwałe, o lokalnym zasięgu, całkowicie odwracalne (typowe dla prac budowlanych). Prowadzenie robót uwzględniające przyjęcie odpowiedniej technologii prac oraz opracowanie projektów organizacji robót zapewniających minimalną ingerencję w środowisko wpłynie na minimalizację szkodliwego oddziaływania. Ustalane terminy realizacji prac należy tak dostosować do wymagań ochrony środowiska, żeby nie powodować zbyt dużych zaburzeń w życiu fauny. Zaplecze budowy powinno zajmować jak najmniejszą powierzchnię terenu i być wyznaczone w takim miejscu, aby znajdowało się w bezpiecznej odległości od cennych biotopów. Sprzęt budowlany oraz technologie wykonawstwa należy dobierać tak, aby eliminowane były takie szkodliwe czynniki jak: hałas, zanieczyszczenie środowiska (spaliny, wycieki paliwa, odpady poprodukcyjne itp.), niszczenie urodzajnej warstwy gleby przez sprzęt (trasy przejazdu, sposoby przemieszczania maszyn), niszczenie roślinności w zasięgu pracy maszyn (zasięg osprzętu, trasy ekologiczne). W ramach realizacji zadań nie nastąpi kumulowanie się oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć oraz nie nastąpi oddziaływanie transgeniczne (brak wpływu na środowisko krajów sąsiadujących). Należy zaznaczyć, iż odstępianie od wdrażania zapisów

projektu przedmiotowego programu będzie oznaczać odstępianie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany niniejszy program (kompleksowa ochrona poszczególnych komponentów środowiska), należy uznać, iż środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu antropopresji na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania (zadania) zaproponowane do realizacji w programie.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach Programu nie będą znacząco oddziaływać na wyznaczone na terenie gminy formy ochrony przyrody. Wyznaczone zadania nie są sprzeczne z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody. W szczególności POŚ nie wyznacza do realizacji zadań, które zostały uznane za zakazane w stosunku do istniejących na terenie Gminy Świebodzice form ochrony przyrody.

W kolejnej tabeli przedstawiono przykładowe rozwiązania chroniące środowisko jakie powinny być zastosowane w trakcie realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.

Tabela 54. Rozwiązania chroniące środowisko przy realizacji poszczególnych inwestycji

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
Prace w obrębie budynków (termomodernizacja, montaż instalacji OZE, demontaż azbestowych pokryć dachowych)	Przy planowaniu prac termomodernizacyjnych należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone remonty i ocieplenia budynków wykonywane bez uwzględnienia potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszania populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk <i>Apus apus</i> , pustułka <i>Falco tinnunculus</i> , mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i> , i in. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. W sytuacji stwierdzenia ich występowania należy przeprowadzić termomodernizację z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt (dostosowanie terminu termomodernizacji budynków do okresu lęgowego ptaków) oraz po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy o ochronie przyrody.
Modernizacja i bieżące utrzymanie wód oraz urządzeń melioracyjnych (realizacja prac konserwacyjnych)	Rowy i kanały stanowią siedlisko dla wielu cennych gatunków. Prace utrzymaniowe związane z odmulaniem czy pogłębianiem prowadzą do trwałej zmiany warunków siedliskowych i zmiany składu gatunkowego ekosystemu. Zadania te należy realizować tak, aby ograniczyć wycinkę drzew, czy usuwanie roślinności wodnej. Cenne gatunki należy przenieść w miejsca o takich samych bądź zbliżonych warunkach siedliskowych. Ważnym czynnikiem jest również termin prac, który nie powinien kolidować z okresem rozrodu lokalnych populacji. Prace w korycie wiążą się z usuwaniem roślinności wodnej i nabrzeżnej, mogą także zmienić reżim hydrologiczny, co wiąże się ze zmianą warunków siedliskowych. W przypadku prac w korycie należy rzetelnie przeprowadzić ocenę oddziaływań przedsięwzięcia na obszary cenne przyrodniczo. Jeżeli w cieku występują gatunki chronione może być dodatkowo potrzebne zezwolenie odpowiedniego organu na odstępstwo od zakazów ochrony gatunkowej. Należy zachować występowanie naturalnych wysp i odsypisk, dla ochrony cennych siedlisk powinno się także zachować miejsca zastoiskowe. Linia brzegowa powinna się charakteryzować dużą różnorodnością i zmiennością. Zaleca się pozostawienie w cieku tzw. elementów siedliskowych (głazów, kamieni, pni drzew), które stanowią element niezbędny do życia gatunków zależnych od środowiska wodnego.
Budowa obiektów małej retencji	Przed przystąpieniem do prac projektowych i uszczegóławianiem rozwiązań technicznych należy zaproponować dokładną lokalizację obiektu małej retencji w oparciu o istniejące materiały fizjograficzne oraz o wizję terenową. Zalecane jest, aby niezależnie od formalnych wymogów zawsze przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą w miejscu lokalizacji obiektu i na jej podstawie zweryfikować zasadność realizacji obiektu, występujące ryzyka oddziaływania na środowisko przyrodnicze (np. na gatunki chronione lub na chronione

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
	<p>siedliska przyrodnicze), ograniczenia i wymogi środowiskowe do uwzględnienia w projektowaniu. Najistotniejszym elementem fazy budowy jest właściwa kontrola i nadzór nad prowadzonymi pracami. Szczególnie ważne jest ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, poprzez planowe prowadzenie robót. Generalnie roboty powinny być prowadzone przy niskim stanie wód powierzchniowych i podziemnych oraz poza okresem lęgowym ptaków/sezonem rozrodu ptaaków i gadów.</p> <p>Zagadnienia związane z organizacją placu budowy, np. dojazd sprzętu, powinny być przeanalizowane już na etapie weryfikacji uwarunkowań środowiskowych i oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku prac polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych, na których znajdują się skupienia roślinności o dużej wartości z punktu widzenia przyrodniczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych lęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przepławek i miejsc masowej migracji ryb i innych organizmów wodnych, szczególne warunki prowadzenia robót budowlanych mogą być nałożone decyzją regionalnego dyrektora ochrony środowiska wydawaną w trybie art. 118 ustawy o ochronie przyrody. Taka decyzja (lub postanowienie stwierdzające, że nie jest ona wymagana), powinna być uzyskana przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.</p>
<p style="text-align: center;">Budowa, modernizacja, przebudowa infrastruktury sieciowej (dróg, gazociągów, ciepłociągów, wodociągów i kanalizacji)</p>	<p>W przypadku budowy (przebudowy) infrastruktury liniowej podstawowym środkiem ochronnym siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo jest ich uwzględnianie w procesie planowania i projektowania. Budowa nowej oraz modernizacja już istniejącej infrastruktury liniowej nie powinna prowadzić do podziałów obszarów cennych przyrodniczo (defragmentacji siedlisk).</p> <p>W zakresie budowy nowych odcinków infrastruktury liniowej w przypadku zadrzewień i zakrzewień znajdujących się w zasięgu robót ziemnych należy stosować zasady określone w art. 87 a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, a więc prace ziemne oraz inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu należy przeprowadzać w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom, zabezpieczając je przed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uszkodzeniami mechanicznymi pni poprzez zastosowanie tymczasowych osłon, np. tkaniny jutowej, desek połączonych drutem lub grubych mat z trzciny lub słomy do wysokości minimalnej 2 m, • fizycznym uszkodzeniem krzewów poprzez wyгородzenie terenu ich występowania, • przesuszeniem odkrytych korzeni poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum czasu prowadzenia głębokich wykopów oraz stosowanie słomianych mat zabezpieczających bryły korzeniowe przed przesuszeniem, • mechanicznym uszkodzeniem korzeni szkieletowych poprzez ręczne prowadzenie wykopów w strefie brył korzeniowych w obrębie rzutu korony bądź stosowanie metod bezwykopowych, przy czym prace odkrywkowe należy prowadzić w odległości minimum 1 m od pni drzew, a napotkane korzenie przyciąć na równi ze ścianą wykopu, • zanieczyszczeniem gruntu w obrębie brył korzeniowych poprzez lokalizację miejsc postoju maszyn i tymczasowego składowania materiałów budowlanych poza obrysem koron drzew, • mechanicznym uszkodzeniem gałęzi poprzez podwiązywanie gałęzi kolidujących z pracą pojazdów i maszyn wykorzystywanych w trakcie robót budowlanych. <p>W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań w trakcie realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą liniową należy również stosować następujące rozwiązania w zakresie:</p>

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrony gleb: <ul style="list-style-type: none"> • oszczędnie gospodarować terenem, • ograniczyć do niezbędnego minimum zasięg wymiany gruntów, • zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający podłoże przed zanieczyszczeniem, • sprzęt budowlany i transportowy używany w związku z budową powinien być w dobrym stanie technicznym (bez wycieków paliwa), który po zakończeniu pracy lub w przypadku awarii należy odprowadzić na miejsce postojowe zapewniające ochronę powierzchni ziemi przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego, • w przypadku niekontrolowanych wycieków substancji ropopochodnych wykonawca powinien dysponować środkami do ich neutralizacji, • należy odpowiednio zdeponować i zagospodarować glebę z obszarów zajętych pod inwestycję, • po zakończeniu prac budowlanych należy uporządkować teren budowy. 2. Ochrony wód podziemnych i powierzchniowych: <ul style="list-style-type: none"> • zachować szczególną ostrożności w czasie prowadzenia prac w korytach rowów melioracyjnych i w ich rejonie, • zachować wszelkie środki ostrożności zapobiegające przedostaniu się zanieczyszczeń, zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych, do środowiska gruntowo-wodnego (wykonawca prac powinien dysponować sprzętem i środkami do neutralizacji ewentualnych zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego np. sypkie sorbenty hydrofobowe, hydrofobowe maty sorpcyjne w arkuszach lub rolkach, poduszki i rękawy sorpcyjne, biopreparaty, itp.), • powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni. 3. Ochrony powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> • w miarę możliwości stosować materiały budowlane w postaci płynnej, • w okresie bezdeszczowym można podczas prowadzenia prac ziemnych zraszać powierzchnię terenu wodą w celu ograniczenia pylenia, • materiały sypkie transportować wywrotkami wyposażonymi w opony ograniczające pylenie, • wykorzystywać niskoemisyjne środki transportu oraz maszyny. 4. Ochrony klimatu akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> • wykonywać prace budowlane w godzinach 6:00 - 22:00, • stosować nowoczesne maszyny wyposażone w elementy zmniejszające emisję hałasu do środowiska, • w odpowiedni sposób usytuować maszyny na placu budowy.
Zalesianie gruntów	<ul style="list-style-type: none"> • Każde zalesienie terenu porolnego otwartego wymaga przeprowadzenia kompleksowego rozpoznania przyrodniczego, to znaczy wykonania inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej tego terenu i jego bezpośredniego otoczenia. • Zalesianie należy dostosować do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych, wykorzystując przy tym istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia. Powinno się w tym procesie starać o pozostawienie oczek wodnych i bagienek oraz wykorzystywać wszelkie różnicowania mikrosiedliskowe w celu urozmaicenia składu gatunkowego zakładanych upraw leśnych. • Należy tworzyć wzdłuż granic: pole uprawne – las lub łąka – las ekotony, charakteryzujące się swoistym składem gatunkowym roślin, złożonym głównie z drzew sadzonych w rozluźnionej więźbie (odległości) oraz krzewów. W wyniku czego przejście między różnymi ekosystemami odbywać się będzie w sposób płynny. • Od rozpoznania siedliskowego, od planu zalesień i inwencji gospodarza zależy, czy zalesienia będą elementem stabilizującym krajobraz,

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
	chroniącym glebę i inne zasoby ochrony przyrody, czy staną się głównym instrumentem ochrony i wzbogacania różnorodności biologicznej.
Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	Przed przystąpieniem do rekultywacji terenu wyrobiska należy przeprowadzić kontrolę obecności gatunków chronionych zwierząt i roślin. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych, jeżeli nie będzie to zagrażało zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, miejsca takie winno się pozostawić bez prowadzenia rekultywacji. Jeżeli jednak realizacja rekultywacji terenu jest konieczna, prace winny być prowadzone w sposób niepowodujący łamania zakazów obowiązujących względem gatunków chronionych. Jeżeli nie będzie to możliwe, przed przystąpieniem do prac należy uzyskać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody.

Źródło: opracowanie własne

SPIS TABEL

Tabela 1. Alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu.....	4
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów na terenie miasta Świebodzice	7
Tabela 3. Charakterystyka scentralizowanego systemu ciepłowniczego na terenie Świebodzic	14
Tabela 4. Wielkość emisji CO ₂ w wyniku zużycia poszczególnych nośników ciepła w sektorze mieszkalnictwa na terenie miasta Świebodzice.....	15
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	19
Tabela 6. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	20
Tabela 7. Wyniki GPR przeprowadzonego na terenie miasta Świebodzice w 2015 r.....	21
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.....	24
Tabela 9. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem	25
Tabela 10. Porównanie liczby stacji bazowych łączności bezprzewodowej funkcjonujących w największych miastach województwa (stan na 31.10.2019 r.)	28
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji pola elektroenergetyczne	30
Tabela 12. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.....	30
Tabela 13. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujących się na terenie miasta Świebodzice	32
Tabela 14. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP znajdujących się na terenie Gminy Świebodzice.....	42
Tabela 15. Klasa jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie JCWPd nr 108 (monitoring diagnostyczny – 2019 rok)	43
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami	46
Tabela 17. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.....	46
Tabela 18. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę miasta Świebodzice (2019 r.).....	47
Tabela 19. Zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie miasta Świebodzice (2019 r.).....	49
Tabela 20. Ilość dopływających ścieków oraz liczba obsługiwanej ludności przez Oczyszczalnię Ścieków „Ciernie” w 2019 r.	49
Tabela 21. Ładunek zanieczyszczeń w ściekach dopływających i odprowadzonych z Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r.	50
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....	52
Tabela 23. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....	52
Tabela 24. Charakterystyka złóż kopalin udokumentowanych na terenie Gminy Świebodzice	53
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....	54
Tabela 26. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....	55
Tabela 27. Bonitacja gleb (gruntów) rolnych na terenie miasta Świebodzice	56
Tabela 28. Powierzchnia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego na terenie miasta Świebodzice w latach 2016-2019.....	59
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gleby.....	60
Tabela 30. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby.....	61
Tabela 31. Ilość odebranych odpadów komunalnych z obszaru miasta Świebodzice w 2018 r.....	62
Tabela 32. Ilość odebranych odpadów komunalnych ogółem oraz zmieszanych odpadów komunalnych z terenu miasta Świebodzice w latach 2015-2018	63
Tabela 33. Realizacja zadania polegającego na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów azbestowych z obszaru miasta Świebodzice w latach 2017-2020	64
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	65
Tabela 35. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	66
Tabela 36. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na obszarze gminy Świebodzice (stan na 31.12.2019 r.).....	66
Tabela 37. Liczba wydanych decyzji na wycinkę drzew oraz liczba przyjętych zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew w latach 2017-2019 na terenie miasta Świebodzice (postępowania prowadzone przez Burmistrza Miasta Świebodzice) .	67
Tabela 38. Struktura własnościowa lasów na terenie gminy Świebodzice (stan na dzień 31.12.2019 r.).....	67
Tabela 39. Struktura gatunków lasotwórczych na terenie gminy Świebodzice (stan na 01.01.2019 r.).....	68
Tabela 40. Struktura wiekowa lasów na terenie gminy Świebodzice (stan na 01.01.2019 r.).....	69
Tabela 41. Kategorie lasów ochronnych na terenie gminy Świebodzice (stan na 01.01.2019 r.).....	70
Tabela 42. Charakterystyka pomników przyrody na terenie miasta Świebodzice.....	77
Tabela 43. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.....	79
Tabela 44. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze	79
Tabela 45. Wykaz zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na terenie województwa dolnośląskiego (stan na 31.12.2019 r.)	80
Tabela 46. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami	81
Tabela 47. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.....	81
Tabela 48. Prognoza stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Świebodzice.....	82
Tabela 49. Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego	84
Tabela 50. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji ...	91
Tabela 51. Harmonogram realizacji zadań własnych gminy Świebodzice.....	102
Tabela 52. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez gminę Świebodzice.....	110

Tabela 53. Źródła finansowania zadań realizowanych w ramach POŚ.....	115
Tabela 54. Rozwiązania chroniące środowisko przy realizacji poszczególnych inwestycji.....	119

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów na terenie miasta Świebodzice	8
Wykres 2. Wykres klimatyczny dla Świebodzic.....	12
Wykres 3. Stopień gazyfikacji Świebodzic na tle średniej wartości dla obszarów miejskich województwa dolnośląskiego (stan na 31.12.2018 r.)	13
Wykres 4. Natężenie ruchu na odcinkach dróg przebiegających przez miasto Świebodzice objętych GPR w 2015 r. [poj./dobe].....	22
Wykres 5. Rozkład przestrzenny pola elektrycznego od linii elektroenergetycznych o napięciach 110, 220, 400 kV.....	28
Wykres 6. Gospodarowanie wodą w celu zaopatrzenia miasta Świebodzice w 2019 r. [tys. m ³].....	48
Wykres 7. Przyrost długości sieci wodociągowej na terenie miasta Świebodzice w latach 2015-2019 [km].....	48
Wykres 8. Ilość ścieków dopływających z poszczególnych gmin do Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r. [tys. m ³].....	50
Wykres 9. Ładunek zanieczyszczeń w ściekach dopływających i odprowadzonych z Oczyszczalni Ścieków „Ciernie” w 2019 r.	50
Wykres 10. Zmiana liczby zbiorników bezodpływowych na terenie miasta Świebodzice w latach 2015-2019.....	51
Wykres 11. Bonitacja gleb gruntów rolnych na terenie miasta Świebodzice	57
Wykres 12. Powierzchnia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego na terenie miasta Świebodzice w latach 2016-2019 – przeznaczenie „odrolnionych” gruntów [ha]	59
Wykres 13. Struktura odebranych odpadów komunalnych z obszaru miasta Świebodzice w 2018 r.	62
Wykres 14. Ilość odebranych odpadów komunalnych ogółem oraz zmieszanych odpadów komunalnych z terenu miasta Świebodzice w latach 2015-2018.....	63
Wykres 15. Struktura własnościowa lasów na terenie gminy Świebodzice.....	67
Wykres 16. Struktura gatunków lasotwórczych na terenie gminy Świebodzice.....	69
Wykres 17. Struktura wiekowa lasów na terenie gminy Świebodzice.....	70

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie miasta Świebodzice na tle województwa dolnośląskiego.....	7
Rysunek 2. Układ przestrzenny miasta Świebodzice.....	9
Rysunek 3. Schemat linii komunikacji miejskiej na terenie Świebodzic.....	17
Rysunek 4. Obszary przekroczeń stężenia rocznego benzo(a)pirenu na terenie województwa dolnośląskiego (2019 r.)... 18	18
Rysunek 5. Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie miasta Świebodzice (emisja hałasu – wskaźnik L _{DWN})	23
Rysunek 6. Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie miasta Świebodzice (przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L _{DWN}).....	24
Rysunek 7. Przebieg linii elektroenergetycznych najwyższych napięć przez teren Świebodzic.....	26
Rysunek 8. Przebieg planowanej do budowy linii 400 kV Mikułowa - Świebodzice.....	27
Rysunek 9. Lokalizacja punktu pomiarowego natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie miasta Świebodzice	29
Rysunek 10. Sieć hydrograficzna miasta Świebodzice.....	31
Rysunek 11. Zasięg poszczególnych JCWP na terenie miasta Świebodzice.....	32
Rysunek 12. Zasięg terytorialny JCWPd nr 108	33
Rysunek 13. Wydajność potencjalna poboru wód podziemnych [m ³ /h] na terenie miasta Świebodzice.....	34
Rysunek 14. Łączne zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą.....	35
Rysunek 15. Zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą rolniczą	35
Rysunek 16. Zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą hydrologiczną	36
Rysunek 17. Zagrożenie obszaru Gminy Świebodzice suszą hydrogeologiczną	36
Rysunek 18. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (Q=1% oraz Q=10%) na terenie miasta Świebodzice	39
Rysunek 19. Obszary zagrożenia powodzią (Q=0,2 %) na terenie miasta Świebodzice.....	40
Rysunek 20. Stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 108.....	43
Rysunek 21. Lokalizacja składowiska odpadów komunalnych w m. Stary Jaworów.....	45
Rysunek 22. Lokalizacja złóż kopalin na terenie Gminy Świebodzice	53
Rysunek 23. Lokalizacja na terenie Gminy Świebodzice obszaru perspektywicznego występowania złóż kopalin (piasku).....	54
Rysunek 24. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie miasta Świebodzice	58
Rysunek 25. Zasięg nadleśnictw na terenie gminy Świebodzice.....	68
Rysunek 26. Przebieg korytarza ekologicznego „Pogórze Sudeckie” przez obszar gminy Świebodzice	71
Rysunek 27. Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie miasta Świebodzice	74
Rysunek 28. Lokalizacja rezerwatu przyrody „Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”.....	75
Rysunek 29. Zasięg Książańskiego Parku Krajobrazowego wraz z Otuliną na terenie miasta Świebodzice	76

Uzasadnienie do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Świebodzicach

z dnia 2021 r.

Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, ustala cele i zadania oraz programy zarządzania środowiskiem, odnoszące się do aspektów środowiskowych. Głównym celem sporządzonego Programu Ochrony Środowiska jest dążenie do poprawy aktualnego stanu środowiska na terenie miasta, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Obowiązek sporządzenia gminnego Programu Ochrony Środowiska wynika z art. 17 Prawa ochrony środowiska.

Niniejszy Program stanowi kontynuację „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022”, przyjętego uchwałą Nr XIII/74/2015 Rady Miejskiej w Świebodzicach z dnia 27 października 2015 r. W związku z upływem okresu obowiązywania poprzedniego „Programu Ochrony Środowiska” zachodzi konieczność aktualizacji tego strategicznego dokumentu.

Na podstawie uzgodnień dokonanych z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym we Wrocławiu uznano, iż realizacja postanowień „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” nie spowoduje znaczącego (negatywnego) oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu w piśmie znak: WSI.410.2.77.2020.HL z dnia 17 listopada 2020 r. wyraził opinię, iż dla projektu dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu w piśmie znak: ZNS.9022.4.69.2020.DG z dnia 29 października 2020 r. stwierdził, iż przedmiotowy dokument należy do grupy dokumentów innych niż wymienione w art. 46 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021, poz.247), gdyż nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, Burmistrz Miasta Świebodzice zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” na zasadach określonych w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 39 ust. 1 tej ustawy, dokumenty zostały wyłożone do wglądu. W dniach 04-25.11.2020 r. opublikowane zostało Obwieszczenie Burmistrza Miasta Świebodzice w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Świebodzicach oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu o możliwości zapoznania się z treścią dokumentu.

Uwagi i wnioski do projektu Programu można było składać do dnia 25.11.2020 r., tj. w ciągu 21 dni, w formie pisemnej, ustnie do protokołu bądź za pomocą poczty elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym. We wskazanym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” został przesłany do zaopiniowania Zarządowi Powiatu w Świdnicy. Uchwałą Nr 450/2020 dnia 8 grudnia 2020 r Zarząd Powiatu w Świdnicy przedmiotowy projekt zaopiniował pozytywnie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 Prawa ochrony środowiska „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Świebodzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” powinien być przyjęty do realizacji w drodze uchwały Rady Miejskiej wobec czego podjęcie projektowanej uchwały jest celowe.